

Alþingi
Erindi nr. P 137/378
komudagur 24.6.2009

X **From:** Eygló Þóra Harðardóttir
Sent: 24. júní 2009 12:43
To: Ragnheiður Bogadóttir; nefnd-viðskn.
Subject: Noregur og önnur löggjöf

Sæl,

Meðfylgjandi skjal er með linka frá upplýsingaþjónustunni um löggjöf yfir sparisjóði víðsvegar í heiminum.

Mér finnst löggjöfin í Noregi og Svíþjóð mest áhugaverð hvað okkur varðar. Frekar lítið er um sparisjóðina í dönsku löggjöfinni, nema þeir leyfa að stofnfé sé 1 milljón evra að lágmarki. Heyrði einnig í Guðjóni hjá Sambandi íslenskra sparisjóða og hann talaði um að þeir hefðu einmitt skoðað töluvert löggjöfina í Noregi.

<http://www.lovddata.no/all/hl-19610524-001.html#map003>
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19870619.HTM#K3P4>

Meðfylgjandi er einnig mynd af hvernig norska löggjöfin er hvað varðar stjórnun sjóðsins, hvaða fulltrúar í fulltrúaráðið koma og hvernig er valið í stjórn og svokallaða stýrinefnd. Mjög áhugavert hvað varðar aukna aðkomu starfsmanna að rekstri fyrirtækja, atvinnusköpun, atvinnulýðræði og byggðafestu.

Svívar eru með þetta svona:

Í sparisjóði skulu vera fulltrúar fyrir innistæðueigendur að lágmarki 20 fulltrúar (huvudmän) til að vaka yfir starfsemi sparisjóðsins og önnur þau verkefni sem löggjafinn segir til um. Fulltrúi má ekki vera ólöggráða, gjaldþrota, búsettur fyrir utan EES-svæðið (ef Fjármálaeftirlitið gefur ekki sérstaka undanþágu), starfsmaður í sparisjóðnum (ef samþykktir leyfa það ekki), eða höfuðmaður, stjórnarmaður eða starfsmaður í öðrum sparisjóði. Fulltrúi verður sjálfur að ráða yfir eigin búi. Fulltrúi, sem er tilnefndur af sveitarfélagi eða landsþingi, fær heldur ekki að vera starfsmaður eða stjórnarmaður í öðrum banka/fjármálafyrirtæki en FöreningsSparbanken AB eða banka sem er meðlimur í landshypoteksinstitutionen.

Helmíngur fulltrúanna, skv. nánari skilgreiningu í samþykktum sjóðsins, skal vera valinn af sveitarfélaginu eða landsþinginu á starfssvæði sparisjóðsins. Afgangurinn af fulltrúunum er valinn af innistæðueigendum í sparisjóðnum. Krafa um að þessir fulltrúar skulu vera innistæðueigendur gildir þó ekki við stofnun sparisjóðs. Fulltrúi sem er að hætta fær ekki að taka þátt í kosningu um eftirmann sinn. Ef fleiri aðilar (korporationer) velja fulltrúa í fulltrúaráðið, ef ekki sérstakar ástæður segja til um annað, skal skiptingin á fulltrúunum stjórnast af fjölda þeirra íbúa sem þeir eru fulltrúar fyrir (Skall flera korporationer forrätta val af huvudmän skall, om inte särskilda skäl föranleder til något annat, fördelningen av antalet mandat mellan dem ske efter de invånarantal som de företräder). Reglur um hlutfallskosningu skulu einnig gilda um val á fulltrúum sveitarfélaga og landsþings.

Vil líka benda á samþykkt ILO frá 2002 um samvinnufélög: „...meginreglna um samvinnu eins og þær hafa byggst upp innan hinnar alþjóðlegu samvinnuhreyfingar... að aðild að samvinnufélöögum sé frjálss og opin, að þau lúti lýðræðislegri stjórn félagsmanna, að félagsmenn taki efnahagslegan þátt í þeim, að þau séu óháð og sjálfstæð, að þau veiti fræðslu, menntun og upplýsingar, að þau stundi samvinnu sín á milli, og að umhyggja sé borin fyrir samfélaginu.“

<http://www.ilo.org/images/empent/static/coop/pdf/icelandic.pdf>

Ég tel að við verðum einnig að skoða að hægt sé að hefja rekstur á nýjum sparisjóðum með að lágmarki 1 milljón evra sem stofnfé. Nú er í gildi undanþáguákvæði (77.gr.) varðandi starfandi

sparisjóði, en ekki nýja sparisjóði um 5 milljónir evra sem lágmark stofnfé. Þetta er hamlandi varðandi stofnun nýrra sjóða.

Er að byrja að skoða með atkvæðavægið og ráðstöfun á arðinum.

Bkv. Eygló

PS: Fannst einnig mjög áhugaverð löggjöfin um credit union í Bretlandi, en þar eru töluverð takmörk á hvers konar viðskiptum þeir geta stundað og aðeins einstaklingar geta vera meðlimir.

Guðný Ragnarsdóttir 15. júní 2009

Lög um sparisjóði í ýmsum löndum

Efnisyfirlit

Fyrirspurn:	1
Noregur:	1
Danmörk:	1
Svíþjóð:	1
Finnland:	2
Írland:	2
Bretland:	2
Þýskaland:	2
Bandaríkin:	3
Til fróðeiks:	3

Fyrirspurn:

Getið þið tekið saman upplýsingar um löggjöf fyrir sparisjóði á Norðurlöndunum, Bandaríkjunum, Bretlandi, Írlandi og Þýskalandi (eða ESB)?

Noregur:

Lov om sparebanker.

<http://www.lovdatab.no/all/nl-19610524-001.html>

Danmörk:

Ekki eru lengur sérstök lög um sparisjóði heldur gilda lög um fjármálafyrirtæki

Bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed LBK nr 897 af 04/09/2008 Gældende

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121129>

Kafli 20 fjallar um „sparevirksomheder“.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121129#Kap20>

Svíþjóð:

Sparbankslag (1987:619)

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19870619.HTM>

Sjá einnig Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20040297.HTM>

Finnland:

Sparbankslag 28.12.2001/1502
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2001/20011502>

Sjá einnig Kreditinstitutslag 9.2.2007/121
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070121>

Írland:

Trustee Savings Banks Act, 1989
No. 21/1989:
http://www.bailii.org/ie/legis/num_act/1989/0021.html

Trustee Savings Banks (Amendment) Act, 2001
http://www.bailii.org/ie/legis/num_act/2001/0006.html

Sjá einnig:

Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2004
2004 21
http://www.bailii.org/ie/legis/num_act/2004/0021.html

Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2003
http://www.bailii.org/ie/legis/num_act/2003/0012.html

Bretland:

Financial Services and Markets Act 2000
<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?activeTextDocId=2927341>
Set hér tengil þar sem einnig er hægt að nálgast skylda löggjöf
http://www.hm-treasury.gov.uk/rsf_fsma_index.htm

Þýskaland:

Gesetz über das Kreditwesen (Kreditwesengesetz - KWG)
Sjá grein 40 § 40 Bezeichnung "Sparkasse"
<http://www.gesetze-im-internet.de/kredwg/BJNR008810961.html>

Hér er þýðing Banking Act (með fyrirvara um uppfærslu)
<http://www.iuscomp.org/gla/statutes/KWG.htm> (í grein 40 er skilgreining á "savings bank")

Bandaríkin:

Það er alltaf mjög erfitt að átta sig á löggjöf í Bandaríkjunum.

Mér sýnist þessi löggjöf ná að einhverju leyti yfir sparisjóði:

BANK HOLDING COMPANY ACT (Fengið af vef tryggingasjóðs innstæðueigenda í USA)

<http://www.fdic.gov/regulations/laws/rules/6000-100.html>

Um sparisjóði er fjallað í Section 2 nr. j og l, Section 4 nr. i.

Sjá einnig þessa síðu um reglugerðir.

Sjá D12 CFR 204, H12 CFR 208, Y12 CFR 225

<http://www.federalreserve.gov/bankinforeg/reglisting.htm>

Til fróðeiks:

Í greinargerð með frumvarpi til **laga um fjármálafyrirtæki**

<http://www.althingi.is/lagas/nuna/2002161.html>

segir eftirfarandi um 4. grein

Í frumvarpinu er, eins og í gildandi lögum, skilið á milli viðskiptabanka- og sparisjóðastarfsemi og starfsemi lánaþyrirtækja. Munurinn liggur í því að viðskiptabankar og sparisjóðir hafa heimild til þess að taka á móti innlánnum en lánaþyrirtæki ekki. Í EES-rétti er þessi aðskilnaður ekki gerður en aðildarríki mega skilgreina hugtakið lánastofnun í landsrétti og hafa gert það hvert á sinn hátt. Í Danmörku er t.d. ekki skilið á milli viðskiptabanka og sparisjóða annars vegar og annarra lánastofnana hins vegar. Í norskum lögum og fyrirbyggjandi lagafrumvarpi er gerður greinarmunur þannig að lánastofnanir aðrar en bankar og sparisjóðir taka ekki á móti innlánnum. Í Svíþjóð geta fjárfestingarbankar tekið við innlánnum eins og viðskiptabankar og sparisjóðir, en aðrar lánastofnanir ekki. Sjá einnig um 84. grein

Í mars 2009 kom út þessi skýrsla, sem ég hafði til hliðsjónar. Hún getur verið gagnleg þótt hún fjalli fyrst og fremst um bankaleynd.

Bankaleynd : lagaumhverfi og framkvæmd á Íslandi og í öðrum Evrópuríkjum

Skýrsla unnin fyrir viðskiptaráðuneytið í mars 2009. Dóra Guðmundsdóttir, Cand. Jur., LL.M.

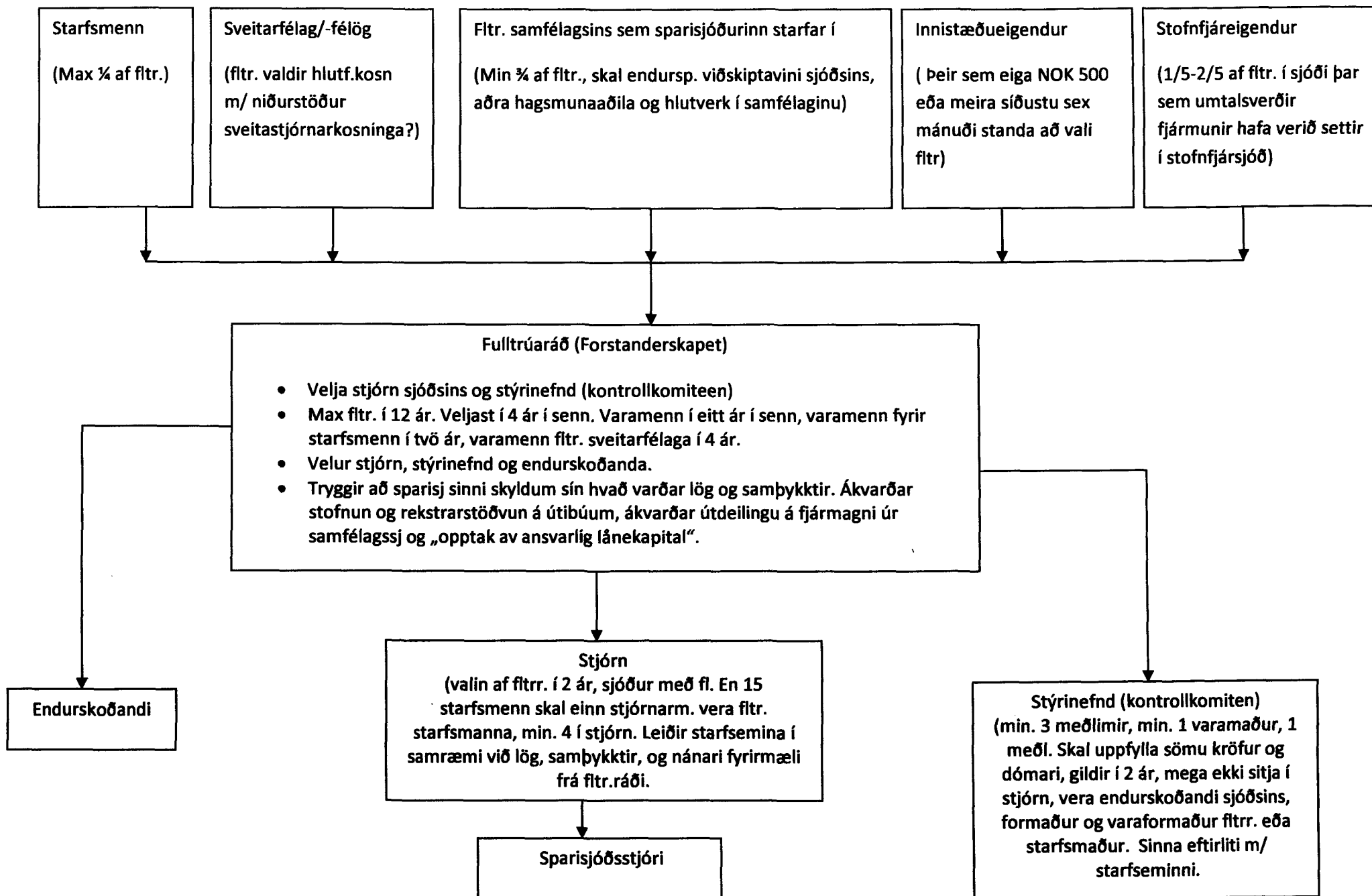
http://www.vidskiptaraduneyti.is/media/Acrobat/bankaleynd_-_skýrsla.pdf

Nefnd til að fara yfir lagaumhverfi sparisjóðanna var sett á stofn 2007 en var síðar leyst frá störfum eins og kemur fram í frumvarpi.

http://www.vidskiptaraduneyti.is/Forsida_IVR/nr/2492

Leyst frá störfum eins og fram kemur í þessu frumvarpi um breyting á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, sem nú liggur fyrir þinginu.

<http://www.althingi.is/altext/137/s/0097.html>

Félags löggiltra endurskoðenda

Félags löggiltra endurskoðenda

Alþingi
Erindi nr. P 137/244
komudagur 18.6.2009

Reykjavík 16. júní 2009
Tilv. FLE 22-2009

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

b/t Selmu Hafliðadóttur, nefndarritara

Málefni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr.161/2002, með síðari breytingum.

Með bréfi dags. 11. júní s.l. óskaði Viðskiptanefnd Alþingis eftir umsögn Félags löggiltra endurskoðenda (FLE) um ofangreint málefni.

Samkvæmt samþykktum félagsins sendi stjórnin ofangreint erindi til álitsnefndar FLE.

Álitsnefndin tók málið síðan til umfjöllunar og taldi hún að ekki væri tilefni til sérstakrar umsagnar um það af hálfu Félags löggiltra endurskoðenda.

Stjórn FLE er fyrir sitt leyti sammála niðurstöðu álitsnefndar.

Virðingarfyllst,
f.h. Félags löggiltra endurskoðenda

Sigurður B. Arnþórsson
Framkvæmdastjóri FLE

Nefndarsvið Alþingis
B.t. Selmu Hafliðadóttur, nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 137/377
komudagur 24.6.2009

24. júní 2009

Tilvísun: 2009060041

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, með síðari breytingum (Þskj. 97 – 85. mál).

1. Inngangur

Fjármálaeftirlitið hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002 (ftl.), með síðari breytingum, Þskj. 97 – 85. mál, lagt fyrir Alþingi á 137. löggjafarþingi 2009.

Fjármálaeftirlitið hefur nokkrar ábendingar og athugasemdir við frumvarpið eins og það hefur verið lagt fram. Hluta athugasemdanna hefur Fjármálaeftirlitið komið á framfæri á fundi viðskiptanefndar Alþingis þann 15. júní 2009.

2. Ábendingar og athugasemdir Fjármálaeftirlitsins

Almennt telur Fjármálaeftirlitið nokkuð vanta upp á skýrleika nokkurra greina frumvarpsins sem geta valdið vafa í túlkun og framkvæmd. Eftirfarandi eru ábendingar og athugasemdir við einstaka greinar frumvarpsins:

1.gr. – Þjónusta í umboði annarra

Með 1. gr. frumvarpsins er lagt til að við 3. mgr. 21. gr. ftl. bætist tveir nýir málslíðir sem kveða á um þjónustu í umboði annarra.

Fjármálaeftirlitið telur óljóst hvað eigi að rúmast í hinum nýju málslíðum. Í greininni kemur fram að fjármálafyrirtækjum sé heimilt að veita þjónustu í umboði annarra svo sem váttryggingafélaga, lífeyrissjóða og annarra fjármálafyrirtækja. Í fyrstu ber að nefna að orðalagið „svo sem“ býður upp á rúma túlkun sem getur m.a. haft þau áhrif að starfsemi fyrirtækjanna eigi á hættu að verða of víðtæk og að starfsemi verði ekki í eðlilegu samræmi við þá starfsemi sem þau stunda.

Einnig kunna að koma upp vandamál varðandi hvaða upplýsingar geti flætt á milli fjármálafyrirtækisins og þess sem það starfar í umboði fyrir. Á framangreint bæði við á milli fyrirtækja og mismunandi deilda innan þeirra, s.s. að teknu tilliti til þagnarskyldu og hagsmunaaðrekstra. Má sem dæmi nefna að fjármálafyrirtæki gætu í slíkum tilvikum verið komin í þá aðstöðu að hafa ákveðnar upplýsingar s.s. um lífeyrissjóði sem ekki væri eðlilegt að flæði á milli. Í þessu samhengi er einnig erfitt að sjá hvaða þjónustu er ætlað að veita í umboði „annarra“ fjármálafyrirtækja.

Fjármálaeftirlitið bendir á að orðið „þjónusta“ í hinum nýju málslíðum virðist ekki vera í sömu merkingu og í 1. mgr. 21. gr., þar sem ekki er endilega um að ræða þjónustustarfsemi sem er í eðlilegum tengslum við heimildir viðkomandi fjármálafyrirtækis.

Í hinum nýju málsliðum kemur fram að aðilum sé heimilt að veita þjónustu enda telji Fjármálaeftirlitið þá starfsemi i) *hvorki skerða möguleika þeirra til þess að veita þjónustu samkvæmt starfsleyfi sínu*, ii) *né skerða möguleika þess til að hafa eftirlit með starfseminni*. Hvað varðar fyrri þáttinn þá getur það vissulega komið til álita hvort fyrirtækið hafi starfsleyfi til að sinna þjónustu sem fyrirtækin hyggjast veita og er það nauðsynleg og eðlileg krafa. Ef fyrirtækið hefur ekki starfsleyfi til þess að veita þjónustuna þá er ljóst að Fjármálaeftirlitið myndi þurfa að hafna því að fyrirtækið veiti slíka þjónustu. Varðandi lið ii) þá virðist Fjármálaeftirlitið eiga að geta haft inngríp þegar það telur möguleika til þess að hafa eftirlit með starfseminni skerta, þ.e. ef um er að ræða torveldun eftirlits. Fjármálaeftirlitið virðist því aðeins geta haft eitthvað um fyrirhugaða þjónustu að segja, sé annað af því sem greinin nefnir fyrir hendi. Fjármálaeftirlitið telur rétt að taka fram að eðlilegt er að ef fjármálafyrirtæki hyggjast veita aukna þjónustu að eftirlitið geti haft frekara mat þar um, heldur en þau tvö atriði sem því er gert að horfa til, s.s. stöðu viðkomandi fyrirtækis, stærð þess, starfsmannafjölda og skýrsluskil, svo fátt eitt sé nefnt. Fjármálaeftirlitið telur nauðsynlegt að kveðið verði á um aðkomu þess með afdráttalausari hætti, t.d. að fram komi: „Fjármálaeftirlitið skal veita heimild til starfseminnar“ eða að litíð verði til þeirra krafna sem gerðar eru samkvæmt 2. mgr. 21. gr. ffl.

2. gr. – skilgreining

Varðandi 2. gr. frumvarpsins skal á það bent að engin undanþága er frá því í frumvarpinu að stofnfjáreigendur geti verið færri en 30. Fjármálaeftirlitið vekur athygli á framangreindu, s.s. ef aðstæður kæmu til sem tengjast rekstrarerfiðleikum sparisjóðs þá virðist ekki vera hægt að víkja frá því skilyrði að um færri en 30 stofnfjáreigendur geti verið að ræða.

Í 2. gr. frumvarpsins er, eins og segir í skýringum með greininni: „*lagt til að skilgreint verði hvað sparisjóður teljist vera*“, þ.e. reynt er að leitast við að skilgreina „sparisjóð“. Í þeim tilgangi er kveðið á um að sparisjóður sé sjálfseignarstofnun. Rétt er að benda á að megineinkenni sjálfseignarstofnana er að þeir sem leggja fram fé eða hafa fjárhagslegan ávinning af starfsemi slíkra stofnana eigi ekki að ráða stjórn þeirra nema að ströngum skilyrðum uppfylltum. Stofné er aðgreint frá öðru eigin fé sparisjóða og stofnfjáraðilar teljast í engu tilliti „eigendur“ sjóðanna og geta ekkert tilkall gert til annarra eigna þeirra en stofnfjárins. Stofnfjáreigendum hafa hingað til verið veittar nokkuð víðtækar heimildir til að ráða málefnum sjóðanna og þeim áskilinn réttur til arðs eða vaxta af stofnfé sínu, en hvoru tveggja skilur sparisjóðina frá því sem almennt gildir um sjálfseignarstofnanir. Rétt er að benda á að í athugasemdum með 1. gr. frumvarps þess sem varð að lögum nr. 87/1985, um sparisjóði, segir um félagaréttarlega stöðu sjóðanna, í ljósi breytinga sem gera átti varðandi ávöxtun fjármuna stofnfjáreigenda o.fl.: „*Sparisjóðir teljast því hvorki til sjálfseignarstofnana né venjulegra atvinnufyrirtækja sem rekin eru í ágóðaskyni fyrir eigendur þeirra.*“

Við mat á því hvort um félag eða sjálfseignarstofnun er að ræða skiptir eftirfarandi m.a. máli:

a) *stjórnkerfið*: Í sjálfseignarstofnun er ein stjórnareining sem fer með málefni stofnunar, hún þarf að vera óháð stofnendum þar sem fjármunir stjórnunarinnar eiga að vera aðskildir frá þeim til að unnt sé að segja að hún eigi sig sjálf.

b) *tilgangur*: Í samþykktum margra sjálfseignarstofnana er þannig kveðið á um að fjármunum félagsins skuli einungis ráðstafað í þágu ákveðins tilgangs sem þjónar ekki persónulegum hagsmunum félagsmanna og jafnvel að við félagsslit skuli fjármunum félagsins ráðstafað í þágu þess tilgangs en ekki skipt milli félagsmanna.

Í greininni er tekið fram að að því leyti sem ekki er kveðið á um annað í lögnum skuli beita ákvæðum laga nr. 2/1995, um hlutafélög, eftir því sem við getur átt, og að ákvæði laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur eigi ekki við um sparisjóði. Með öðrum orðum; sparisjóðir eru samkvæmt frumvarpinu sjálfseignarstofnanir sem fylgja lögum um fjármálafyrirtæki og lögum um hlutafélög, en ekki lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur. Ljóst er að meginreglur hlutafélagalaga hafa átt við um starfsemi sparisjóða, og þykir eðlilegt að sú regla sé lögfest. Með vísan til framangreinds telur Fjármálaeftirlitið hins vegar misvísandi að kalla sparisjóði „sjálfseignarstofnanir“, og telur að það sé ekki til þess fallið að skýra hvers konar félagsskap um sé að ræða. Fjármálaeftirlitið leggur til að endurskoðuð verði notkun á hugtakinu „sjálfseignarstofnun“, s.s. að fram komi að sparisjóðir séu sjálfseignarstofnanir *sérstaks eðlis*, eða enn frekar að þeir séu einfaldlega sjálfstætt félagaform.

6. gr. - útgáfa og viðskipti með stofnfjárluti

Í *fyrsta lagi* kemur fram í 3. mgr. 6. gr. að sparisjóðir skuli setja sér reglur um viðskipti með stofnfé, væntanlega er átt við að sparisjóðir setji sér reglur um *stofnfjárluti*.

Í *öðru lagi* kemur fram í 3. mgr. 6. gr. að áðurnefndar reglur skuli samþykktar af Fjármálaeftirlitinu. Ekkert kemur hins vegar fram í hverju slíkar reglur sparisjóða eigi að felast og þá á hverju mat eftirlitsins skuli byggjast.

Í *þriðja lagi* kemur fram að Fjármálaeftirlitinu sé heimilt að gefa út leiðbeinandi tilmæli um „*slík viðskipti*“. Fjármálaeftirlitið bendir á að óþarfi er að taka það fram, Fjármálaeftirlitið hefur slíkar heimildir í 8. gr. laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Eins og fram kom af hálfu Fjármálaeftirlitsins á fundi hjá viðskiptanefnd Alþingis ber að varast að kveða á um slíkt í einstökum lagagreinum þeirra sérlaga sem Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með. Sé hins vegar ætlunin að Fjármálaeftirlitið „*skuli*“ setja leiðbeinandi tilmæli eða reglur þá væri rétt að taka slíkt sérstaklega fram.

7. gr. - Lækkun stofnfjár

Með 7. gr. frumvarpsins er lagt til að til staðar verði heimild til að lækka stofné til jöfnunar taps sem ekki verður jafnað á annan hátt. Fjármálaeftirlitið bendir á að ekki kemur skýrt fram í greininni hvað felist í því að „*tap verði ekki jafnað á annað hátt*“, því er ekki ljóst hvaða kröfur og atriði Fjármálaeftirlitið þarf að kanna til að geta lagt mat á hvort sparisjóður fullnægi kröfum 7. gr. frumvarpsins. Rétt er þó að taka fram að í athugasemdum er að finna einhverjar vísbendingar.

8. gr. - Ráðstöfun hagnaðar

Í 8. gr. frumvarpsins kemur fram að aðalfundur megi ekki ákveða að úthluta meiri arði en stjórn sparisjóðs leggur til eða samþykkir. Fjármálaeftirlitið bendir á ofangreindar athugasemdir við 1. gr. frumvarpsins, þ.e. umfjöllun um sjálfseignarstofnanir. Í því samhengi er rétt að benda á að ef farið verður að ábendingum Fjármálaeftirlitsins varðandi þá grein er ljóst að endurskoða þarf þessa grein frumvarpsins. Eins og greinin er núna samræmist hún ekki meginreglum félagaréttar, þ.e. í slíkum tilvikum ætti fundur stofnfjäreigenda að samþykkja ráðstöfun hagnaðar, en ekki stjórn sparisjóðsins.

9. gr. - Útvistun verkefna

Fjármálaeftirlitið telur nauðsynlegt að árétta athugasemdir við 9. gr. frumvarpsins sem eftirlitið kom á framfæri á nefndum fundi hjá viðskiptanefnd Alþingis. Eftirfarandi athugasemdir eru gerðar við þessa grein frumvarpsins:

- i. Greinin hefur þann tilgang að heimila ákveðna *samvinnu* á milli sparisjóða, meginefni hennar er því ekki *útvistun* verkefna til annars aðila eins og heiti greinarinnar bendir til. Ef ætlunin er að greinin eigi að taka á því að ákveðnum aðila (eins og fram kemur í skýringum með greininni) sé ætlað að hafa ýmis verkefni á sinni hendi fyrir sparisjóði er greinin ekki nægilega skýr að því leyti. Það kann þó að vera að eðlilegra að slík samvinna sé ekki einskorðuð við einn aðila.
- ii. Fjármálaeftirlitið bendir á að koma þurfi til skoðunar hvort það að heimila sparisjóðum slíkt samstarf mismuni ekki öðrum fjármálafyrirtækjum, sérstaklega minni fjármálafyrirtækjum.
- iii. Í 1. mgr. 9. gr. frumvarpsins kemur fram að sparisjóði sé heimilt að útvista verkefnum sé það gert á *almennum viðskiptalegum forsendum*. Óljóst er hvað átt er við með orðunum *almennar viðskiptalegar forsendur* og getur það leitt til ýmissa vandamála við túlkun.
- iv. Í skýringum með 1. mgr. 9. gr. frumvarpsins kemur fram að þeir samstarfsþættir sem eru upptaldir í staflíð a. – i. séu tæmandi. Fjármálaeftirlitið ítrekar engu að síður að mikilvægt sé að tiltekið verði með nákvæmari hætti í hverju samstarf geti falist þar sem í upptalningunni má finna þætti sem eru mjög víðtækir og má leggja ýmsan skilning í. Í dæmaskyni má nefna:
 - a) *Ráðgjöf um áhættustýringu*. Ekki er nægilega skýrt hvað átt er við með ráðgjöf með áhættustýringu. Áhættustýring í fjármálafyrirtækjum er mjög mikilvægur þáttur í rekstri þeirra og nauðsynlegur og mikilvægt að slíki verkefni fari fram innan fyrirtækjanna sjálfra til þess að þau skili árangri. Helsta áhyggjuefnið hér er hvar mörkin milli ráðgjafar og eiginlegrar áhættustýringar liggur þegar slíkt er bundið í löggjöf. Eðli máls samkvæmt geta fyrirtæki fengið utanaðkomandi ráðgjöf við ýmsa þætti í starfsemi sinni, án þess að slíkt sé bundið í lagatexta.
 - c) *Öryggiseftirlit*. Óskýrt hvað er átt við með öryggiseftirliti. Þar sem ekki er nægilega skilgreint hvað sé heimilt og hvað ekki er á það bent að öryggi fjármálafyrirtækja, s.s. gagnaöryggi er viðkvæmt og kann að vera óeðlilegt að mörg fjármálafyrirtæki hafi sameiginlegt kerfi.
 - d) *Starfsemi innri endurskoðunardeilda*. Í 16. gr. ffl. kemur fram að við fjármálafyrirtæki skuli starfa endurskoðunardeild sem annast innri endurskoðun. Innri endurskoðun er hluti af skipulagi fjármálafyrirtækja og er þáttur í eftirlitskerfi þeirra. Fjármálaeftirlitið getur, með hliðsjón af eðli og umfangi rekstrarins, veitt undanþágu frá starfrækslu slíkrar endurskoðunardeildar og sett þeim fyrirtækjum skilyrði sem slíka undanþágu

fá. Það er mikilvægt að hafa í huga að ekki sé vikið frá 16. gr. laganna með 9. gr. frumvarpsins. Slíkt gæti m.a. verið leyst með því að skeyta eftirfarandi við staflið d.: „...hafi verið veitt undanþága frá starfrækslu innri endurskoðunardeildar, sbr. 16. gr. laganna.“

- i) *Innlend og erlend greiðslumiðlun og þjónusta.* Fjármálaeftirlitið bendir á að ekki er ljóst við hvað átt er við með „þjónustu“ í þessu samhengi og þykir nauðsynlegt að það sé skilgreint nánar, s.s. að ljóst sé að þjónustan eigi aðeins við um kerfin sjálf.

- v. Í 3. mgr. kemur fram að rísi ágreiningur um hvort starfsemi falli undir 1. mgr. skuli Samkeppniseftirlitið skera úr um. Þar sem um er að ræða lög sem Fjármálaeftirlitinu er ætlað að hafa eftirlit með væri eðlilegra að kveðið væri á um að ákvæðið samstarf væri heimilt, „...enda brjóti slíkt ekki í bága við ákvæði samkeppnislaga. Samkeppniseftirlitið sker úr um slíkan ágreining.“ Hafa verður í huga að eingöngu hluti af hugsanlegum ágreiningi varðar samkeppnisleg sjónarmið. Það eru ýmis atriði sem Fjármálaeftirlitið telur vera nauðsynlegt að hafa mat um og geta gripið til aðgerða í kjölfarið, sé ástæða til. Það er því eðlilegt að fram komi að Fjármálaeftirlitið geti haft áhrif og mat á samstarfinu.

12. gr. Breytingar á 106. gr. laga um fjármálafyrirtæki

Með breytingum á 106. gr. laganna verður sparisjóðum nú heimilt að sameinast fjármálafyrirtækjum sem hafa starfsleyfi skv. 1. tölul. 1. mgr. 4. gr. ffl., án þess að þurfa að breyta um félagaform áður. Skilningur Fjármálaeftirlitsins eftir fund með viðskiptanefnd Alþingis er sá að þar sem heimild þessarar greinar er einskorðuð við fyrirtæki sem hafa starfsleyfi skv. 1. tölul. 1. mgr. 4. gr. ffl. er ljóst að minni fjármálafyrirtæki t.d. verðbréfafyrirtæki geta ekki sameinast sparisjóði. Bent skal á að sá möguleiki kann að vera ákjósanlegur, s.s. í hagræðingarskyni á fjármálamarkaði.

3. Lokaorð

Fjármálaeftirlitið tekur fram að með frumvarpinu er því fengin aukin verkefni en verði tillögur frumvarpsins að lögum er mikilvægt að gert sé ráð fyrir því að Fjármálaeftirlitið fái aukið fjármagn til að sinna auknum verkefnum. Fjármálaeftirlitið bendir á að verkefni þess hafa aukist til muna frá því haustið 2008 og mikilvægt er að stofnunin hafi nægt fjármagn og mannafla til þess að geta sinnt þeim verkefnum sem því er ætlað að sinna.

Virðingarfyllst,

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

Guðmundur Jónsson

Íris Björk Hreinsdóttir

Fjármálaráðuneytið

Minnisblað

Viotakandi: Viðskiptanefnd Alþingis
Sendandi: Hjördís Dröfn Vilhjálmsdóttir; ráðgjafi fjármálaráðherra
Dagsetning: 26.06.2009
Málsnúmer: FJR08100100
Bréfalykill: 001-0

Efni: Fjárhagsleg endurskipulagning sparisjóðanna

Fjármálaráðuneyti bærust tvær spurningar frá Viðskiptanefnd Alþingis:

1. Spurt er um tengingu milli 2. gr. neyðarlaganna, reglnanna frá 17. des. 2008 og ákvæðis frumvarpsins um niðurfærslu stofnfjár – af hverju eru núna sett „ný skilyrði“ af hálfu ríkisins um niðurfærslu stofnfjár, þ.e. hefur eitthvað breyst?

Í 2. grein neyðarlaganna (2008 nr. 125) segir: “Við þær sérstöku aðstæður sem greinir í 1. gr. er fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs heimilt að leggja sparisjóði til fjárhæð sem nemur alls að 20% af bókfærðu eigin fé hans. Ríkissjóður fær stofnfjárbréf eða hlutabréf í sparisjóðnum sem endurgjald í samræmi við eiginfjárframlag sem lagt er til. Fjárhæð útgæfna stofnfjárluta til ríkissjóðs skal að nafnverði nema sömu upphæð og það fjárframlag sem er innt er af hendi og skal það stofnfé njóta sömu stöðu og aðrir stofnfjárlutir í viðkomandi sjóði.”

Síðar segir: “Þegar um er að ræða sparisjóð sem breytt hefur verið í hlutafélag samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki skal hið nýja hlutafé nema sama hlutfalli gagnvart öðru útgæfna hlutafé og fjárframlagið er í hlutfalli við bókfært eigið fé félagsins. Ákvæði þetta tekur jöfnum höndum til stofnfjársparisjóða og þeirra sparisjóða sem breytt hefur verið í hlutafélag samkvæmt ákvæðum laga þessara eftir því sem við á.”

Með ákvæði neyðarlaganna er samkvæmt framangreindu beinlínis gert ráð fyrir að stofnfé sjóðanna verði fært að raunvirði.

Samkvæmt fyrirbyggjandi frumvarpi er verið að útfæra texta neyðarlaganna og skýra betur sem ekki var gert í reglunum frá 17. desember. Stofnfjárukning sparisjóðanna verður að fylgja almennum jafnræðisreglum og útfærslan á niðurskrift stofnfjár í frumvarpinu er til að laga stofnfjárukninguna að almennum jafnræðisreglum enda væri tillegg hins opinbera á öðrum forsendum afar hæpið ef ekki beinlínis andstætt stjórnarskrá.

Í Reglum um framlag til sparisjóða frá 17. desember (5. lið) segir að ákvörðun um framlagið skuli tekin m.a. af fenginni umsögn frá Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitsins. Í umsögn Seðlabankans er lögð rík áhersla á að tryggt verði að það tap sem fyrir liggur verði borið af núverandi eigendum áður en ríkið leggur til nýtt eigið fé.

2. Spurt er hvort meiningin sé að færa stofnfé alls staðar niður í 0?

Meiningin er ekki að færa stofnfé alls staðar niður í 0. Í þeim tilvikum þar sem framlag ríkisins dugur til að koma CAD-hlutfalli sparisjóðsins upp fyrir 12% ræðst vægi eldra stofnfjár og nýs stofnfjár af nafnverði eigin fjár sem fyrir er ásamt niðurstöðu áreiðanleikakönnunar og nýs stofnfjár. Í þeim tilvikum þar sem framlag ríkisins dugir ekki til

að koma CAD-hlutfalli sparisjóðsins upp fyrir 12% þarf að grípa til frekari ráðstafana. Þær felast m.a. í að fá fleiri stofnfjáraðila að borðinu, að kröfuhafar afskrifi skuldir, lengi í lánum og þreyti lánum í víkjanleg lán eða stofnfé og að stofnfé sé niðurskrifað. Í slíkum samningum koma margir að borðinu og þá er niðurskrift stofnfjár byggð á viðskiptalegum forsendum þar sem allir sem að samningunum koma þurfa að vera samþykkir þeim aðgerðum sem gripið er til, til að bjarga viðkomandi sparisjóði. Niðurstaða um niðurskrift í slíkum tilvikum ræðst því af niðurstöðu sem fenginn er með viðskiptalegum samningum sem margir aðilar koma að.

FJÁRMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Áb. *ET* Fskj.

22. APR. 2009

Bl. *001-0*FJR *08/00/00*

21. apríl 2009

SI 50800

Fjármálaráðuneytið
Arnarhvali
150 Reykjavík

Með bréfum dags. 17. mars 2009 óskaði fjármálaráðuneytið eftir umsögn Seðlabanka Íslands um beiðni Sparisjóðs Vestmannaeyja, Sparisjóðs Norðfjarðar, Sparisjóðsins í Keflavík, Sparisjóðs Svarfdæla, Sparisjóðs Höfðhverfinga og Sparisjóðs Þórshafnar um framlag skv. 2. gr. laga nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármáلامarkaði o.fl. Jafnframt fékk Seðlabankinn send gögn frá fjármálaráðuneytinu um Sparisjóðinn í Keflavík og Sparisjóð Vestmannaeyja, sbr. 6. gr. reglna um framlag til sparisjóða. Gögn um aðra sparisjóði hafa ekki borist.

Seðlabanki Íslands leggur ríka áherslu á að eftirfarandi atriðum verði fylgt ef heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði verður nýtt til endurfjármögnunar sparisjóða:

1. Breytingar verði gerðar á yfirstjórn viðkomandi fjármálafyrirtækja þar sem það á við
2. Framtíðar arðgreiðslur verði háðar takmörkunum
3. Nýjar viðskiptaáætlanir liggi fyrir, þ.m.t. nákvæmar áætlanir um lækkun kostnaðar
4. Leitað verði leiða til að fá fleiri aðila til að leggja stofnununum til nýtt eigið fé
5. Tryggt verði að það tap sem nú liggur fyrir verði borið af núverandi eigendum áður en ríkið leggur til nýtt eigið fé.

Í reglum fjármálaráðuneytisins um framlag til sparisjóða kemur fram að lögbundið eiginfjárlutfall sparisjóðanna eftir framlag ríkissjóðs skuli ekki vera lægra en 12%. Í þessu sambandi vill Seðlabanki Íslands taka fram að mikilvægt er að eigið fé sparisjóðanna verði metið af Fjármálaeftirlitinu og endurskoðendum sparisjóðanna og niðurskrifað eins og þörf krefur áður en ríkissjóður leggur fram nýtt eigið fé.

SEÐLABANKI ÍSLANDS

KALKOFNSVEGI 1 · 150 REYKJAVÍK

Sími: 569 9600 · Netfang: sedlabanki@sedlabanki.is · BRÉFASÍMI: 569 9605

Jafnframt er mikilvægt að reynt verði að fá sveitarfélög og aðra mögulega bakhjarla sjóðanna til að leggja fram nýtt eigið fé ásamt ríkissjóði til að styrkja sparisjóðina og dreifa eignarhaldi.

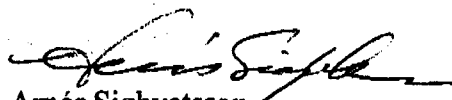
Seðlabanki Íslands leggur mikla áherslu á að eftir eiginfjárframlag úr ríkissjóði verði sparisjóðirnir traustar og arðsamar rekstrareiningar. Í því sambandi þarf að kanna sameiningar sparisjóða áður en framlög eru ákveðin. Ljóst er að tekjur af grunnstarfsemi sparisjóðanna þurfa að aukast, þ.m.t. tekjur af vaxtamun, og gera þarf átak í lækkun rekstrarkostnaðar. Mikilvægt er að helstu áhættur sparisjóðanna, s.s. útlánaáhætta og lausafjáráhætta, verði innan viðráðanlegra marka og áhættustýring og innra eftirlit verði eflað. Þá er mikilvægt að ójöfnuður vegna gjaldeyrisstöðu, sem er verulegur hjá sumum sparisjóðum t.d. hjá Sparisjóðnum í Keflavík, og verðtryggingarójöfnuður verði sem minnstur.

Virðingarfyllst

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Svein Harald Öygard
seðlabankastjóri

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Fundur Viðskiptanefndar Alþingis 26. júní 2009

Fulltrúar stofnfjáreigenda í Sparisjóði Bolungarvíkur

Anna Sigríður Jörundsdóttir

Baldur Smári Einarsson

85. mál – breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki (Sparisjóðir)

- Stofnfjáreigendur hafa litið á stofnfjáreign sem höfuðstólstryggðan sparnað – lög um fjármálafyrirtæki staðfesta það.
- Sparisjóður Bolungarvíkur hefur gætt hófsemi í arðgreiðslum til stofnfjáraðila og ekki gengið á varasjóði, arðgreiðslur hafa verið á bilinu 10% - 20% undanfarin 4 ár.
- Stofnfjáreigendur telja að ekki sé eðlilegt að þeir taki fullan þátt í tapi sparisjóða með niðurfærslu stofnfjár, en fá ekki að njóta fullrar hlutdeildar í hagnaði sbr. ákvæði um hömlur á arðgreiðslum
- Stofnfjáreigendur telja að aðstoð ríkissjóðs við sparisjóði megi ekki verða með þeim hætti að stofnfjáreigendur – bakhjarlar sparisjóða – gangi slippir og snauðir frá borði. Heimild til fullrar niðurfærslu stofnfjár býður slíkri hættu heim.
- Stofnfjáreigendur leggja áherslu á að ákvæði um 5 ára meðaltalshagnað megi ekki verða afturvirk, það er engin ástæða til að láta þann skell sem samfélagið hefur orðið fyrir undanfarið ár fylgja sjóðunum mörg ár fram í tímann.
- Stofnfjáreigendur vilja velja upp þeirri spurningu hvort eðlilegt sé að ríkissjóður gangi fram sem fagfjárfestir þegar hann kemur sparisjóðum til bjargar – þeir sem stunda björgunarstörf vænta þess aldrei að fá rétta hlutdeild í því sem bjargað er.
- Stofnfjáreigendur í Sparisjóði Bolungarvíkur telja að það sé algjört grundvallaratriði að skilja á milli þeirra sparisjóða sem stefndu á hlutafjárvæðingu og fóru út í stórvægilegar stofnfjárauðningar og greiddu sér háar arðgreiðslur, og þeirra sparisjóða sem juku stofnfé í þeim tilgangi að styrkja tilvist sjóðanna í litlum samfélögum og standa undir því að vera hornsteinn í héraði.

Nokkrir punktar varðandi Sparisjóð Bolungarvíkur

- Sparisjóður Bolungarvíkur hefur ekki gengið á varasjóði með arðgreiðslum til stofnfjáraðila – sjá meðfylgjandi töflu
- Stofnfjárbréf í sparisjóðnum hafa aldrei verið seld þriðja aðila, þ.e. viðskipti hafa ekki átt sér stað með stofnfjárbréf í Sparisjóði Bolungarvíkur. Þá hafa stofnfjáreigendur aldrei átt þess kost að innleysa stofnfjáreign sína.
- Engir fyrirætlanir voru um að sparisjóðurinn yrði hlutafjársparisjóður
- Sparisjóðurinn átti ekki í hlut í Exista, Kistu (sem átti í Exista) eða Kaupþingi
- Stofnfé í sparisjóðnum var aukið um 500 milljónir króna árið 2007 (úr 233 mkr í 733 mkr) og var það allt selt til stofnfjáraðila. Tilgangur stofnfjárukningarinnar var að styrkja stöðu sjóðsins svo hann gæti haldið sjávarútvegsfyrirtækjum í viðskiptum. Stofnfé var ekki aukið til að redda eiginfjárhlutfalli sjóðsins en CAD-hlutfall hans var 20,72% þegar stofnfé var aukið.
- Sparisjóðurinn er í mjög dreifðri eignaraðild en stofnfjáraðilar eru um 260 talsins og eru mjög fáir lögaðilar þar á meðal. Stærsti einstaki stofnfjáraðilinn fer með 2,5% hlut, 9 aðilar eiga 1% - 2% hlut og 250 aðilar eiga hver um sig innan við 1% hlut.
- Sparisjóðurinn og stofnfjáreigendur hafa lagt innlán og stofnfé að jöfnu enda var í mörgum tilfellum innlánnum breytt í stofnfé, t.d. hefur 16 ára gömlum unglingum boðist að breyta skírnarreikningum sínum hjá Sparisjóðnum í stofnfé.

Úr ársreikningum Sparisjóðs Bolungarvíkur

Fjárhæðir í milljónum króna

	Vegna reksturs ársins				Samtals
	2004	2005	2006	2007	2004-2007
Hagníður.....	57,1	110,5	185,5	255,3	608,4
Arður (greiddur út árið eftir).....	11,8	17,7	32,9	153,1	215,5
Innbærgað stofnfé.....	17,8	31,8	39,0	518,0	606,6
Varasjóður.....	682,9	775,8	932,8	1.237,2	
Arðsrósentu (hlutfall af stofnfé).....	10%	11%	15%	20%	
Arður sem hlutfall af hagnaði ársins.....	21%	16%	18%	60%	
Arður sem hlutfall af varasjóði.....	2%	2%	4%	12%	
Aukning varsjóðs milli ára.....	41,8	92,9	157	304,4	596,1
Greiddur arður.....	-11,8	-17,7	-32,9	-153,1	-315,5
Aukning varsjóðs umfram arðgreiðslur.....	30,0	75,2	124,1	151,3	380,6

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram eftirfarandi fullyrðing: "Margir sparisjóðir hafa á síðustu árum hækkað stofnfé sitt mjög mikið og greitt stofnfjáreigendum ríflegan arð, sem hefur gefið á varasjóði þeirra."

Ein og sjá má á yfirlitinu hér að ofan stenst sú fullyrðing engan veginn í tilviki Sparisjóðs Bolungarvíkur þar sem arðgreiðslur hafa frekar verið hóflegar heldur en ríflegar.

Ári 2008 (vegna rekstrarársins 2007) var greiddur út 20% arður til stofnfjáreigenda og hafði sjóðurinn aldrei greitt út hærri arð í 100 ára sögu sinni.

HÚNAÞING VESTRA

KLAPPARSTÍG 4 - 530 HVAMMSTANGI
SÍMI: 455 2400 - FAX: 455 2409
KT. 540598-2829 - VSK. nr. 59022

Alþingi
Erindi nr. P 137/445
komudagur 26.6.2009

Minnisblað sveitarstjóra Húnaþings vestra um stöðu sparisjóða og stofnfjáreigenda.

Í tengslum við umfjöllun Alþingis um frumvarp til laga um fjármálafyrirtæki vill sveitarstjóri Húnaþings vestra hér með lýsa yfir þungum áhyggjum af stöðu sparisjóðanna í landinu og þá sérstaklega stöðu stofnfjáreigenda í fyrrum Sparisjóði Húnaþings og Stranda.

Árið 2007 var samþykkt að Sparisjóður Húnaþings og Stranda sameinaðist Sparisjóði Keflavíkur. Í tengslum við þann samruna var stofnfé Sparisjóðs Húnaþings og Stranda aukið í samtals 1,9 milljarð kr. í tveimur áföngum. Allir stofnfjáráðilar nýttu forkaupsrétt sinn við aukningu stofnfjárins og Húnaþing vestra jók þannig stofnfjáreign sína um samtals 160 milljónir kr. Mikill meirihluti stofnfjáreigenda fjármagnaði stofnfjárukninguna með lántöku og stöðu einstaklingar í þeirri góðu trú að stofnfé þeirra væri eina trygging til lánveitenda fyrir lántækunni og var þá einnig vísað til ákvæða laga um skyldu sparisjóða til að leysa til sín stofnfé á genginu 1. Með stofnfjárukningunni voru stofnfjáreigendur að standa vörð um starfsemi sparisjóðsins og þar með atvinnulíf í sveitarfélaginu. Sparisjóðurinn hefur um árabil verið hornsteinn í héraði og gengt ómetanlegu hlutverki fyrir atvinnulíf og búsetu.

Ljós er að staða fjölmargra einstaklinga, tuga heimila og sveitarfélagsins er grafalvarleg vegna skuldbindinga sem þessir aðilar hafa tekið á sig vegna stofnfjárukningar í sparisjóðnum. Þess vegna er mikilvægt að við umfjöllun um málefni sparisjóðanna verði tekið tillit til þeirrar misjöfnu stöðu sem einstakir sparisjóðir eru komnir í og þar með þau samfélög sem þeir tengjast t.d. vegna þess hvernig stofnfjáreigendahópurinn er samsettur. Því leggja sveitarstjórnarmenn í Húnaþingi vestra áherslu á að staða einstakra sparisjóða verði vandlega metin áður en teknar verði ákvarðanir um hvort stofnfé verði fært niður í tengslum við mögulega aðkomu ríkisins að sparisjóðunum með framlagningu nýs stofnfjár.

Sögulegt yfirlit.

Sparisjóður Vestur-Húnavatnssýslu var stofnaður árið 1919 og var í eigu og Sýslusjóðs Vestur-Húnavatnssýslu. Um 1990 tók Héraðsnefnd Vestur-Húnavatnssýslu yfir skyldur sýslunefndar þ.m.t. stofnfé sparisjóðsins. Það var síðan árið 1998 sem Sparisjóður Vestur-Húnavatnssýslu sameinaðist Sparisjóði Hrútsfirðinga á Borðeyri. Við sameiningu sjóðanna tók sveitarstjórn Húnaþings vestra, sem þá var orðin stofnfjáreigandi Sparisjóðs Vestur-Húnavatnssýslu, þá ákvörðun að bjóða íbúum sveitarfélagsins að kaupa meirihluta stofnfjár sveitarfélagsins til sölu eða nafnverði. Um 70 einstaklingar þekktust þetta boð. Stofnfé hins sameinaða sparisjóðs, sem hlaut nafnið Sparisjóður Húnaþings og Stranda, var við sameiningu innan við 2 milljónir og í eigu um 100 stofnfjáreigenda og var Húnaþing vestra stærsti eigandinn. Árið 2004 bauð stjórn sparisjóðsins út nýtt stofnfé til stofnfjáreigenda og annarra íbúa á þjónustusvæði sjóðsins. Allstór hópur fólks nýtti sér þetta boð og eftir þessa stofnfjárukningu var stofnfé sjóðsins nálægt 10 milljónum króna og fjöldi stofnfjáreigenda um 170.

Hvammstangi 25. júní 2009
Skúli Þórðarson, sveitarstjóri.

Minnisblað

Alþingi
Erindi nr. P 137/449
komudagur 26.6.2009

Minnisblað þetta er sett fram vegna fundar sveitarstjórnarmanna og stofnfjáreiganda í Sparisjóðnum í Kef avík, úr Húnaþingi vestra og Viðskiptanefndar Alþingis föstudaginn 27.júní 2009. Tílefni fundarins er frumvarp til breytinga á lögum nr 161/2002 með síðari breytingum, um fjármálafyrirtæki.

1. hluti

Almennt um frumvarpið

Almennt séð má taka undir meginmarkmið frumvarpsins sem að ríkið komi sparisjóðunum á Íslandi til aðstoðar á grundvelli svokallaðra neyðarlaga nr 125/2008. Markiðin um styrkingu rekstrargrundvallar þeirra og samfélagslegt hlutverk eru í eðli sínu jákvæð.

Við nánari skoðun koma hins vegar upp margvíslegar spurningar sem snúa að hvort andi þeirrar lagasetningar sem boðuð er nái í raun fram að ganga þ.e innihaldið endurspeglar ekki boðskapinn.

Tekni er undir umsagnir fjölmargra aðila sem vara við þeirri leið að færa niður núverandi stofnfé sbr. 7, 8, og 10. Gr. frumvarpsins. Með því er í raun verið að opna á ríkisvæðingu sparisjóðakerfisins og líklegt er að ríkið muni verða ráðandi stofnfjáraðili og nánast sá eini í flestum sparisjóðum landsins. Ef slík verður raunin má spyrja sig hvort ekki væri ódýrara og einfaldara að ríkisbankarnir yfirtækju sparisjóðina og starfræktu útibú víða á landsbyggðinni í stað þess að ríkið sæti uppi með 99% ríkisvætt bankakerfi. Þá má spyrja þeirrar spurningar hvernig ríkið hyggist losa um stofnfjáreignarhald sitt að einhverjum tíma liðnum. Varla telst það fýsilegur kostur að leggja fjármagn í rekstur þar sem eiger dur/vörslumenn stofnfjár sitja að fullu uppi með tapið en njóta ávinnings á afar takmarkaðan hátt.

Varðandi 12. grein má bend á að þar er gerð krafa um að helmingur af hagnaði sparisjóðs skuli renna til uppbyggingar varasjóðs. Benda má að reynsla síðustu ára sýnir að ef einhverstaðar eru peningar sem ekki er skýr umráðaréttur yfir eða skýr meðferð um, munu menn finna leiðir til þess að koma höndum yfir þessa fjármuni eða nota þá í sína eignin þágu. Þess vegna má velta því upp hvort rétt sé að byggja varasjóðina upp með að nýju með þessu hætti. Spyrja má hvort skynsamlegra væri að setja skýrari reglur um það hvernig sparisjóðir megi fjárfesta. Þannig mætti tryggja að þau verðmæti sem eru í sparisjóðunum gufi ekki upp á einni nóttu. Þetta mætti gera á þann hátt að sparisjóðum væri annaðhvort bannað að eiga hlutabréf eða að ekki sé leyfilegt að telja þau með þegar kemur að mati eigin fjár og áhrif þeirra á rekstrarafkomu. Þeim verði einnig skylt að vera með slíkar eignir í sér

félögum sem hafi ekki annan tilgang en að vista þessar eignir. Þær verði ekki taldar til eignar eða hælunar/lækkunar rekstrarafkomu fyrr en þau eru seld og komin í það form sem sparisjóður á að byggja afkomu sína á, þ.e. peninga eða skuldabréf.

2. hluti

Hér að neðan eru kynntar þrjár hugmyndir sem mögulega gætu komið að gangi við lausn á vanda stofnfjáreigenda sparisjóðanna í landinu.

Viðtötlífeyrissparnaður

Að stofnfjáreigendum verði heimiluð notkun Viðtötlífeyrissparnaðar til kaupa á stofnfé eða kaupa skuldabréf til stofnfjárkaupa af þeim fjármálastofnunum sem lánuðu til kaupana. Þarna færu saman hagsmunir sparisjóðanna og skuldsettra stofnfjáreigenda þar sem meiri líkur væru á að stofnfjáreigendur gætu staðið í skilum varðandi sín lán og myndað um leið eign í stofnfé. Þetta stofnfé gætu menn svo innleist við lífeyrisaldur en andvirði þess yrði þá væntanlega uppreiknað nafnverð að viðbættum vöxtum á stofnféð. Þetta stofnfé gæti sparisjóðurinn svo selt aftur til nýrra lífeyrisgreiðenda og þannig viðhaldið hringrásinni. Þarna færu klárlega saman hagsmunir þeirra sem vildu standa vörð um sinn sparisjóð og hafa áhrif á ráðstöfun síns sparnaðar, og þeirrar hugmyndafræði að stofnfjáreigendur séu í raun gæslumenn sjóðanna. Til þess að stofnfjáreigendur geti sinnt því hlutverki verður að gera þeim kleift með einföldum hætti að leggja sjóðunum til nægjanlegt fé á einfaldan hátt, án þess að taka áhættu samfara lántöku.

Deilkaskiptur stofnsjóður

Að gerður verði mikill greinarmunur á stofnfjárframlagi ríkisins og núverandi stofnfé með þeim hætti að stofnuð verði sérstök deild um nýtt stofnfé. Um þessa deild gildi rýmri heimildir um viðskipti með stofnfé sem ætti að gera að verkum að ríkið hefði meiri möguleika en ella að losa um sína stöðu í stofnfé, nyti aðgreiðslna til jafns við aðra osfrv. Hin deildin innihéldi núverandi stofnfé. Um hana giltu aðrar reglur en snúa myndu m.a. að takmörkunum á viðskiptum með stofnfjárhluta í til að mynda 5 ár. Stofnfé þeirrar deildar yrði áfram á núverandi nafnverði. Þeirri deild mætti svo skipta í fleiri deildir þar sem aðgreindir væru stofnfjáreigendur úr hópi sveitarfélaga, fyrirtækja og einstaklinga. Með því móti væri hægt að einangra og fást við skuldavanda stofnfjáreigenda á markvisst á þann hátt að aðgreiðslur til skuldugra stofnfjáreigenda færu í að greiða lánin niður en aðgreiðslur til opinberra aðila og þeirra sem ekki væru skuldugir færu í að byggja sjóðinn upp. Þannig færu saman hagsmunir stofnfjáreigenda og sjóðsins á þann hátt að fleiri gætu staðið í skilum við lán til stofnfjárkaupa sem leiða myndi til hraðari uppbyggingu sjóðanna.

Víkjandi lán

Ríkissjóður, væntanlega í gegn um Seðlabankann, veitir sparisjóðunum víkjandi lán, sem nemur sömu upplæð og umsókn þeirra um stofnfjárframlag, í stað þess að leggja þeim til nýtt stofnfé. Víkjandi lán hefur jákvæð áhrif á CAD hlutfall sparisjóðanna og gerir því í raun sama gagn og stofnfjárukning. Víkjandi lán stendur framar stofnfé, komi til gjaldþrots sparisjóðs og því má segja að áhætta ríkisins væri minni en að leggja þeim til aukið stofnfé. Lánið gæti t.d verið til 5. ára og þá mætti endurmeta stöðuna í ljósi árangurs af endurreisn sjóðsins. Ríkið gæti sett ströng skilyrði um stjórnun og rekstur sjóðsins m.a með því að gera kröfu um meirihluta í stjórn sjóðsins á meðan lánstíma stæði. Stofnfé yrði ekki fært niður og hagur stofnfjáreigenda af því að byggja upp sjóðinn færi algjörlega saman við hagsmuni ríkisins af því að fá lánið endurgreitt vegna möguleika á gjaldfellingu lánsins og þar með umbreytingu í stofnfé. Vegna umræðu um lánveitingar af þessu tagi verður ekki undan vikist að nefna það fordæmi sem ríkið hefur í raun gefið með lánveitingu til tveggja smærri fjármálafyrirtæki nú nýlega á afar hagstæðum kjörum.

Annarið

Sé flekari upplýsinga eða umræðna óskað um þessar hugmyndir er hægt að hafa samband við undi ritaðan í síma 861-7263 eða á netfangið jon@ssnv.is

Hvarnsmstanga 26. Júní 2009

Jón Óskar Pétursson, stofnfjáreigandi í Sparisjóðnum í Keflavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 137/292
komudagur 18.6.2009

NASDAQ OMXSM

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 18. júní 2009
Tilvísun 111
ÁSK

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um fjármálafyrirtæki, 85. mál, sparisjóðir.

Vísað er til bréfs viðskiptanefndar Alþingis frá 11. júní sl. sl. þar sem óskað er umsagnar NASDAQ OMX Iceland hf. (Kauphöllin) um frumvarp til laga um fjármálafyrirtæki, 85. mál, sparisjóðir.

Kauphöllin styður frumvarpið og fagnar því að með frumvarpinu er aflétt þeim hömlum sem eru á sölu stofnfjárbréfa.

Virðingarfyllst,

Arnína Steinunn Kristjánsdóttir,
lögfræðingur.

DAGSETNING

TILVÍSUN

Alþingi, viðskiptanefnd
vt. Selma Hafliðadóttir
nefndarritari
Austurstræti 8
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 18. júní 2009 02-2009060155
T-ums 29/09

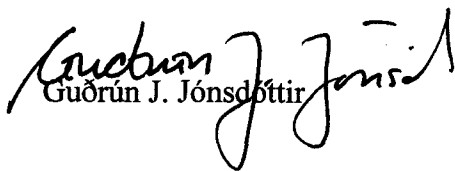
**Umsögn ríkisskattstjóra um frumvarp til laga um breyting á lögum um
fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum - 85. mál, þskj. 97.**

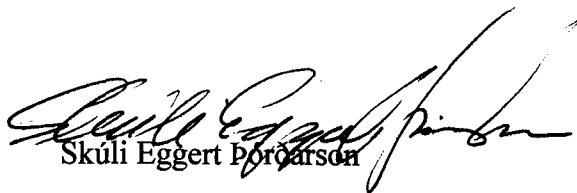
Ríkisskattstjóri hefur þann 12. júní 2009 mótttekið bréf yðar þar sem embættinu er veittur kostur á að gefa umsögn um frumvarp til laga um breyting á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum - 85. mál, þskj. 97.

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar sem allar miða að því að styrkja stöðu sparisjóðanna og auðvelda þeim að sækja sér nýtt stofnfé eins og nánar er gerð grein fyrir í athugasemdum með frumvarpinu.

Að mati ríkisskattstjóra er ekki ástæða til að gera athugasemdir við efni frumvarpsins.

Virðingarfyllst

Guðrún J. Jónsdóttir

Skúli Eggert Þorðarson

Alþingi
Erindi nr. P 137/446
komudagur 26.6.2009

Reykjavík 26. júní 2009

Fjármálaráðuneytið
Viðskiptaráðuneytið
Fjármálaeftirlitið
Seðlabanki Íslands

Má efni: Uppstokkun sparisjóðakerfisins

Með bréfi þessu fylgir yfirlýsing frá flestum sparisjóðum landsins um vilja til að hagræða og stokka upp í sparisjóðakerfinu. Yfirlýsingin er send til að taka af allan vafa um að sparisjóðirnir ætla að gera þær breytingar sem nauðsynlegar eru til að verða vel rekstrarhæfir þegar þeir hafa með aðstoð ríkis og annarra komist yfir það hrun sem hefur orðið í eignasafni og þar með eigin fé sjóðanna.

Baráttan þessa dagana snýst hins vegar um að endurskipuleggja fjárhaginn með samningum við lánaðrottna og ríkið. Sameiningar á þessu stigi verða aðeins til að flækja málin og gera þau erfiðari úrlausnar. Vætanlegar breytingar á lögum um sparisjóði eru enn frekari ástæða til að bíða með þá uppstokkun sem stefnt er að. Sparisjóðirnir óska eftir nauðsynlegu svigrúmi og samstarfi og stuðningi FMÍ, Seðlabanka og ráðuneyta við að byggja upp eigið fé í einstökum sjóðum til að hefjast megi harða við áætlaða uppstokkun.

Virðingarfyllt,
f.h. Sambands íslenskra sparisjóða

Guðjón Guðmundsson, framkvæmdastjóri

Hjá agt: Yfirlýsingarum vilja sparisjóðanna til að hefja gagngera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi undirrituð af stjórnendum þeirra.

Afri: sent Viðskiptanefnd Alþingis

24. júní 2009

Sent Fjármálaeftirlitinu, sparisjóðanefnd ríkisstjórnarinnar, Fjármálaráðuneyti og Viðskiptaráðuneyti

Yfirlýsing um villu sparisjóða til að hefja gagngera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi

Sparisjóðirnir á Íslandi lýsa því yfir að þeir munu hefjast handa við uppstokkun sparisjóðakerfisins strax og fyrir laggur að aðgerðir ríkis og samningar við lánardrottna dugi til að koma elginfjárstöðu þeirra á ásættanlegan grunn.

Hagræðing og uppstokkun kerfisins mun byggjast á þeim hugmyndum sem ítrekað hafa verið kynntar síðastliðna mánuði og byggja á eftirfarandi grundvallaratriðum:

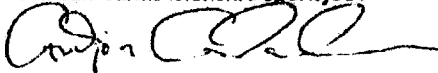
1. Samtals 6 eða 7 sjálfstæðir sparisjóðir, elnn á höfuðborgarsvæðinu, annar á Suðurnesjum og fjórir til fimm vel skilgreindir landshlutasparisjóðir til viðbótar sem sameiginlega dekkja allt landið. Stefnt verði að því að minnstu sjóðirnir nálgist 10 milljarða í innlán.
2. Þjónustumiðstöð verði byggð upp fyrir verkefni sem ekki snúast beinlínis um viðskiptavininn og samskipti við hann. Sparisjóðir skuldbinda sig til að hagnýta sér miðstöðina til að hámarka hagræðingu og fagmennsku þ.m.t. í vörupróun og markaðsmálum. Með miðstöðinni verður stefnt að því að flest verkefni sem viðskiptabankar staðsetja í aðalstöðvum verði unnin sameiginlega fyrir alla sparisjóði og verkefnum komið fyrir þar sem hagstæðast er.
3. Upplýsingatæknimál sparisjóðanna og bankakerfisins alls verði tekin til gagn Gerrar endurskoðunar með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.
4. Sérhæfð fyrirtæki, sbr. verðbréfafyrirtæki, eignaleigur o.s.frv. í eigu sparisjóðanna verði stökkuð upp þannig að ítrustu hagkvæmni verði gætt.

Samband sparisjóða óskar eftir því að Fjármálaráðuneytið og sparisjóðirnir velji í sameiningu ráðgjafa til að leiða vinnu við endanlega mótn sameiginlegra tillagna um framtíðaruppbyggingu sparisjóðakerfisins.

Sparisjóðirnir á Íslandi telja að breytingar á lagaumhverfi sparisjóðanna, uppstokkun kerfisins og stuðningur ríkisins munt leiða til þess að sparisjóðirnir muni á nýjan leik verða raunverulegir hornsteinar í héraði sem tryggja öllum landsmönnum alvöru fjármálaþjónustu.

Virðingarfyllt,

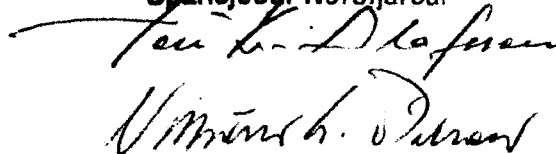
f.h. Sambands Íslenskra sparisjóða

f.h.

Sparisjóður Norðfjarðar

24. Júní 2009

Sent Fjármálaeftirlitinu, sparisjóðanefnd ríkisstjórnarinnar, Fjármálaráðuneyti og Viðskiptaráðuneyti

Yfirlýsing um villu sparisjóða til að hefja gagnvera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi

Sparisjóðirnir á Íslandi lýsa því yfir að þeir munu hefjast handa við uppstokkun sparisjóðakerfisins strax og fyrir liggur að aðgerðir ríkis og samningar við lánardrottna dugi til að koma eiginfjárstöðu þeirra á ásættanlegan grunn.

Þagráðing og uppstokkun kerfisins mun byggjast á þeim hugmyndum sem ítrekað hafa verið kynntar sðastliðna mánuði og byggja á eftirfarandi grundvallaratriðum:

1. Samtals 6 eða 7 sjálfstæðir sparisjóðir, einn á höfuðborgarsvæðinu, annar á Suðurnesjum og fjórir til fimm vel skilgreindir landshlutasparisjóðir til viðbótar sem sameiginlega dekkja allt landið. Stefnt verði að því að minnstu sjóðirnir nálgist 10 milljarða í innlán.
2. Þjónustumiðstöð verði byggð upp fyrir verkefni sem ekki snúast beinlínis um viðskiptavininn og samskipti við hann. Sparisjóðir skuldbinda sig til að hagnýta sér miðstöðina til að hámarka hagræðingu og fagmennsku þ.m.t. í vörubrúun og markaðsmálum. Með miðstöðinni verður stefnt að því að flest verkefni sem viðskiptabankar staðsetja í aðalstöðvum verði unnin sameiginlega fyrir alla sparisjóði og verkefnum komið fyrir þar sem hagstæðast er.
3. Upplýsingatæknimál sparisjóðanna og bankakerfisins alls verði tekin til gagnerrar endurskoðunar með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.
4. Sérhæfð fyrirtæki, sbr. verðbréfafyrirtæki, eignaleigur o.s.frv. í eigu sparisjóðanna verði stökkuð upp þannig að ítrustu hagkvæmni verði gætt.

Samband sparisjóða óskar eftir því að Fjármálaráðuneytið og sparisjóðirnir velji í sameiningu ráðgjafa til að leiða vinnu við endanlega mótn sameiginlegra tillagna um framtíðaruppbyggingu sparisjóðakerfisins.

Sparisjóðirnir á Íslandi telja að breytingar á lagaumhverfi sparisjóðanna, uppstokkun kerfisins og sðningur ríkisins muni leiða til þess að sparisjóðirnir muni á nýjan leik verða raunverulegir hornstelnar í héraði sem tryggja öllum landsmönnum alvöru fjármálaþjónustu.

Vörðingarfyllst,

f. 1. Sambands Íslenskra Sparisjóða

f.h. Sparisjóðs Höfðhverfinga

Undirritaður stðfestir bréf SÍSP dagsett 24. júní með fyrirvara um samþykki stjórnar. Málið ber brátt að og er stórt í sniðum. Hugmyndir sem fram koma í framangreindu í réfi um uppstokkun í sparisjóðakerfinu, og eru óræddar í stjórn sjóðsins, eru þess eðlis að ljóst er að samruna SPSH verði krafist enda gert ráð fyrir því að enginn sparisjóður verði með minna en 10 mla.kr. í innlán eftir uppstokkun. Hvorki sparisjóðsstjóri eða stjórn sjóðsins hefur heimildir til að skuldbinda sjóðinn gagnvart slíku. Stjórn sjóðsins hefur hingað til verið áfram um að skoða alla valkosti varðandi framþróun sjóðsins og sparisjóðakerfisins í heild og á grundvelli þeirra sjónarmiða stðfestir undirritaður vilja til að skoða þau mál nánar, þó með þeim fyrirvara sem að framan greinir.

24. júní 2009

Sent Fjármálaeftirlitinu, sparisjóðanefnd ríkisstjórnarinnar, Fjármálaráðuneyti og Viðskiptaráðuneyti

Yfirlýsing um vilja sparisjóða til að hefja gagngera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi

Sparisjóðirnir á Íslandi lýsa því yfir að þeir munu hefjast handa við uppstokkun sparisjóðakerfisins strax og fyrir liggur að aðgerðir ríkis og samningar við lánardrottna dugi til að koma eiginfjárstöðu þeirra á ásættanlegan grunn.

Hagræðing og uppstokkun kerfisins mun byggjast á þeim hugmyndum sem ítrekað hafa verið kynntar síðastliðna mánuði og byggja á eftirfarandi grundvallaratriðum:

1. Samtals 6 eða 7 sjálfstæðir sparisjóðir, einn á höfuðborgarsvæðinu, annar á Suðurnesjum og fjórir til fimm vel skilgreindir landshlutasparisjóðir til viðbótar sem sameiginlega dekkja allt landið. Stefnt verði að því að minnstu sjóðirnir nálgist 10 milljarða í innlán.
2. Þjónustumiðstöð verði byggð upp fyrir verkefni sem ekki snúast beinlínis um viðskiptavininn og samskipti við hann. Sparisjóðir skuldbinda sig til að hagnýta sér miðstöðina til að hámarka hagræðingu og fagmennsku þ.m.t. í vörupróun og markaðsmálum. Með miðstöðinni verður stefnt að því að flest verkefni sem viðskiptabankar staðsetja í aðalstöðvum verði unnin sameiginlega fyrir alla sparisjóði og verkefnum komið fyrir þar sem hagstæðast er.
3. Upplýsingatæknimál sparisjóðanna og bankakerfisins alls verði tekin til gagngerarr endurskoðunar með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.
4. Sérhæfð fyrirtæki, sbr. verðbréfafyrirtæki, eignaleigur o.s.frv. í eigu sparisjóðanna verði stokkuð upp þannig að ítrustu hagkvæmni verði gætt.

Samband sparisjóða óskar eftir því að Fjármálaráðuneytið og sparisjóðirnir velji í sameiningu ráðgjafa til að leiða vinnu við endanlega mótn sameiginlegra tillagna um framtíðaruppbyggingu sparisjóðakerfisins.

Sparisjóðirnir á Íslandi telja að breytingar á lagaumhverfi sparisjóðanna, uppstokkun kerfisins og stuðningur ríkisins muni leiða til þess að sparisjóðirnir muni á nýjan leik verða raunverulegir hornsteinar í héraði sem tryggja öllum landsmönnum alvöru fjármálaþjónustu.

Virðingarfyllt,

f.h. Sambands Íslenskra sparisjóða

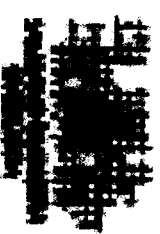

f.h.

Sparisjóðurinn Dalvík
- Sparisjóður Svarfdæla -

24. June 2020

Sehr geehrte Damen und Herren, sehr geehrte Mitglieder des Ausschusses für den Naturschutz und die Umwelt,

vielen Dank für die Einladung zum heutigen Abend. Ich freue mich sehr, dass Sie mich heute hierher eingeladen haben.

Ich möchte Ihnen heute einige Informationen über die Arbeit des Bundesamtes für Naturschutz (BfN) und die Rolle der Bundesländer im Naturschutz vorstellen. Ich werde auch auf einige aktuelle Themen eingehen, die uns alle betreffen.

Die Arbeit des BfN ist in drei Hauptbereiche unterteilt: Naturschutz, Landschaftspflege und Umweltbildung. Ich werde heute hauptsächlich auf den Naturschutz eingehen.

1. **Naturschutz:** Der Naturschutz ist ein zentraler Bestandteil der Umweltpolitik. Er zielt darauf ab, die Vielfalt der Natur zu erhalten und zu fördern. Dies umfasst die Erhaltung von Lebensräumen, Arten und genetischer Vielfalt. Der Naturschutz ist eine Aufgabe, die uns alle betrifft, da wir von einer gesunden Natur abhängen.
2. **Landschaftspflege:** Die Landschaftspflege ist ein weiterer wichtiger Bereich. Sie zielt darauf ab, die Schönheit und den Wert der Landschaft zu erhalten und zu verbessern. Dies umfasst die Pflege von Kulturlandschaften, die Erhaltung von Naturdenkmälern und die Förderung von nachhaltiger Landnutzung.
3. **Umweltbildung:** Die Umweltbildung ist ein weiterer wichtiger Bereich. Sie zielt darauf ab, das Bewusstsein der Bevölkerung für Umweltprobleme zu schärfen und sie zu befähigen, umweltfreundliche Entscheidungen zu treffen. Dies umfasst die Entwicklung von Bildungsprogrammen, die Förderung von Umweltprojekten und die Organisation von Veranstaltungen.
4. **Umweltrecht:** Das Umweltrecht ist ein weiterer wichtiger Bereich. Es regelt die Beziehungen zwischen Staat und Bürger in Bezug auf die Umwelt. Es umfasst die Erarbeitung von Gesetzen, die Durchsetzung von Vorschriften und die Klärung von Streitigkeiten.

Die Arbeit des BfN ist eng mit der Arbeit der Bundesländer verzahnt. Wir arbeiten zusammen, um die Ziele des Naturschutzes zu erreichen. Ich möchte Ihnen einige Beispiele für unsere Zusammenarbeit vorstellen.

Ein Beispiel ist die Zusammenarbeit bei der Erhaltung von Lebensräumen. Wir arbeiten zusammen, um die Vielfalt der Lebensräume zu erhalten und zu fördern. Dies umfasst die Erhaltung von Mooren, Wäldern, Gewässern und anderen Lebensräumen.

Ein weiteres Beispiel ist die Zusammenarbeit bei der Erhaltung von Arten. Wir arbeiten zusammen, um die Vielfalt der Arten zu erhalten und zu fördern. Dies umfasst die Erhaltung von gefährdeten Arten und die Förderung von artenschonender Landnutzung.

Ein drittes Beispiel ist die Zusammenarbeit bei der Umweltbildung. Wir arbeiten zusammen, um das Bewusstsein der Bevölkerung für Umweltprobleme zu schärfen und sie zu befähigen, umweltfreundliche Entscheidungen zu treffen.

FEDERAL OFFICE FOR THE ENVIRONMENT
B. F. U.

24. júní 2009

Seni: Fjármálaeftirlitinu, sparisjóðanefnd ríkisstjórnarinnar, Fjármálaráðuneyti og Viðskiptaráðuneyti

Yfirlýsing um vilja sparisjóða til að hefja gagngera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi

Sparisjóðirnir á Íslandi lýsa því yfir að þeir munu hefjast handa við uppstokkun sparisjóðakerfisins strax og fyrir liggur að aðgerðir ríkis og samningar við lánardrottna dugi til að koma eiginfjárstöðu þeirra á ásættanlegan grunn.

Hagæðing og uppstokkun kerfisins mun byggjast á þeim hugmyndum sem ítrekað hafa verið kynntar síðastliðna mánuði og byggja á eftirfarandi grundvallatriðum:

1. Samtals 6 eða 7 sjálfstæðir sparisjóðir, einn á höfuðborgarsvæðinu, annar á Suðurnesjum og fjórir til fimm vel skilgreindir landshlutasparisjóðir til viðbótar sem sameiginlega dekkja allt landið. Stefnt verði að því að minnstu sjóðirnir nálgist 10 milljarða í innlán.
2. Þjónustumiðstöð verði byggð upp fyrir verkefni sem ekki snúast beinlínis um viðskiptavininn og samskipti við hann. Sparisjóðir skuldbinda sig til að hagnýta sér miðstöðina til að hámarka hagræðingu og fagmennsku þ.m.t. í vörubróun og markaðsmálum. Með miðstöðinni verður stefnt að því að flest verkefni sem viðskiptabankar staðsetja í aðalstöðvum verði unnin sameiginlega fyrir alla sparisjóði og verkefnum komið fyrir þar sem hagstæðast er.
3. Upplýsingatæknimál sparisjóðanna og bankakerfisins alls verði tekin til gagngerrar endurskoðunar með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.
4. Sérhæfð fyrirtæki, sbr. verðbréfafyrirtæki, eignaleigur o.s.frv. í eigu sparisjóðanna verði stökkuð upp þannig að ítrustu hagkvæmni verði gætt.

Samband sparisjóða óskar eftir því að Fjármálaráðuneytið og sparisjóðirnir velji í sameiningu ráðgjafa til að leiða vinnu við endanlega mótun sameiginlegra tillagna um framtíðaruppbyggingu sparisjóðakerfisins.

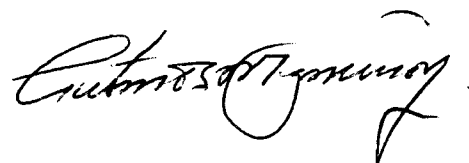
Sparisjóðirnir á Íslandi telja að breytingar á lagaumhverfi sparisjóðanna, uppstokkun kerfisins og stuðningur ríkisins muni leiða til þess að sparisjóðirnir muni á nýjan leik verða raunverulegir hornsteinar í héraði sem tryggja öllum landsmönnum alvöru fjármálaþjónustu.

Virðingarfyllt,

f.h. Sambands íslenskra sparisjóða

f.h. Sparisj. Strandamanna
með fyrirvara um samþ.
skýrslur.

24. júní 2009

Sent Fjármálaeftirlitinu, sparisjóðanefnd ríkisstjórnarinnar, Fjármálaráðuneyti og Viðskiptaráðuneyti

Yfir ýsing um vilja sparisjóða til að hefja gagngera uppstokkun sparisjóðakerfisins á Íslandi

Sparisjóðirnir á Íslandi lýsa því yfir að þeir munu hefjast handa við uppstokkun sparisjóðakerfisins strax og fyrir liggur að aðgerðir ríkis og samningar við lánardrottna dugi til að koma eiginfjárstöðu þeirra á ásættanlegan grunn.

Hagræðing og uppstokkun kerfisins mun byggjast á þeim hugmyndum sem ítrekað hafa verið kynntar síðastliðna mánuði og byggja á eftirfarandi grundvallaratriðum:

1. Samtals 6 eða 7 sjálfstæðir sparisjóðir, einn á höfuðborgarsvæðinu, annar á Suðurnesjum og fjórir til fimm vel skilgreindir landshlutasparisjóðir til viðbótar sem sameiginlega dekkja allt landið. Stefnt verði að því að minnstu sjóðirnir nálgist 10 milljarða í innlán.
2. Þjónustumiðstöð verði byggð upp fyrir verkefni sem ekki snúast beinlínis um viðskiptavininn og samskipti við hann. Sparisjóðir skuldbinda sig til að hagnýta sér miðstöðina til að hámarka hagræðingu og fagmennsku þ.m.t. í vörupróun og markaðsmálum. Með miðstöðinni verður stefnt að því að flest verkefni sem viðskiptabankar staðsetja í aðalstöðvum verði unnin sameiginlega fyrir alla sparisjóði og verkefnum komið fyrir þar sem hagstæðast er.
3. Upplýsingatæknimál sparisjóðanna og bankakerfisins alls verði tekin til gagngerrar endurskoðunar með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.
4. Sérhæfð fyrirtæki, sbr. verðbréfafyrirtæki, eignaleigur o.s.frv. í eigu sparisjóðanna verði stokkuð upp þannig að ítrustu hagkvæmni verði gætt.

Samband sparisjóða óskar eftir því að Fjármálaráðuneytið og sparisjóðirnir velji í sameiningu ráðgjafa til að leiða vinnu við endanlega mótun sameiginlegra tillagna um framtíðaruppbyggingu sparisjóðakerfisins.

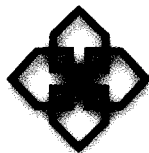
Sparisjóðirnir á Íslandi telja að breytingar á lagaumhverfi sparisjóðanna, uppstokkun kerfisins og stuðningur ríkisins muni leiða til þess að sparisjóðirnir muni á nýjan leik verða raunverulegir hornsteinar í héraði sem tryggja öllum landsmönnum alvöru fjármálaþjónustu.

Virðingarfyllt,

f.h. Sambands íslenskra sparisjóða

f.h. Sparisjóðs Þórshafnar og
Guðni Hauksson

Alþingi
Erindi nr. P 137/460
komudagur 29.6.2009

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 26. Júní

0906027SA GB/gk

Málalykill: 318

Efni: Umsögn um frv. til laga um fjármálafyrirtæki, 85. mál (drög)

Að beiðni viðskiptanefndar Alþingis veitir Samband íslenskra sveitarfélaga umsögn um ofangreint frumvarp, sem varðar breytingar á ákvæðum VIII kafla laga um fjármálafyrirtæki og felur í sér ýmsar grundvallarbreytingar á lagaumhverfi sparisjóða. Athygli nefndarinnar er jafnframt vakin á því að málefni sparisjóða eru að jafnaði mikið hagsmunamál fyrir þau sveitarfélög þar sem slíkir sjóðir eru starfandi. Hefði því verið full ástæða til þess að kalla eftir umsögnum frá viðkomandi sveitarstjórnnum til að fá fram staðbundið sjónarmið til málsins.

1. Almennt um frumvarpið

Yfirlýst markmið frumvarpsins er að auðvelda sparisjóðum að sækja sér nýtt stofnfé á grundvelli svonefndra neyðarlaga, nr. 125/2008. Jafnframt er að finna í frumvarpinu ákvæði sem er ætlað að styrkja rekstrargrundvöll og samvinnu sparisjóða og undirstrika samfélagslegt hlutverk þeirra.

Samband íslenskra sveitarfélaga styður í meginatriðum framangreind markmið og telur mikilvægt að rekstrargrundvöllur sparisjóða verði treystur eftir því sem frekast er unnt. Það vekur hins vegar nokkra undrun að í frumvarpinu virðist gengið út frá þeirri forsendu að sparisjóðir séu að öllu leyti í eigu stofnfjáreigenda þegar alkunna er að stofnfé er einungis hluti eiginfjár flestra sparisjóða. Annað eigið fé er óskilgreind eign og má líta svo á að það sé eign viðskiptavina sjóðanna þótt á undanförunum árum hafi því miður borið á því að stofnfjáreigendur nokkurra sparisjóða hafi talið sig bæra til þess að ráðskast með allt eigið fé sjóðanna með afdrifaríkum afleiðingum.

Þá tekur sambandið undir athugasemdir um að það sé umhugsunarefni hvort hægt sé að skilgreina sparisjóði sem sjálfseignarstofnanir í ljósi þess að tilteknir einstaklingar og fyrirtæki geti átt stofnfé í sparisjóðunum. Mikilvægt er að Alþingi taki afstöðu til þeirrar grundvallarspurningar við afgreiðslu frumvarpsins hvers eðlis stofnfé í sparisjóðum er, þ.e. hvort því beri að jafna við hlutafé, innlán eða annars konar eignarréttindi.

Í umsögnum sparisjóða og samtaka þeirra er almennt lýst mikilli andstöðu við þær róttæku breytingar sem felast í frumvarpinu. Þar ber einkum að nefna 7., 8. og 10. gr. frumvarpsins, sem fjalla um lækkun stofnfjár, ráðstöfun hagnaðar og afnám reglna um meðferð eignahluta, sbr. einkum brottfall 3. mgr. 70. gr. laganna, þar sem einstökum stofnfjáreigendum er bannað að fara með meira en 5% af heildaratkvæðamagni í sparisjóði. Sambandið tekur í meginatriðum

undir athugasemdir Sambands íslenskra sparisjóða og fleiri aðila varðandi umræddar frumvarpsgreinar.

2. Athugasemdir við einstakar greinar

a. Um 1., 3. og 9. gr.

Framangreind ákvæði fjalla um samfélagslegt hlutverk sparisjóða, heimildir fjármálaþyrskja til að veita aðra þjónustu en bankastarfsemi og heimild sparisjóða til að eiga samstarf um rekstrarþætti á borð við bakvinnslu o.fl. Sambandið gerir ekki athugasemd við umrædd ákvæði og telur þau almennt til þess fallin að treysta rekstrargrundvöll og stöðu sparisjóða, ekki síst á landsbyggðinni.

b. Um 7. gr.

Lögð er áhersla á það af hálfu sveitarfélaganna að staða sparisjóðanna er mjög misjöfn. Minnt er á að fjármálaráðherra setti reglur þann 18. desember 2008 um framlag til sparisjóða skv. 2. gr. laga nr. 125/2008, sem innihalda almenn skilyrði fyrir slíku framlagi. Sparisjóðir hafa nú þegar sótt um framlög til aukningar eigin fjár á grundvelli þeirra reglna. Þótt í einhverjum tilvikum kunni að vera rök til þess að setja frekari skilyrði fyrir stuðningi virðist fráleitt að setja í öllum tilvikum það skilyrði fyrir stuðningi að stofnfé verði lækkað eins og gengið virðist út frá í frumvarpinu.

c. Um 10. og 12. gr.

Varðandi þá röksemd sem fram kemur í skýringum við 10. gr. að Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) hafi krafist brottfalls 3. mgr. 70. gr. laganna um takmörkun á meðferð atkvæða á fundum stofnfjárhaga vill sambandið benda á að athugasemdir ESA eru settar fram árið 2003. Ekki hefur þó verið talin þörf á að bregðast við því máli með lagabreytingum fyrr en nú. Eins og bent er á í umsögn Sambands íslenskra sparisjóða er breytingin til þess fallin að grafa undan sjálfstæði sparisjóða. Ríkir almannahagsmunir virðast þvert á móti eiga að leiða til þess að Alþingi marki þá stefnu með lögum að sparisjóðirnir skuli vera í dreifðu eignarhaldi. Slíkir almannahagsmunir myndu að líkindum vera taldir ganga framur ákvæðum EES-samningsins um frjálst flæði fjármagns.

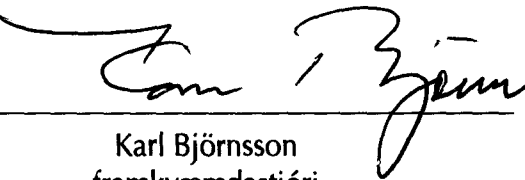
Í umsögnum er jafnframt bent á að mikil hættu sé á því að viðskiptabankar eignist stóran hluta stofnfjár og geti stjórnað sjóðunum og þá þversögn að í 12. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir því að sparisjóðir geti sameinast hlutafélögum þrátt fyrir að sparisjóðir skuli skv. 2. gr. frumvarpsins vera sjálfseignarstofnanir. Loks hafa umsagnaraðilar bent á að á grundvelli eiginfjárframlags ríkisins skv. neyðarlögunum samhliða niðurfærslu stofnfjár skv. 7. gr. frumvarpsins geti ríkið eignast ráðandi hlut í mörgum sparisjóðum. Þessar athugasemdir ber að taka til alvarlegrar skoðunar.

3. Lokaorð

Samband íslenskra sveitarfélaga leggur áherslu á að víða hafa sparisjóðirnir gegnt þýðingarmiklu hlutverki á þeim svæðum þar sem þeir starfa. Mælist sambandið til þess að ríkið leiti að meginstefnu eftir tilnefningum frá viðkomandi sveitarstjórnnum í þeim tilvikum sem ríkið mun í krafti eiginfjárframlags síns skv. neyðarlögum eiga rétt á að skipa fulltrúa í stjórnir sparisjóða.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

18. júní 2009

Skrifstofa Alþingis, nefndasvið,
b.t. Selmu Hafliðadóttur,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, 85. mál, sparisjóðir

Samband íslenskra sparisjóða leggur áherslu á að forsendur séu fyrir hendi fyrir ríkið að styðja sparisjóði í gegnum yfirstandandi bankakreppu. Það er mjög mikilvægt fyrir atvinnulíf og mannlíf um allt land að sparisjóðir og sparisjóðahugsjónin lifi. Þess vegna fagnar SÍSP framkomnu frumvarpi og vonar að það fái skjóta afgreiðslu.

Umsögn okkar og athugasemdir við einstakar greinar er eftirfarandi:

2. gr. Sparisjóðir eru sammála þeirri skilgreiningu sem kemur fram í greininni og leggja áherslu á að þar með eru tekin af öll tvímæli um að sparisjóður er sjálfseignarstofnun með samfélagslegt hlutverk. Í athugasemd með frumvarpinu segir í síðustu setningu um samfélagslegt hlutverk sparisjóða, „þó má gera ráð fyrir að þau verkefni sem sparisjóðir helst horfa til varði t.d. stuðning við íþrótt- og æskulýðsstarf, menningarviðburði og líknarmál.“ Undirritaður telur heppilegra að hafa skilgreiningu hins samfélagslega hlutverks opnari en um leið skýrari, t.d. „Tilgangur sparisjóðsins er að stuðla að blómlegu atvinnulífi og mannlífi á starfssvæði sínu. Sparisjóðurinn mun vinna að þessu í daglegu starfi en auk þess stefnir hann að því að leggja árlega 20% af hagnaði fyrir skatta til samfélagslegra verkefna.“ Athugið að þessi athugasemd á líka við um 3. gr. frumvarpsins.
6. gr. Með þeirri breytingu að gefa megi út nýtt stofnfé og selja á yfirverði er verið að gera stofnfé líkara hlutafé en verið hefur. Samt sem áður á það að vera skýrt að sparisjóður er sjálfseignarstofnum og eign í stofnfé er ekki jafnt og eign í sparisjóði. Þess vegna er mikilvægt að athugasemd með greininni verði breytt þannig að þetta sé skýrt. Í athugasemd um greinina er talað um eignarhald í sparisjóði og virkan eignarhlut. Þessu þarf að breyta þannig að vísað sé til eignarhalds í stofnfé sparisjóðs.
7. gr. SÍSP leggur áherslu á að þessi grein er heimildarákvæði um lækkun stofnfjár en ekki skylda. Þess vegna er æskilegt að textinn sé ekki of bindandi. Fyrsta setningin hljóðar svona í frumvarpinu; „Að tillögu stjórnar sparisjóðs getur fundur stofnfjáreigenda tekið ákvörðun um lækkun stofnfjár til jöfnunar taps sem ekki verður jafnað á annan hátt.“ SÍSP telur heppilegra að hafa setninguna svohljóðandi; „Að tillögu stjórnar sparisjóðs getur fundur stofnfjáreigenda tekið ákvörðun um lækkun stofnfjár ef nauðsyn krefur.“ Við gerum ráð fyrir að í þeirri fjárhagslegu endurskipulagningu og aðkomu ríkisins sem er framundan hjá sparisjóðunum

muni vera nauðsynlegt að lækka stofnfé. Við viljum þó benda á að aðstæður sparisjóða eru mismunandi og sama gildir um ástæður fyrir þörfinni. Þess vegna er mikilvægt að undirstrika að þetta er heimildarákvæði sem er æskilegt að fara sparlega með. Í þessu samhengi má t.d. benda á að lagafrumvarpið takmarkar ráðstöfun hagnaðar þannig að hugsanlega geta liðið mörg ár án þess að arður verði greiddur á stofnfé sem auðvitað jafngildir umtalsverðri lækkun á stofnfé. Heimildinni til lækkunar stofnfjár er ætlað að tryggja jafnræði við hluthafa sem hafa tapað miklu í hruninu. En jafnræði verður þá að vera á öllum sviðum. Ef gerð er krafa um lækkun stofnfjár til að mæta tapi að fullu er óeðlilegt að setja hömlur varðandi framhaldið.

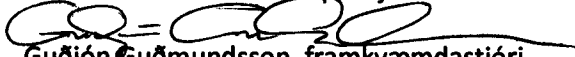
8. gr. Við eðlilegar aðstæður á heimild til að ráðstafa 50% hagnaðar í arð og hækkun á stofnfé að vera vel viðunandi. En aðstæður eru ekki eðlilegar og mjög mikilvægt fyrir sparisjóði að laða að umtalsvert nýtt stofnfé auk þess sem hagræðing með sameiningu sparisjóða getur verið æskileg. Það er ekki mögulegt ef nýtt stofnfé eða stofnfé í sparisjóði með jákvæðan varasjóð á á hættu að fá engan arð jafnvel í 5 ár. Í ljósi aðstæðna telur SÍSP heppilegt að setja upphafsdagsetningu 5 ára hagnaðarviðmiðunar á 1. janúar 2009. Eins væri æskilegt að stofnfé beri aldrei minna en hæstu innlánsvexti sem reiknist sem hluti reglu um ráðstöfun hagnaðar. Þannig getur bæði nýtt stofnfé og endurmetið stofnfé vænst þess að fá arð þó lítil sé á meðan styrkur sparisjóðsins er byggður upp.
9. gr. Samstarf sparisjóða er lykilatriði fyrir framtíð þeirra. Hugmyndafræði sparisjóðanna byggir á nálægð við viðskiptavininn og umhyggju fyrir sínu nærumhverfi. Eðli málsins samkvæmt þýðir þetta að sparisjóður verður minni og öðru vísi en viðskiptabanki. Til að sparisjóður geti keppt á jafnréttisgrundvelli við stóra viðskiptabanka er mjög mikilvægt að sparisjóðir geti tryggt fagmennsku og hagræðingu í hinu flókna viðskipta- og reglugerðarumhverfi með því að vinna saman og ná fram hagkvæmni stærðarinnar í þeim verkefnum sem ekki snúast beint um samskipti við viðskiptavininn. Um leið er gríðarlega mikilvægt að sparisjóðamódelið sé heildstætt módel sjálfstæðra sparisjóða um allt land. Ef kvarnast enn frekar úr sparisjóðafjölskyldunni eða einstakir sparisjóðir verða undir stjórn viðskiptabanka verður erfitt að tryggja samkeppnishæfni sparisjóða í framtíðinni. Ágreiningur hefur verið um túlkun samstarfsheimilda í núverandi lögum. Þess vegna er mikilvægt að reyna að koma í veg fyrir áframhaldandi ágreining. Til að lágmarka áhættu á ágreiningi óskum við eftir að e liður greinarinnar verði „bakvinnsla, bókhald, greining og skýrslugerð“ og í athugasemd um greinina komi svohljóðandi setning í stað síðustu setningar fyrstu málsgreinar; „Þannig er hvorki heimilt að hafa verðsamráð eða sameiginlegan grunn fyrir ákvörðun um verð.“ Í þessu samhengi er nauðsynlegt að hafa undanþáguákvæði vegna verða sem ekki er hægt að hafa mismunandi í kerfum RB og kostnaður við að brjóta kerfin upp er óásættanlegur. Eðlilegt er að þetta sé háð samþykki Samkeppniseftirlitsins.
10. gr. Samkvæmt kröfu ESA er lagt til að takmörkun á atkvæðavægi stofnfjáreigenda við 5% verði felld niður. Sparisjóðir eru andvígir því að takmörkunin verði felld niður og benda á að hugmyndafræði sparisjóðanna byggist á dreifstýringu og jafnframt að annað hljóti að gilda fyrir stofnfé í sjálfseignarfélagi heldur en hlutafé í hlutafélagi. Eins vekjum við athygli á að t.d. í Noregi mega stofnfjáreigendur aldrei eiga fleiri en 40% atkvæða á aðalfundi án þess að við höfum heyrt að ESA hafi gert athugasemd við það. Við höfum áður í þessari umsögn bent á

mikilvægi sjálfstæðis sparisjóða og samstarfs þeirra. Í því ljósi teljum við fráleitt að þær hremmingar sem bankakerfið hefur gengið í gegnum og aðkoma ríkisins að viðskiptabönkum verði til þess að viðskiptabankar eignist stóran hluta stofnfjár og geti stjórnað sjóðunum. Mjög mikilvægt er að koma í veg fyrir þetta t.d. með því að bæta svohljóðandi setningu við síðustu málsgrein 62. gr. laganna, sjá 2. gr. frumvarpsins; „Fjármálafyrirtæki í samkeppni við sparisjóðinn sem starfar á svæðinu eða á landsvísu má aldrei fara með ráðandi hlut á fundi stofnfjáreigenda.“

Aðrar athugasemdir hefur Samband íslenskra sparisjóða ekki og ítrekar mikilvægi þess að frumvarpið fái faglega umfjöllun og skjóta afgreiðslu.

Viðringarfyllst,

f.h. Sambands íslenskra sparisjóða

Guðjón Guðmundsson, framkvæmdastjóri

Alþingi
Erindi nr. P 137/277
komudagur 19.6.2009

SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

Alþingi
b.t. viðskiptanefndar
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Reykjavík, 19. júní 2009
Tilv.: 0906020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, 85. mál, sparisjóðir

Með bréfi dags. 11. júní síðastliðinn fór viðskiptanefnd Alþingis þess á leit við Samkeppniseftirlitið að stofnunin léti í té álit sitt á frumvarpi til breytinga á lögum um fjármálafyrirtæki, 85. mál, sparisjóðir.

1.

Frumvarpið

Í greinargerð með frumvarpinu eru meginbreytingar þær sem frumvarpið leggur til eftirfarandi:

- Eytt er vafa um félagafarm sparisjóðanna.
- Felld eru brott öll ákvæði um hlutafélagasparisjóði og breytingu stofnfjársparisjóða í hlutafélagasparisjóði. Sparisjóðir verða eftirleiðis, verði frumvarpið að lögum, aðeins reknir sem stofnfjársparisjóðir.
- Staða og eðli stofnfjár er skýrð, sem og réttindi stofnfjáreigenda.
- Lagður er til lagarammi um heimildir sparisjóðanna til útvistunar verkefna og samstarfs.
- Reglur um arðgreiðslur einfaldaðar og þrengdar.
- Lagðar eru til reglur um lækkun (niðurfærslu) stofnfjár.
- Settar eru reglur um útgáfu stofnfjár sem veita sparisjóðunum víðtækari möguleika til þess að afla sér fjár.
- Einfaldaðar eru reglur um hækkun (endurmat) stofnfjár.

Í greinargerð með frumvarpinu kemur jafnframt fram að Samkeppniseftirlitið hafi haft samstarf sparisjóðanna innan SÍSP til skoðunar. Segir í greinargerðinni að ætlunin sé að skýra heimildir sparisjóðanna til samstarfs þar sem fyrirséð væri að Samkeppniseftirlitið myndi skerða þær heimildir.

Í 9. gr. frumvarpsins er kveðið sérstaklega á um útvistun verkefna. Gerir greinin ráð fyrir að sparisjóðum verði heimilað að útvista verkefnum á almennum viðskiptalegum forsendum. Gerir greinin ráð fyrir að fleiri sparisjóðir útvisti sömu verkefnum til eins og sama aðila, en semji þá sjálfstætt um þá útvistun og beri sjálfstæða ábyrgð á viðkomandi starfspætti. Segir í athugasemdum við greinina að mjög sé á reiki hvaða raunverulegu heimildir til samstarfs sparisjóðir hafa samkvæmt gildandi lögum. Til þess að eyða þeim vafa sé lagt til að hverjum sparisjóði sé heimilt að útvista verkefnum sem upp séu talin og sé sú upptalning tæmandi. Þannig séu hvorki kostnaðarlegir útreikningar sem eru forsenda verðlagningar heimilir né heldur annars konar verðsamráð. Áréttað er í greinargerðinni að ákvæðið víki ekki til hliðar skyldu þeirra til að hlíta ákvæðum samkeppnislaga.

Samkeppniseftirlitið vill í upphafi taka fram að það tekur ekki undir það sem fram kemur í greinargerð með frumvarpinu að á reiki sé hvaða heimildir sparisjóðirnir hafi haft til samstarfs. Ljóst má vera að samráðsbann 10. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 hefur gilt um starfsemi sparisjóðanna líkt og annarra fyrirtækja. Núgildandi ákvæði laga um fjármálafyrirtæki eru ekki til þess fallin að valda verulegum vafa um það hvaða lagareglur gildi um samstarf sparisjóðanna. Í því sambandi hefur Samkeppniseftirlitið haft samstarf sparisjóða til skoðunar að undanfögnu. Hefur stofnunin m.a. gefið út andmælaskjal vegna þessa. Niðurstaða þess frummats var að tiltekið samstarf sparisjóðanna væri í andstöðu við samkeppnislög. Vegna breyttra aðstæðna á fjármálamarkaði var afgreiðsla málsins frestað og liggur ekki fyrr hvort eða með hvaða hætti því verður fram haldið.

2.

Aðstæður á markaði

Í ákvörðun 50/2008 Samruni Kaupþings banka og SPRON komst Samkeppniseftirlitið að þeirri niðurstöðu að þrír stærstu viðskiptabankar Íslands væru í sameiginlega markaðsráðandi stöðu á markaðnum fyrir viðskiptabankapjónustu til smærri fyrirtækja og einstaklinga á höfuðborgarsvæðinu. Mat Samkeppniseftirlitið í því máli er því það að rétt sé að skipta íslenskum viðskiptabankamarkaði í nokkra landfræðilega markaði. Stór hluti starfsemi íslenskra sparisjóða er á landsbyggðinni. Samkeppniseftirlitið hefur ekki skilgreint til fulls þá landfræðilegu markaði sem skipta mætti landinu í. Aftur á móti má telja ljóst að víða er staða sparisjóðanna mjög sterk í sinni heimbyggð.

Samráð keppnauta sem starfa á sama markaði er að jafnaði hættulegt samkeppni. Á það ekki síst við þegar markaðshlutdeild þeirra er umtalsverð. Á þeim mörkuðum sem sparisjóðirnir starfa eru þrír viðskiptabankar sem hver um sig hefur umtalsverða markaðshlutdeild. Eftir hrun Landsbanka Íslands, Glitnis banka og Kaupþings banka starfa nú ríkisbankarnir NBI, Nýji Kaupþing banki og Íslandsbanki á sama markaði. Er starfsemi þeirra á Íslandi í meginatriðum sú hin sama og hinir föllnu bankar höfðu með höndum nema hvað umsvif SPRON og Sparisjóðs Mýrarsýslu hafa að meginstefnu til færst til viðskiptabankanna. Má ætla að markaðshlutdeild hinna nýju viðskiptabanka sé áþekk markaðshlutdeild hinna föllnu banka. Sameiginleg markaðsráðandi staða aðila sem eru svo fyrirferðarmiklir í markaðnum fyrir viðskiptabankapjónustu getur haft verulega skaðleg áhrif á samkeppni. Í því ljósti telur Samkeppniseftirlitið sparisjóðina mynda mikilvægt mótvægi við viðskiptabankana.

Þegar litið er til landsins má áætla að markaðshlutdeild sparisjóðanna í viðskiptabankastarfsemi sé um 10-20%. Erfitt er að segja til um hvernig hlutdeildin hefur breyst að undanfögnu þar sem Sparisjóður Mýrarsýslu og SPRON hafa lagt upp laupana en af fréttáflutningi draga þá ályktun að sumir sparisjóðanna hafi aukið markaðshlutdeild sína í kjölfar hruns viðskiptabankanna. Markaðshlutdeild hvers og eins sparisjóða er vitaskuld mun hærri á þeim landfræðilegu mörkuðum sem sparisjóðirnir starfa á.

2.

Sjónarmið Samkeppniseftirlitsins

Samkeppniseftirlitið leggst ekki gegn því að sparisjóðirnir geti haft með sér samstarf um vissa þætti í starfsemi þeirra. Helgast það af tvennu. Annars vegar þeirri staðreynd að margir sparisjóðir eru litlir en þurfa ýmis konar þjónustu þar sem einingarkostnaðurinn er mjög hár deilist hann ekki á þeim mun fleiri viðskiptavinum. Hins vegar telur Samkeppniseftirlitið ástæðu til þess að ætla að vegna sameiginlegrar markaðsráðandi stöðu viðskiptabankanna sé samkeppni við þá erfiðari en ella. Helgast það t.a.m. af því að stærri bankar ættu almennt að eiga betri aðgang að lánsfé á heildsölumarkaði og njóta stærðarinnar í lægri einingarkostnaði.

Þessi sjónarmið eiga fyrst og fremst við um ýmsa stoðþjónustu sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu að sparisjóðirnir kaupi frá sameiginlegum aðila, t.a.m. lögfræðiráðgjöf, fræðslu og rekstur upplýsingakerfa. Sjónarmiðin eiga mun síður við þegar kemur þeim hluta starfsemi sparisjóðanna sem lítur að viðskiptavinum. Samkeppniseftirlitið telur mikilvægt að tryggt sé að sparisjóðirnir keppi um viðskiptavinum ekki aðeins við viðskiptabankana heldur einnig sín á milli eins og kostur er. Með því móti er stuðlað því að almenningur og atvinnufyrirtæki fái sem best kjör og þjónustu á fjármálamarkaði.

Til þess að ná því markmiði er nauðsynlegt að þeir meginþættir í starfsemi sparisjóðanna sem lúta að öflun viðskiptavina og samkeppni sé utan við verksvið sameiginlegs aðila. Samkeppniseftirlitið telur af þessum sökum að samstarf um verðlagningu sé meðal þess sem alls ekki ætti að heimila. Er því mikilvægt að kostnaðarlegir útreikningar og annars konar verðsamráð sé áfram óheimilt, svo sem lagt er til í frumvarpinu.

Svipuð sjónarmið eiga við um vörubróun. Samstarf um vörubróun getur leitt til þess að starfsemi sparisjóðanna verði einsleitari með því að vöruframboð verður samhæfðara. Jafnframt er auðvelt að skiptast á ýmsum viðkvæmum viðskiptaupplýsingum í gegnum slíkt samstarf. ,

Af þessum sökum mælir Samkeppniseftirlitið gegn því að samstarf um vörubróun verði heimilað með þeim almenna hætti sem frumvarpið virðist gera ráð fyrir. Öðru máli kann að gegna um samstarf um að auglýsa sameiginlegt vörumerki á landsvísu. Margvísleg rök mæla með því að heimilt sé að hafa samstarf um að koma sameiginlegu vörumerki sparisjóðanna á framfæri í fjölmiðlum sem ná til landsins alls enda getur slíkt samstarf styrkt sparisjóðina gagnvart viðskiptabönkunum.

Mjög náið samstarf um vörubróun, er líklegt til að leiða til þess að allir eða flestir sparisjóðir bjóði sömu vöru sem ber sama kostnað. Hafa ber í huga að eftir því sem samstarf sparisjóðanna verður víðtækara verður að ætla að kostnaðaruppbygging þeirra verði jafnframt líkari innbyrðis. Að öðru óbreyttu er svipuð kostnaðaruppbygging til þess fallin að styðja við verðsamráð, hvort heldur sem er formlegt eða óformlegt.

Náið samráð um vöruþróun er því náskyld verðsamráði og getur haft sömu áhrif. Náin samræming á vöruþróun og upplýsingaskipti henni tengdri er því líkleg til þess að draga úr eða koma í veg fyrir frumkvæði sparisjóða og leiða til hærra verðs og verri þjónustu fyrir viðskiptamenn.

Verði ekki fallist á að takmarka samvinnu um vöruþróun kemur til greina að heimila slíka samvinnu milli sparisjóða sem ekki starfa á sama markaðssvæði, en girða fyrir hana milli sparisjóða sem starfa á sama markaðssvæði, sé vægi þeirra á viðkomandi mörkuðum yfir tiltekinni markaðshlutdeild. Miðað við aðstæður nú myndi sú takmörkun að líkindum ekki girða fyrir samstarf starfandi sparisjóða, en væri engu að síður mikilvæg ef til þess kæmi að tveir sparisjóðir eða fleiri byrjuðu að nýju að starfa á sama markaðssvæði.

Sú tillaga Samkeppniseftirlitsins að meina sparisjóðunum að samræma vöruframboð sitt vinnur gegn hættunni á einsleitni. Samkeppniseftirlitið telur einnig mikilvægt að bregðast við þessari hættu með því að takmarka upplýsingaskipti á milli sparisjóða önnur en þau sem nauðsynleg eru vegna útvistunar verkefna. Í þessu skyni þyrfti að skýra staflíð h í 9. gr. frumvarpsins betur þannig að hann takmarkist skýrlega við almennar upplýsingar sem hafa fræðslugildi fyrir alla bankamenn. Til slíkra upplýsinga myndi t.a.m. teljast samantekt fjölmiðlaumfjöllunar, umfjöllun um það sem hæst ber á vettvangi evrópskra sparisjóðasamtaka, umfjöllun um fyrirhugaðar lagabreytingar og þess háttar upplýsingar.

Þá er jafnframt rétt að hafa í huga að miðstýrt val á útvistunaraðila fyrir alla sparisjóðina getur hæglega takmarkað samkeppni á þeim mörkuðum sem umræddir útvistunaraðilar starfa á.

3.

Breytingartillögur

Með hliðsjón af því sem að framan er rakið vill Samkeppniseftirlitið leggja til eftirfarandi breytingartillögur:

1. staflíð g í 9. gr. frumvarpsins verði breytt þannig að eftir standi „markaðssamstarf um sameiginleg vörumerki“.
2. staflíð h í 9. gr. frumvarpsins verði breytt þannig að hann verði svohljóðandi: „fræðsla og almenn upplýsingagjöf“. Í nefndarálinni verði svo útlistað nánar að ætlunin með frumvarpinu sé ekki að heimila sparisjóðum að miðla viðkvæmum upplýsingum eða viðskiptaleyndarmálum á milli sín.
3. Að við 9. gr. bætist svohljóðandi málsgrein: „Þrátt fyrir heimildir þessar til samstarfs skal sparisjóðunum í engu heimilt að samhæfa viðskiptastefnu sína eða að miðla á milli sín viðskiptaupplýsingum sem leynt ættu að fara.“

Samkeppniseftirlitið gerir ekki athugasemdir við aðra hluta frumvarpsins. Almennt má segja að hlutafélagaformið hafi reynst vel, jafnvel ýtt undir nýsköpun og framfarir í atvinnulífinu. Fjölbreytni í félagaformi getur aftur á móti reynst samkeppnislega jákvæð þar sem hinn ólíki lagarammi getur valdið því að keppinautar hafa ólíka hvata. Þetta er augljóst í tilvikum þar sem skattlagning er ólík eftir félagaformi. Í tilviki sparisjóðanna

birtist þessi munur m.a. í ólíkum aðgreiðsluheimildum og ýmsum reglum um meðferð stofnfjár.

Virðingarfyllst,
Samkeppniseftirlitið

Snorri Stefánsson

Alþingi
Erindi nr. P 137/322
komudagur 22.6.2009

SFF

SAMTÖKFJÁRMÁLAFYRIRTÆKJA
Icelandic Financial Services Association

Reykjavík 22. júní 2009

Alþingi
Viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Varðar:

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, 85. mál, sparisjóðir

SFF taka undir umsögn Sambands sparisjóða, dags. 18. júní, um þetta mál.

Virðingarfyllst,

Jóna Björk Guðnadóttir

Alþingi
Erindi nr. P 137/293
komudagur 18.6.2009

18. júní 2009
SI-53018

Nefndasvið Alþingis
nefndasvid@althingi.is
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Með bréfi dags. 11. júní 2009, óskaði viðskiptanefnd Alþingis eftir umsögn Seðlabanka Íslands um frumvarp til laga um breyting á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum, 85. mál, sparisjóðir. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á VIII. kafla laganna, sem fjallar um sparisjóði.

Eins og fram kemur í almennum athugasemdum með frumvarpinu er eitt af markmiðum frumvarpsins að auðvelda sparisjóðum að sækja sér nýtt stofnfé, m.a. á grundvelli laga nr. 125/2008, með því að geta lækkað núverandi stofnfé til að mæta taprekstri síðustu ára og með þeim hætti jafnað varasjóð sparisjóðsins. Rekstrarafkoma sparisjóðanna á árinu 2008 var almennt mjög slæm og veruleg rýrnun varð á eigin fé þeirra. Seðlabanki Íslands telur mikilvægt að auðvelda sparisjóðum að sækja sér nýtt stofnfé.

Með frumvarpinu er einnig leitast við að styrkja rekstrargrundvöll og samvinnu sparisjóða. Í athugasemdum við 9. gr. frumvarpsins, sem fjallar um útvistun verkefna, kemur fram að það hafi verið á reiki hvort sparisjóðirnir hafi haft lagaheimild til slíks samstarfs. Seðlabanki Íslands telur að umrædd útvistun sé til þess fallið að styrkja rekstrargrundvöll sparisjóðanna.

Seðlabanki Íslands styður samþykkt frumvarpsins.

Virðingarfyllst
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Svein Harald Öygard
seðlabankastjóri

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

SEÐLABANKI ÍSLANDS

KALKOFNSVEGI 1 · 150 REYKJAVÍK

SÍMI: 569 9600 · NETFANG: sedlabanki@sedlabanki.is · BRÉFASÍMI: 569 9605

Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, með síðari breytingum.

Frá slitastjórn.

1. gr.

Við ákvæði til bráðabirgða VII í lögunum, sbr. 1. gr. laga nr. 61/2009, bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Með sömu skilyrðum er slitastjórn fjármálafyrirtækis, **sem ekki naut heimildar til greiðslustöðvunar við gildistöku laga nr. 44/2009**, heimilt að greiða skuldir vegna launa, þ.m.t. laun í uppsagnarfresti, frá gildistöku laga þessara fram til 31. desember 2009.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð

Við bætist aukasetning til að taka af öll tvímæli um að orðalagið, „með sömu skilyrðum“, taki ekki til þess að fjármálafyrirtækið þurfi að hafa verið í greiðslustöðvun, eins og skilyrði er skv. bráðabirgðaákvæði VII í lögum nr. 61/2009, sbr. 1. gr. SPRON naut aldrei heimildar til greiðslustöðvunar, eitt fjármálafyrirtækja.

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Sendandi:

Sparisjóður Bolungarvíkur
Aðalstræti 14
415 Bolungarvík

Umsögn um 85. mál (Þskj. 97) – Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum (Lagt fyrir Alþingi á 137. löggjafarþingi 2009)

Með frumvarpi þessu er ráðist í endurskoðun á ákvæðum laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, sem fjalla um sparisjóði. Í einhverjum tilvikum er verið að koma til móts við athugasemdir ESA, Eftirlitsstofnunar EFTA, og í öðrum tilvikum er verið að leitast við að styrkja rekstrargrundvöll og samvinnu sparisjóða. Þá eru einnig lagðar til heimildir til niðurfærslu stofnfjár og sett frekari höft á ráðstöfun hagnaðar, svo fátt eitt sé nefnt.

Sparisjóður Bolungarvíkur vill leggja áherslu á að gæta þurfi jafnræðis varðandi lausn mála hjá einstökum sparisjóðum, hvort sem það er ríkissjóður eða ríkissbanki sem kemur til hjálpar.

7. gr.

Í 7. gr. frumvarpsins er fjallað um heimild sparisjóðs til lækkunar stofnfjár. Við fyrstu sýn virðist sem þessi heimild sé eðlileg, en þegar betur er að gáð, virðist sem hún stangist á við 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins.

Í 1. mgr. 7. gr. frumvarpsins segir: „Að tillögu stjórnar sparisjóðs getur fundur stofnfjäreigenda tekið ákvörðun um lækkun stofnfjár til jöfnunar taps sem ekki verður jafnað á annan hátt.“

2. mgr. 2. gr. frumvarpsins er svohljóðandi: „Stofnfjäreigendur bera ekki ábyrgð á skuldbindingum sparisjóðs umfram stofnfé sitt og eiga ekki hlutdeild í öðru eigin fé sparisjóðs en bókfærðu stofnfé eins og það er á hverjum tíma. Þeir eiga rétt á greiðslu arðs af stofnfé sínu í samræmi við reglur 68. gr.“

Að framansögðu er ljóst að stofnfjäreigendur eiga ekki hlutdeild í öðru eigin fé sparisjóðs en bókfærðu stofnfé og gildir þá einu hvort annað eigið fé er jákvætt vegna hagnaðar eða neikvætt vegna tapsrekstrar. Rétt er að minna á að það er í samræmi við þann greinarmun sem gerður er á stöðu stofnfjäreigenda og hluthafa í hlutafélagi en þeir síðarnefndu eiga hlutdeild í eigin fé hlutafélaga.

Látið er að því liggja að niðurfærsla stofnfjár sé forsenda þess að ríkissjóður afgreiði umsóknir sparisjóða um stofnfjárframlag á grundvelli 2. gr. laga nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl. – neyðarlaganna svokölluðu. Stofnfé Sparisjóðs

Bolungarvíkur er rúmlega 700 milljónir króna og er það að mestu leyti tilkomið með þeim hætti að íbúar á starfssvæði sjóðsins hafa breytt innlánum sínum í stofnfé í þeim tilgangi að styrkja tilvist og starfsemi sparisjóðsins í bæjarfélaginu. Stofnfjárbréf í sjóðnum hafa aldrei gengið kaupum og sölum og er stofnfé nær eingöngu í eigu einstaklinga á starfssvæði sjóðsins sem hafa litið á fjárfestingu í stofnfjárbréfum sem ígildi verðtryggðra innlána með breytilegri ávöxtun í samræmi við ávöxtun sparisjóðsins. Þá er rétt að geta þess að Sparisjóður Bolungarvíkur hefur ætíð gætt hófsemi í arðgreiðslum og hefur sjóðurinn aldrei greitt hærri arð en 20% í 100 ára sögu sinni. Það hefur því aldrei hefur verið gengið á varasjóði með arðgreiðslum til stofnfjáreigenda.

Samkvæmt ársreikningi Sparisjóðs Bolungarvíkur fyrir árið 2008 er heildar eigið fé sjóðsins tæplega 30% af bókfærðu verði stofnfjár sem þýðir að annað eigið er orðið neikvætt. Á grundvelli þeirra sjónarmiða að niðurfærsla stofnfjár sé forsenda stofnfjárframlags ríkissjóð má því slá því föstu að stofnfé í sparisjóðnum verði að lágmarki fært niður um 70%. Jafnvel gæti farið svo að ríkissjóður teldi þörf á að gæta meiri svartsýni við verðmat eigna sparisjóðsins með þeim afleiðingum að heildar eigið fé yrði neikvætt. Við slíkar aðstæður er allt eins líklegt að ríkissjóður gerði kröfu um að núverandi stofnfé yrði fært niður að fullu. Það er ekki útilokað að slík staða geti komið upp þar sem með 7. gr. frumvarpsins er slíkt heimilað.

Á góðum stundum eiga stjórnámálmenn það til að lofa sparisjóðina og þá hugsjón sem liggur að baki rekstri þeirra – að sparisjóðir séu hornsteinn í héraði. Þá hefur verið ítrekað mikilvægi þess að sparisjóðir njóti trausts í heimabyggð og eigi góða bakhjarla á starfssvæði sínu. Hætt er við að heimildir til niðurfærslu stofnfjár stefni slíku trausti í voða með þeim afleiðingum að bakhjarlarnir verði ekki til staðar þegar á reynir.

Með hliðsjón af framansögðu leggjum við því til að 7. gr. verði felld brott úr frumvarpinu.

8. gr.

Í 8. gr. frumvarpsins ef fjallað um hvernig sparisjóðir mega ráðstafa hagnaði sínum.

Við teljum rétt að gera athugasemdir við 1. mgr. 8. gr. frumvarpsins sem er svohljóðandi: „Aðalfundur sparisjóðs getur heimilað stjórn sparisjóðs að ráðstafa allt að 50% hagnaðar hans til hækkunar á nafnverði stofnfjár og arðgreiðslu til stofnfjáreigenda. Með hagnaði samkvæmt þessari grein er átt við meðaltalshagnað eftir skatta síðustu fimm reikningsára samkvæmt samþykktum ársreikningum.“

Eins og fram kemur í athugasemdum okkar við 7. gr. frumvarpsins gengur niðurfærsla stofnfjár út á að lækka stofnfé á móti tapi af rekstri sparisjóða á síðasta ári. Með því að miða við meðaltalshagnað síðustu fimm reikningsára er líklega verið að koma í veg fyrir að stofnfé verði hækkað eða arður greiddur út næstu 4-5 árin. Þá er einnig verið að láta stofnfjáreigendur gjalda sama tapsins í tvígang, í fyrra skiptið með því að lækka stofnfé um tapið sbr. 7. gr. og í síðara skiptið með því að nota sama tap til að koma í veg fyrir arðgreiðslur og hækkun stofnfjár næstu 4-5 árin.

Að framsögðu er ljóst að 7. gr. og 8. gr. frumvarpsins geta ekki unnið saman og má segja að þarna sé verið að leggja til tvöfaldar byrðar á herðar stofnfjáreigenda vegna efnahagshrunsins árið 2008. Rétt er að benda á að í 3. mgr. 8. gr. eru enn frekari takmarkanir varðandi ráðstöfun hagnaðar en þar segir: „Heimild til ráðstöfun hagnaðar skv. 1. og 2. mgr. er því aðeins fyrir hendi að um óráðstafað eigið fé sé að ræða í viðkomandi sparisjóði.“ Þessi málsgrein ein og sér ætti að nægja til að setja ráðstöfun hagnaðar skorður auk þess frekari skorður eru settar fyrir arðgreiðslum í 2. mgr. 8. gr.

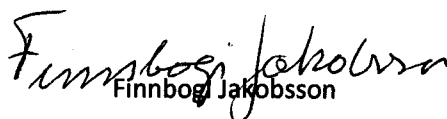
Með hliðsjón að framsögðu leggjum við til að setningin „Með hagnaði samkvæmt þessari grein er átt við meðaltalshagnað eftir skatta síðustu fimm reikningsára samkvæmt samþykktum ársreikningum“ verið felld brott úr 1. mgr. 8. gr. en að önnur ákvæði greinarinnar haldist óbreytt.

Ljóst má telja að ef frumvarpið fer óbreytt í gegnum Alþingi verður það til þess að ekki verður hægt að sækja stofnfé til almennra borgara og stuðningur stofnfjáreigenda við sparisjóðinn hverfur. Ef bakland sparisjóða heima í héraði hverfur er ljóst að erfitt verður að starfrækja öfluga sparisjóði heima í héraði.

Bolungarvík, 18. júní 2009.

Ásgeir Sólbergsson

Sparisjóðsstjóri

Finnbogi Jakobsson

formaður stjórnar

SPARISJÓÐURINN
– fyrir þig og þína

Skrifstofa Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 137/276
komudagur 19.6.2009

Akureyri 18. júní 2009

Efni: Umsögn Sparisjóðs Höfðhverfinga, Grenivík til Viðskiptanefndar Alþingis um frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum.

I.

Sparisjóður Höfðhverfinga á Grenivík (SPSH) hefur falið undirrituðum lögmanni að koma á framfæri við háttvirta Viðskiptanefnd nokkrum sjónarmiðum SPSH vegna frumvarps til laga um breytingar á sparisjóðakafli laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, en undirritaður hefur unnið náið með stjórn undangengin misseri að málefnum sparisjóðsins.

Umsögnin mun fyrst og fremst beinast að atriðum sem varða SPSH, en vikið að öðrum atriðum að því marki sem rétt þykir að lýsa sjónarmiðum SPSH.

II.

SPSH starfar á Grenivík við Eyjafjörð. Hjá honum starfa nú fjórir starfsmenn. Íbúar sveitarfélagsins eru (m.v. 1. des 2008) 338. Starfsmenn sjóðsins eru því 1,18% íbúa sveitarfélagsins. Á kjörskrá voru 256. Segja má því að hjá SPSH starfi um 1,5% vinnuafldsins. SPSH er einn elsti sparisjóður landsins og hefur veitt íbúum sveitarfélagsins þjónustu frá stofnun hans árið 1879. Bæði fyrirtæki og einstaklingar eru í viðskiptum við sjóðinn og oftar en ekki eru þeir annaðhvort búsettir á nánasta starfssvæði sjóðsins eða tengjast því með einum eða öðrum hætti. SPSH hefur gegnum tíðina stutt hvers kyns menningar- íþrótt- og æskulýðsstarf á starfssvæði sínu.

Stofnfjáreigendur eru um 80 talsins, að langmestu leyti lögaðilar og einstaklingar sem eru búsettir á nærsvæði sparisjóðsins, eða eru annars af Eyjafjarðarsvæðinu.

III.

Almennt virðist frumvarpið ekki ná þeim markmiðum sem telja verður að séu æskileg og hafi búið að baki upphaflegu hugmyndafræðinni að baki sparisjóðum. Í frumvarpinu er til að mynda lagt til að sparisjóði verði ekki breytt í hlutafélag, á sama tíma og heimilt verður að sameina hann hlutafélagi og eftir atvikum, að um hann skuli gilda reglur hlutafélagalaga. Þessi lagabreyting er lítt rökstudd í frumvarpinu og má segja að það gildi um fleiri atriði.

Nauðsynlegt er að löggjafinn verði gagnrýninn við umræður um frumvarpið og taki mið af sjónarmiðum sem fram koma hjá umsagnaraðilum. Þeir sem starfað hafa á vettvangi sparisjóða hafa

mikla reynslu og þekkingu orðið á raunverulegum og daglegum viðfangsefnum sparisjóða sem gera þarf hátt undir höfði í umræðum um frumvarpið.

Um 1. gr.

Í athugasemdum við 1. gr. birtist vilji löggjafans, þ.e. að sparisjóðir starfi staðbundið og á fámennari markaðssvæðum eins og á við í tilviki SPSH. SPSH fagnar þessari yfirlýsingu sem birtist í þessu, en vekur athygli á að önnur ákvæði frumvarpsins ganga í raun gegn þessu sjónarmiði. Nánar er vikið að því hér síðar.

Um 2. gr.

Hugtakið sjálfseignarstofnun og sparisjóðir

Upphafsmálgreinin virðist vera í mótsögn við annað í frumvarpinu. Sparisjóður er þar skilgreindur sem sjálfseignarstofnun, en það má að minnsta kosti segja að orki tvímælis, þar sem heimilt er að greiða út arð til stofnfjárhafa, sbr. 8. gr. frumvarpsins. Það er eitt af skilgreiningaratriðum sjálfseignarstofnunar, að engir, hvorki stofnendur eða aðrir geta verið í þannig tengslum við félagið að jafna megi til eignaraðildar. Þessi skilgreining fer því á skjön við að stofnfjárhafar kjósi stjórn og beiti atkvæðisrétti sínum. Þá er þetta á skjön við 6. gr. frumvarpsins. um að heimilt sé að selja stofnfjárbréf, þar með talið á yfirverði. Það má því ætla að þessi skilgreining sé ekki til þess fallinn að skýra lagaumhverfi eða félagsform sparisjóða.

Heimild fyrir sveitarfélög að eiga meiri hlut í sparisjóði - gæti líka gilt fyrir samvinnufélög

Í greininni er opnað á þann möguleika að sveitarfélag geti átti meirihluta í sparisjóði, og þá þurfi ekki að uppfylla kröfu um 30 stofnfjáreigendur. Ekki er þetta rökstutt sérstaklega. SPSH vekur máls á því að gefa ætti öðrum aðilum, sem starfa í viðurkenndu félagsformi með dreifða eignaraðild, sömu möguleika. Sem dæmi nefnir SPSH möguleika á því að samvinnufélag, sem hefur skilgreint starfssvæði og markmið í samþykktum, hafi heimild til að eiga meirihluta stofnfjár í sparisjóði. Með því er hægt að "horfa í gegnum" stofnfjáreigendaskrána og beint á hina dreifðu félagsaðild samvinnufélags. Gera mætti kröfu um að Fjármálaeftirlitið staðfesti að samvinnufélag uppfyllti lágmarkskröfur um starfsemi og skipulag. Þetta er í raun mjög mikilvægt, því samvinnufélög hafa átt nokkurri velgengi að fagna og þar sem þau starfa hafa þau einkum starfað í þágu almennra hagsmuna félagsmanna á starfssvæði sínu, enda eru félagsmenn ekki eigendur samvinnufélags í sama skilningi og t.d. gildir um hlutafélög.

Um 4. gr.

Í greininni er kveðið á um að stofnfjárhafaskrá skuli verið aðgengileg öllum. Þetta ákvæði gengur lengra en t.d. reglur um hlutafélög þar sem hluthafar og stjórnvöld hafa aðgang að hlutaskrá, ekki aðrir. Þessi efnisbreyting er algerlega órökstudd, en slíkt getur ekki fullnægt kröfum um gagnsæi í

lagasetningu. SPSH er ekki á móti ákvæðinu, en telur ekki rétt að sníða sparisjóðum annan lagaramma en almennt gildir nema fyrir því séu réttmætar ástæður.

Um 7. gr.

Greinin fjallar um lækkun á stofnfé. Í 6. gr. sem fjallar um hækkun stofnfjár eru gerðar kröfur um tveggja vikna boðunarfrest fundar. Lækkun stofnfjár eru mikilvæg ákvörðun. Eins og frumvarpið er framsett, mætti ætla að ekki væru gerðar jafnmiklar kröfur til þess fundar sem ákveður stofnfjárlækkun. Í ákvæðinu er ekki gerð krafa um lágmarksfundarsókn, þannig að gera verður kröfu um að boðun sé skýr og gerð með nægum fyrirvara.

Í athugasemdunum segir að "[...]Með ákvæðinu er einnig tekinn af vafi um að ríkið fái hlutdeild í samræmi við það framlag sem það leggur í sparisjóði á grundvelli 2. gr. laga nr. 125/2008" þ.e. neyðarlaganna. Ákvæði 7. gr. fjallar raunar ekkert um þetta, þ.e. um stofnfjárukningu, heldur þvert á móti um stofnfjárlækkun, en augljóslega má sjá að ákvæðið er undirbúningur fyrir aðkomu ríkisins að stofnfjárukningu í sparisjóðum. Æskilegt væri að texti laganna eða að minnsta kosti skýringar, væri afdráttarlausari um þetta samhengi.

Um 8. gr.

Of þröngar reglur um greiðslu arðs

Með 8. gr. frumvarpsins er gengið gegn augljósu samspili ávöxtunar og áhættu í fjárfestingum.

Þessi grein gengur þvert gegn markmiðum og tilvistargrundvelli smærri sparisjóða á landsbyggðinni, og raunar sparisjóðum í heild. Þrenging á reglum um arðgreiðslur gengur alltof langt og gerir nær útilokað að fá fólk til að standa bak við sinn sparisjóð. Fyrir skemmstu var stofnfjárukning í SPSH, þ.e. fyrir síðustu áramót. Með því tókst að koma eiginfjárlutfalli SPSH í lögmælt horf. Mikil þátttaka var í stofnfjárukningunni meðal eldri stofnfjáraðila, þar með talið meðal einstaklinga, þó kynnt væri að um mikla áhættu væri að ræða. Stofnfjárhafar tóku hvergi lán svo vitað sé fyrir stofnfjárukningu.

Ákvæði 8. gr. frumvarpsins mun leiða til þess að ekki verður hægt að sækja stofnfé til þessara aðila aftur eða annarra viðlíka, enda áhættan þá orðin óásættanleg, samanborið við væntingar sem gera má til ávöxtunar. Verður vart betur séð en að stofnfjáreigandi, sem ber uppi rekstarlega áhættu af sjóðnum, eigi óverulega von um betri ávöxtun á áhættufjármuni sína, heldur en innlánseigandi sem nýtur tryggingar á innstæðu sinni. Augljóst er að við þær aðstæður fæst ekki áhættufjármagn í formi stofnfjár inn í sparisjóði, en fjárfestar munu alltaf miða fjárfestingar sínar við samspil mögulegrar ávöxtunar og áhættu.

Áhrif þessa eru neikvæð, bæði fyrir núverandi stofnfjáreigendur, sparisjóðina sjálfa, og ekki síst fyrir íslenska ríkið, sem undirbýr aðkomu að sparisjóðunum. Ljóst er að stofnfé ríkisins verður erfitt að selja utanaðkomandi fjárfestum í því lagaumhverfi sem frumvarpinu er ætlað að skapa. Reglur um að hluti arðgreiðslna skuli fara fram með hækkun á stofnfé dugar ekki til að laða að fjárfesta, því

markaður fyrir stofnfé í því lagaumhverfi sem frumvarpinu er ætlað að skapa verður fyrirsjáanlega mjög þröngur.

Í stuttu máli sagt, þá má telja víst að nái greinin fram að ganga óbreytt, þá sé sjálfhætt með áform um starfsemi smærri staðbundinna sparisjóða eins og SPSH, sem byggja á stofnfjárframlögum úr héraði.

Uppsöfnun á eiginfé, varasjóður

Þá er til þess að líta að uppbygging á óráðstöfuðu eigin fé leiðir til þess að annarleg sjónarmið geta haft áhrif á áhuga manna á að komast í stjórn sparisjóða, sem tekst að byggja upp sterkan varasjóð. Hætt er við að hagsmunir stofnfjáreigenda og sparisjóðsins sjálfs víki fyrir markmiðum stjórna að um að stýra fjármagni viðkomandi sjóðs í aðrar áttir en vilji löggjafans stendur til og æskilegt er. Má gera ráð fyrir að hér geti verið upphafið að nýjum sjóðum innan fjárhags sparisjóða, sem stjórnendur beiti t.d. í fjárfestingastarfsemi, sem er ótengd reglulegri banka- og sparisjóðastarfsemi eða samfélagslegum verkefnum á starfssvæði hans.

Að því er varðar fimm ára viðmiðunartíma vegna arðgreiðslna, þá er ekki rökstutt af hverju miðað er við fimm ár, en ekki til dæmis þrjú ár eða tvö ár. Breytingin er ósanngjörn í garð núverandi stofnfjáreigenda sem rétt nýlega hafa lagt SPSH (og raunar víðar) til nýtt stofnfé á síðasta ári.

Að mati SPSH er sérstök ástæða til að íþyngja stofnfjáreigendum ekki um of með ströngum reglum um arðsúthlutun. Byggja má upp eigið fé sparisjóða án þess að setja strangar reglur um úthlutun arðs, en nú þegar hefur Fjármálaeftirlitið heimildir til að ákveða hærra eiginfjárhlutfall en 8% í einstaka fjármálafyrirtækjum. Rétt er að beita hér meðalhófi og gefa þeim sem hafa til þess fjármagn og vilja, raunhæfan kost á að koma að enduruppbyggingu fjármálakerfisins á Íslandi með styrkingu héraðslegra sparisjóða.

Um 9. gr.

Greinin fjallar um samstarf sparisjóða.

Hér er byggt á óþarfa ótta við væntanlegar niðurstöðu athugunar Samkeppniseftirlitsins á samstarfi sparisjóða. Að mati SPSH verður ómögulegt að álykta sem svo að samstarf sparisjóða geti raskað samkeppni á markaði. Markaðurinn er landið í heild og samkeppnisaðilar eru viðskiptabankar, fjárfestingabankar og jafnvel lífeyrissjóðir. Viðskiptabankarnir sækja mjög í sama starfsgrundvöll og sparisjóðir. Íslenska ríkið ræður nú þremur stóru viðskiptabönkunum, sem hver um sig er líklega mun sterkari á markaði en sparisjóðirnir til samans. Í því ljósi verður löggjafinn að stíga varlega til jarðar í því að leggja hömlur á samkeppni - eftir tillögum sem koma frá sérfræðingum á vegum viðskiptaráðuneytisins¹, sem fer með málefni viðskiptabankanna.

¹ Í almennum athugasemdum frumvarps, bls. 5, kemur fram efst að frumvarpið sé samið af sérfræðingum á vegum viðskiptaráðuneytisins.

Í frumvarpinu er talið upp með *tæmandi hætti*², samanber skýringar við 9. gr., hvað sparisjóðir megi hafa samstarf um. Betra hefði verið að mati SPSH að skilja eftir glugga sem heimilaði samstarf t.d. "*að öðru leyti sem hagkvæmt þykir og ekki fer í bága við samkeppnislög*". Tæmandi upptalning getur haft slæmar afleiðingar í för með sér fyrir minni sparisjóði sem geta þurft að hafa samstarf um aðra þætti sem eru kostnaðarsamir. Þá kynnu einhverjar nýjar þarfir að vakna sem heimild 9. gr. frumvarpsins tekur ekki á og þá er slæmt að vera með tæmandi upptalningu, jafnvel þó að þetta sé undanþága frá almennum reglum um bann við samráði. Að mati SPSH ætti löggjafinn fremur að treysta á að almenn ákvæði samkeppnislaga tryggi að markaði verði ekki raskað með samstarfi sparisjóða.

Um 12. gr.

Heimild til sameiningar við önnur fjármálafyrirtæki

Í greininni má segja að "frumvarpið felli grímuna" að því leyti sem breytingar sem af því leiðir eru almennt neikvæðar fyrir tilvistargrundvöll sparisjóða. Opnuð er leið til að sameina sparisjóð við hlutafélag sem hefur starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki - og þegar öllu er á botninn hvolft er einsýnt að það muni verða örlög þeirra sparisjóða sem enn eru starfandi í landinu, verði frumvarpið að lögum: Að sameinast inn í ríkisvæddu viðskiptabankanna, þó önnur fjármálafyrirtæki séu vissulega starfandi og geti komið til greina.

Hér er enn ákveðin mótsögn í frumvarpinu. Þegar hefur verið fjallað um hvernig sparisjóður er í frumvarpinu skilgreindur sem sjálfseignarstofnun. Þrátt fyrir það er stofnfjáreigendum gert kleyft að umbreyta stofnfé sínu í hlutafé með sameiningu við annað fjármálafyrirtæki.

Með ákvæðinu er stofnfjáreigendum mismunað samanborið við sjálfseignarstofnun sem stofna skal. Stofnfjáreigendur fá í sinn hlut hlutafé í skiptum fyrir stofnfé sitt, en sjálfseignarstofnun fá peninga ellegar skuldabréf, sem er ígildi greiðslu. "Sjálfseignarstofnunin" sparisjóður skal þá stofna aðra sjálfseignarstofnun til að taka við fjármunum við samruna. Telja má víst að með þessu sé aðilum mismunað því markaðsvirði er mjög á reiki í fjármálafyrirtækjum í dag. Efnahagur nýju bankanna liggur til að mynda ekki fyrir og verðmyndun á markaði mjög grunn. Eðlilegra er að stofnfjáreigendum væri gefinn kostur á að velja á milli þess að eignast hlutfé í sameinuðu félagi eða að fá peningagreiðslu.

--ooOoo--

Hér að ofan hefur verið lýst helstu sjónarmiðum Sparisjóðs Höfðhverfinga, sem er minnsti sparisjóður landsins og á að baki sér afar traustan og samheldinn hóp stofnfjáreigenda og viðskiptamanna.

Sparisjóður Höfðhverfinga skorar á Alþingi að kryfja frumvarpið til mergjar og horfa til framtíðar við mótun uppbyggilegs lagaumhverfis fyrir sparisjóði eins og Sparisjóð Höfðhverfinga. Með von um að

² Skýringar við 9. gr., fyrri málsgrein, bls. 9 í frumvarpi

mið verði tekið af sjónarmiðum þeim sem að framan er lýst í afgreiðslu hæstvirts Alþingis á frumvarpinu.

Virðingarfyllst,
F.h. Sparisjóðs Höfðhverfinga

Ólafur Kúnar Ólafsson, hdl.
PACTA lögmenn

Viðskiptanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um mál 85

Með bréfi dagsettu 11. júní er óskað eftir umsögn Sparisjóðs Svarfdæla um frumvarp til laga um fjármálafyrirtæki, 85. mál, sparisjóðir. Af þessu tilefni viljum við koma með eftirfarandi ábendingar.

Í frumvarpinu eru nokkur ákvæði sem auðvelda munu sparisjóðum að starfa áfram sem sjálfstæðar einingar í sinni heimabyggð og er það vel. Í því sambandi viljum við nefna sérstaklega að tekin eru af öll tvímæli um heimild sparisjóða til samvinnu með ákvæðum í 9. grein frumvarpsins um útvistun verkefna. Þessu ákvæði ber að fagna.

Hins vegar er ýmiss ákvæði um stofnfé sem í frumvarpinu eru mjög varhugaverð og eru í andstöðu við þá hugmyndafræði sem legið hefur að baki sparisjóðastarfseminni frá upphafi. Okkur er ljóst að sú skoðun hefur legið í loftinu hjá ýmsum í kerfinu að færa þurfi niður stofnfé hjá þeim sparisjóðum þar sem eigið fé er orðið lægra en bókfært stofnfé, þ.e. að tap á rekstri hefur orðið til þess að annað eigið fé er orðið neikvætt. Engin slík heimild er í núgildandi lögum og aldrei áður hefur verið gerð krafa um slíkt.

Andi laga um stofnfé í sparisjóði var í upphafi, og er enn í hugum flestra, að stofnfé sé allt annað fyrirbæri en hlutafé og lúti öðrum lögmálum. Hlutafé á tilkall til alls eiginfjár hlutafélags en stofnfé ekki. Þannig eru hluthafar eigendur hlutafélags en stofnfjáreigendur eru ekki eigendur sparisjóðs heldur skilgreindir sem gæslumenn sparisjóðs. Það er fyrst og fremst ákvæði 7. greinar frumvarpsins um lækkun stofnfjár sem breytir þeim anda sem verið hefur og þá sérstaklega að þetta ákvæði er eingöngu komið inn í frumvarpið að kröfu ríkisvaldsins vegna fyrirhugaðrar aðkomu þess að endurreisn sparisjóðanna.

Á undanförunum árum hafa verið gerðar margar tilaunir til að komast yfir annað eigiðfé sparisjóðanna og tóku margir sjóðir til varnar. Í þeim slag var vörn í því að andi laga um sparisjóði var að stofnfé átti ekki tilkall í annað eigiðfé. Nú eru hugmyndir uppi um að heimilt verði að meta stofnfé niður og taki þá stofnfé mið af bókfærðu virði sparisjóðsins. Þannig fer stofnfé að lúta sömu lögmálum og hlutafé án þess að hafa skilgreindan status eins og hlutafé. Um leið er fallin sú röksemd að stofnfjáreigendur eigi ekki hlutdeild í öðru eiginfé. Ef stofnfjáreigendur eiga hlutdeild í neikvæðu eiginfé hljóta þeir að eiga það líka í jákvæðu.

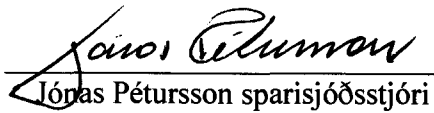
Samfélagslegt yfirbragð sparisjóðanna mun þar með hverfa. Eftir slíka meðferð stofnfjár sem fyrirhuguð er verður stofnfjáreigandi óumdeilanlega eigandi sparisjóðsins þar sem hann er farinn að bera tap sjóðsins á hann jafnframt fullann rétt til hagnaðar. Með þessu munu þeir hafa fullan sigur sem gerðu atlögu að því sem kallað var “fé án hirðis”.

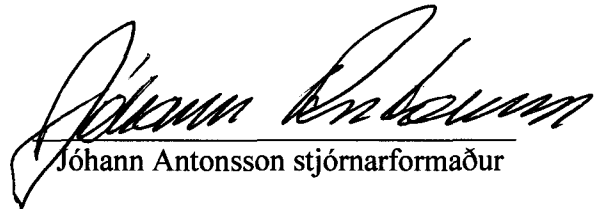
Nú er hins vegar möguleiki að endurskilgreina stofnfé og ná þeim anda sem hér áður var talið að fælist í stofnfjársparisjóði, þ.e. að stofnfjáreigendur ættu ekki tilkall til annars eiginfjár hvort sem það er jákvætt eða neikvætt. Á fundum sparisjóðanna hafa menn staðnæmst við skilgreiningu stofnfjár sem innláns sem hefur stöðu eiginfjár líkt og víkjandi lán. Þetta "innlán" er vísitölutryggt og ber vexti sem þá er arður og aðalfundur sparisjóðsins ákveður eftir þeim reglum sem settar verða um slíkt. Með þessu móti á stofnfé engan rétt á öðru eiginfé.

Stofnfjáreigendur fengu almennt ekki að njóta þess hve eigiðfé margra sjóða óx mikið um tíma vegna þess að stofnfé átti ekki tilkall í annað eigið fé. Nú virðist hinsvegar eiga að refsa stofnfjáreigendum með því að færa stofnfé þeirra niður og láta þá taka skellinn, eins og um hlutafé væri að ræða.

Dalvík 18. júní 2009.

Virðingarfyllst,

Jónas Pétursson sparisjóðsstjóri

Jóhann Antonsson stjórnarformaður

SPARISJÓÐUR
VESTMANNAEYJA

Alþingi
Erindi nr. P 137/245
komudagur 18.6.2009

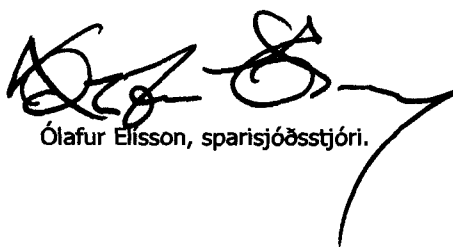
Vestmannaeyjum, 16. júní 2009.

Nefndasvið Alþingis – Viðskiptanefnd,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, þskj. 97 – 85. mál.

Sparisjóður Vestmannaeyja hefur fengið til umsagnar ofangreint lagafrumvarp. Stjórn Sparisjóðsins hefur farið yfir frumvarpið og vill á þessu stigi koma því sjónarmiði á framfæri að lögð sé áhersla á dreifða eignaraðild og að enginn stofnfjáreigandi geti farið með meira en 10% atkvæðavægi í stofnfjársparisjóði. Þá komu fram miklar efasemdir um ákvæði í frumvarpinu um að opna fyrir heimild til niðurfærslu á stofnfé. Að svo stöddu eru ekki gerðar aðrar athugasemdir við frumvarpið.

Virðingarfyllt,
f.h. Sparisjóðs Vestmannaeyja,

Ólafur Elisson, sparisjóðsstjóri.

Alþingi
Erindi nr. P 137/295
komudagur 18.6.2009

Skrifstofa Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri 18. júní 2009

Efni: Umsögn KEA svf. til Viðskiptanefndar Alþingis um frumvarp til laga um breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum.

Þskj. 97 – 85. mál

A-hluti – Breytingar sem umsagnaraðili telur að sé eðlilegt að gera á lögnum og varða ekki breytingatillögur frumvarpsins.

B-hluti – Umsögn um einstakar greinar frumvarpsins.

A - hluti

KEA telur að nú eigi að nota tækifærið og breyta 13. grein laga nr. 161/2002 þannig að fleiri félagsformum verði gert kleift að fá starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki. Það er óútskýrt og órökstutt hvers vegna hlutafélögum og sparisjóðum eingöngu er gert kleift að fá starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki. Nú er það velþekkt í Evrópu að fjármálafyrirtæki eru rekin sem samvinnufélög eða sjálfseignarstofnanir enda uppfylli þau öll skilyrði þess að fá starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki. Evrópsk löggjöf og EES-samningurinn eiga ekki að vera hindrandi hvað þetta varðar. Flest systurfyrirtækja sparisjóðanna í Evrópu eru annað hvort samvinnufélög eða sjálfseignarstofnanir. Benda má á heimasíðuna www.icba.coop þar sem fram kemur listi yfir evrópsk fjármálafyrirtæki er starfa sem samvinnufélög. Mörg þeirra eru stór alþjóðleg fjármálafyrirtæki.

Færa má fyrir því rök að sparisjóðirnir væru ekki í eins mikilli kreppu hefðu þeir starfað undir fullkomnara lagaumhverfi og hefðu þeir t.d. verið samvinnufélög, þá hefði framsal stofnbrefa ekki gengið eftir og þar með ekki orðið til þau viðskipti og spákaupmennska sem síðar varð raunin.

M.v. efni frumvarpsins verður að teljast harla ólíklegt að stofnaður verði nýr sparisjóður frá grunni. Grunnhugmyndin með starfrækslu sparisjóða er gömul og spröttin úr kringumstæðum þess tíma þegar

fjarskipti og samgöngur voru mjög takmarkaðar sem og fjármunir til stofnunar fyrirtækja. Þetta eru mörg hver mjög gömul fyrirtæki, flest þeirra með elstu fyrirtækjum á Íslandi. Félagaréttur var ófullkominn og lítið þróaður á þessum tíma. Í seinni tíð hefur tilurð og hugmyndafræði sparisjóðanna færst til þeirra viðhorfa að starfrækja fjármálafyrirtæki í héraði. Mikilvægi þeirra fyrir einstök byggðarlög er óumdeilt. Ein af grunnforsendum fyrir því að viðkomandi sparisjóður eða fyrirtæki getið starfað á héraðslegum forsendum er að eignahald verði ekki fært frá tilteknu svæði eða takmarkað með einhverjum hætti.

Vilji aðilar stofna héraðslegt fjármálafyrirtæki, tryggja þátttöku sem flestra á viðkomandi svæði í starfseminni og tryggja að eignarhald sjóðsins verði ekki fært, þá er samvinnufélagsformið mjög hentugt.

Önnur félagsform eru vel þekkt, hafa gildandi lagaramma og hafa reynst vel í reynd. Mörg fyrirtæki, þar á meðal það sem þessa umsögn veitir hafa starfað í langan tíma, vel yfir heila öld.

Sparisjóðir starfa eftir mjög ófullkominni lagaumgjörð. Mjög sérstakt er að á meðal laga er varða heila starfsgrein skuli vera lög um tiltekið félagsform. Eðlilegra hefði verið að ganga frá sérstökum lögum um sparisjóði eins og á við um flest öll önnur félagsform og hlífa lögum um fjármálafyrirtæki við málefnum er varða félagarétt.

B - hluti

2. grein

Sérstakt er að ætla félagi að starfa sem sjálfseignarstofnun en um leið á lagaumgjörð slíkra félaga ekki að gilda um félagsformið. Stofnfjáreigendum verður hægt að greiða arð en slíkt er óheimilt með öllu hvað varðar sjálfseignarstofnanir. Þarna stangast á lagagreinar sem og hugmyndafræðin að baki þeim sem telja verður mjög óheppilegt og það er ekki til þess fallið að skýra betur út raunverulegt félagsform sparisjóða.

4. grein

Ekki verður séð hvaða tilgangi það þjónar að birta stofnfjárlista opinberlega. Þetta er ekki stórvægilegt atriði en gæta verður að mismunun félagsforma hvað þetta varðar. Öðrum félögum er ekki gert skylt samkvæmt lögum að birta eigandalista viðkomandi félags. Þetta væri eina félagsformið sem skylt væri samkvæmt lögum að birta eigandalista opinberlega. Sparisjóðum á að vera það í sjálfsvald sett, eins og öðrum félögum, hvort þessar upplýsingar eru birtar eða ekki.

8 .grein

Um 1. mgr.

KEA telur að ákvæði þessara breytinga séu mjög íþyngjandi fyrir alla umgjörð sparisjóðanna í framtíðinni og að samkeppnishæfni þeirra í því að afla sér áhættufjármagns verður mjög skert.

Með þessum breytingum er verið að gera mögulega útgöngu ríkisins mjög erfiða, jafnvel nánast útilokaða, nema með sölu til stærri banka eða sameiningar sparisjóðanna allra. Það gengur gegn anda lagabreytinganna eins og hann kemur fram í athugasemdum um 1.gr. um frumvarpið en þar segir „.....er ætlað að auka möguleika viðskiptabanka, sparisjóða og lánaðsfyrirtækja á að halda úti starfsemi á fámennum markaðssvæðum...“. Takmörkun á væntri arðsemi er það mikil að telja verður ómögulegt að fá einstaklinga og fyrirtæki til þess að leysa ríkissjóð af sem eigenda stofnbréfa sjóðanna í framtíðinni. Ef þessum breytingum er ætlað að koma í veg fyrir óeðlilegar útgreiðslur úr varasjóði – líkt og verið hefur hin síðari ár hjá nokkrum starfandi og liðnum sparisjóðum - þá eru það óþarfa

áhyggjur. Í dag eru nánast engir varasjóðir lengur til staðar hjá sparisjóðum á Íslandi. Því eru engir varasjóðir að ganga í líkt og gert var með aukningu stofnfjár og útgreiðslu arðs á sínum tíma. Samsetning eigin fjár sparisjóðanna (varasjóður með mikið vægi og stofnfé með lítið vægi) eins og hún var orðin hafði myndast í gegnum áratuga rekstur sparisjóðanna og vegna þess að þeir urðu til í öðru umhverfi en nú, þar sem hægt var að stofna fjármálastofnun með mjög litlu stofnframlagi (þá giltu ekki lög um lágmarks eigið fé í krónum talið). Yfir tíma með hagnaði af rekstri varð meira og minna allt eigið fé sjóðanna varasjóður.

Þá felst mismunur í því að einni tegund fjármálafyrirtækis (sparisjóði) sé sérstaklega gert skylt að safna fé í sjóði með lögum sem önnur fjármálafyrirtæki þurfa ekki að gera. Það er ekki réttlátt að skylda sparisjóði eingöngu til að byggja upp sjóði vegna mögulegra útlánatapa í framtíðinni alveg óháð því hver sé fjárhagslegur styrkur viðkomandi sparisjóðs. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur eftirlit með fjárhagslegum styrk fjármálafyrirtækja. Úrræði FME gagnvart einstökum fyrirtækjum eru mjög víðtæk. FME getur sett tilteknu fjármálafyrirtæki sérstakar kröfur um eigið fé sem er umfram lögboðin lágmark. FME á að vera nægjanleg trygging fyrir því að viðunandi fjárhagslegur styrkur sé til staðar í nútíð og framtíð. Ekki verður séð að sérstök lagasetning um sparisjóði bæti þar nokkru við öðru en því að vera mjög íþyngjandi í alla aðra staði fyrir viðkomandi sparisjóði. Það eru því ekki haldbær rök að festa a.m.k. 50% hagnaðar í varasjóði sparisjóðs ef rekstur hans og fjárhagsstaða krefst þess ekki. Það er mjög íþyngjandi að þurfa að byggja upp eigin fé í sjóði vegna góðs rekstrar á meðan önnur fjármálafyrirtæki þurfa ekki að gera það. Það er heldur ekki eðlilegt að ríkissjóður taki að sér að byggja upp varasjóði í sparisjóðum, það er ekki skynsamleg ráðstöfun fjármuna ríkissjóðs því við útgöngu ríkisins, þá getur ríkið að hámarki tekið 50% af ávöxtun viðkomandi sparisjóðs í gegnum mögulegt söluverð (uppfært stofnfé). Óeðlilega há eiginfjárstaða fjármálafyrirtækis er beinlínis óæskileg til lengri tíma lítið og skerðir samkeppnishæfni þess þar sem bankarekstur snýst um að ná nýtingu á eigið fé með efnahagsreikningi sem er eins stór og mögulegt er án þess þó að raska fjárhagslegum styrkleika. Í þessu samhengi er rétt að benda á að ríkið hefur t.a.m. sett þak á fyrirhugað stofnfjárframlag sitt til sparisjóða á þann hátt að svokallað CAD-eiginfjárhlutfall fari ekki yfir 15%. Með því er ríkið að gefa í skyn hvert sé æskilegt eiginfjárhlutfall sparisjóðs við núverandi aðstæður. Næg breyting væri að segja að allar arðgreiðslur þurfi að hljóta samþykki FME – sem þá væntanlega metur hvort fjárhagslegum styrkleika sé ógnað með arðgreiðslu eða ekki.

Við lagabreytingu þessa þarf fyrst og fremst að horfa til aðstæðna eins og þær liggja fyrir núna. Telja verður óraunhæft að ætla að koma upp fyrra fyrirkomulagi m.v. núverandi aðstæður, starfsumhverfi og löggjöf fjármálafyrirtækja, þ.e.a.s. sparisjóði með stóran varasjóð sem á sig sjálfur.

Um 2. mgr.

Skýra þarf út hvað er átt við með „*almennum innlánsvöxtum*“ hjá sparisjóðum. Þetta orð er hvergi að finna í vaxtatöflum sparisjóða. Ekkert er að finna í athugasemdum við frumvarpið um nánari skilgreiningu. Aðeins er talað um almenna sparireikninga hjá sparisjóðunum en það er lakasta innlánsform sparisjóðanna hverju sinni. Seðlabanki Íslands gefur reglulega út yfirlit um bankavexti og dráttarvexti. Þar er aðeins að finna yfirlit yfir „*almennar sparisjóðsbækur*“ (sem gáfu 2,4% vexti í maí). Ef 8 prósentustig eru lögð til viðbótar þeim vöxtum að þá má finna betri innlánskjör á öðrum innlánformum hjá viðkomandi sparisjóði. Sé þetta rétt túlkun er augljóst að flestir stofnfjáreigendur leitast eftir sölu á stofnfé sínu og ráðstafa því í innlán hjá viðkomandi sjóði enda um sömu ávöxtun að ræða en minni áhættu.

9. grein

Ekki verður séð hvers vegna það þarf að takmarka samstarf sparisjóða við tiltekin atriði. Þótt litið sé á sparisjóðina sem eina heild í samkeppnislegu tilliti þá eru þeir áfram fjórði minnsti aðilinn (sé horft til viðskiptabanka) á fjármálamarkaði og samstarf þeirra því ekki markaðshindrandi eða takmarkandi á nokkurn hátt. Samstarf þeirra skapar enga samkeppnisráðandi stöðu. Því er lagt til að sparisjóðum verði heimilt að eiga með sér það samstarf sem þeir kjósa sér og telja hagkvæmt. Þeir hafi um það val með hvaða hætti það er gert, s.s. með stofnun samlaga eða sjálfstæðra hlutafélaga

12. grein

Telja verður að ákvæði um útgreiðslu óráðstafaðs eigin fjár hins yfirtekna sparisjóðs til sjálfseignastofnunar geti við vissar aðstæður verið mjög íþyngjandi og til þess fallið að gera tiltekna samruna erfiða. Við þær aðstæður að yfirtökufélagið er miklu mun stærra en hinn yfirtekni sparisjóður og að fjárhagslegur styrkleiki yfirtökufélgsins sé mjög góður, eða að fjárhagslegur styrkleiki hins yfirtekna sparisjóðs sé mjög góður getur þetta ákvæði gengið upp. Ef ekki geta komið upp vandamál sem torvelað gæti samruna á grundvelli þessarar greinar þar sem að lækkun eiginfjár hins sameinaða félags leiðir af sér veikingu á fjárhagslegum styrk vegna útgreiðslunnar til sjálfseignastofnunnar.

Við sameiningu er rétt höfum til eigin fjár sparisjóðs mismunað þar sem annar (sjálfseignarstofnun) fær peningagreiðslu eða skuldabréf á meðan hinn (stofnfjáreigendur) fær hlutabréf. Telja verður þetta afturför frá gildandi lögum þar sem sjálfseignarstofnun tók við sama andlagi og stofnfjáreigendur.

Að lokum.

Telja verður að fyrirhugaðar lagabreytingar muni ekki ná markmiði sínu heldur þvert á móti. Þær munu leiða til aukinnar samþjöppunar og/eða fækkunar sparisjóðanna þannig að þeir verði yfirteknir af hlutafélagaböndum. Einstaklingar og fyrirtæki munu ekki sjá hag í því að kaupa stofnfé af ríkinu þegar fram líða stundir. Þeir stofnfjáraðilar sem enn munu halda á stofnfé munu að öllum líkindum reyna að selja sitt stofnfé og ráðstafa því fremur í innlán. Telja verður líklegra að einstaklingar og fyrirtæki stofni nýtt fjármálafyrirtæki og velji til þess annað félagsform heldur en sparisjóð vegna hinna íþyngjandi reglna. Eins og nefnt er í A-hluta umsagnar þessarar þá má auðveldlega ná fram héraðslegum forsendum í starfsemi fyrirtækja með ákvæðum í samþykktum sem og að gera fjármálafyrirtækjum kleift að starfa í öðru félagsformi heldur en hlutafélagi og sparisjóði. Skorað er á viðskiptanefnd að leggja til verulegar breytingar á frumvarpinu, sérstaklega hvað varðar 8. grein.

F.h. KEA svf.

Halldór Jóhannsson
Framkvæmdastjóri

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 137/290
komudagur 18.6.2009

Bolungarvík, 17. júní 2009.

Umsögn um 85. mál – Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum.

Það má segja að frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, þar sem fjallað er um málefni sparisjóða, hafi vakið ugg í brjósti stofnfjáreigenda í Sparisjóði Bolungarvíkur. Vegna þessa frumvarps ákváðu nokkrir stofnfjáreigendur í sparisjóðnum að boða til fundar stofnfjáraðila að kvöldi 16. júní sl. Niðurstaða þess fundar var að senda Viðskiptanefnd Alþingis umsögn um frumvarpið.

1. Stofnfjáreigendur gera athugasemdir við 7. grein frumvarpsins sem fjallar um heimild til niðurfærslu stofnfjár.

Stofnfjáreigendur í litlum sparisjóðum á borð við Sparisjóð Bolungarvíkur hafa ætíð litið á stofnfjáreign eins og höfuðstólstryggðan sparnað enda hafa lög um fjármálafyrirtæki aldrei kveðið á um neitt annað. Enginn hafði hugmyndaflug til að láta sér detta í hug að hægt væri að ganga á höfuðstól innborgaðs stofnfjár nema við gjaldþrot eða slit sparisjóðsins líkt og lög kveða á um. Á þeim tímapunkti sem stofnfjáreigendur í sparisjóðnum breyta innlánnum sínum í stofnfé er því ekki annað vitað en að höfuðstóll stofnfjárins sé tryggður þó óvissa sé um framtíðarávöxtun þess. Því hafna stofnfjáreigendur alfarið að lækkun stofnfjár verið heimiluð líkt og lagt er til í 7. grein frumvarpsins.

Í athugasemdum með frumvarpinu er látið að því liggja að sparisjóðir hafi hækkað stofnfé sitt mjög mikið og greitt stofnfjáreigendum svo ríflegan arð að gengið hafi á varasjóði þeirra. Stofnfjáreigendur í Sparisjóði Bolungarvíkur hafa aldrei fengið greiddan hærri arð en 20% af stofnfjáreign sinni og getur það varla talist ríflegt í þjóðfélagi þar sem 18% stýrivextir voru staðreynd.

Í athugasemdunum er einnig talið nauðsynlegt að stofnfjáreigendur taki á sig fulla hlutdeild í tapi síðasta árs að því leyti sem það var umfram varasjóð. Stofnfjáreigendum finnst skrítið að þeir eigi að taka fullan þátt í tapi sparisjóða en eigi ekki að fá að njóta fullrar hlutdeildar í hagnaði þeirra. Eðlilega hefur löggjöf um sparisjóði ekki leyft slíka gerninga og er mesta furða að það skuli nú vera lagt til.

Í umsögn fjárlagaskrifstofu Fjármálaráðuneytisins með frumvarpinu er niðurfærsla stofnfjár talin vera forsenda þess að ríkissjóður komi til bjargar sparisjóðum með stofnfjárframlagi. Rétt er að rifja það upp að sparisjóðir sóttu um framlag úr ríkissjóði á grundvelli reglna sem settur fjármálaráðherra gaf út 18. desember 2008. Þar komu fram ýmis skilyrði fyrir framlagi ríkissjóðs og var þar hvergi kveðið á um niðurfærslu stofnfjár. Í fréttatilkynningu ráðherra þar sem reglurnar eru kynntar kemur fram að stjórnvöld hafi kynnt sér fjárhagsstöðu sparisjóðanna og til að gæta samræmis milli sparisjóða hafi umræddar reglur verið settar. Þar kemur einnig skýrt fram að reglurnar séu forsendur framlaga úr ríkissjóði skv. 2. gr. laga nr. 125/2008 – neyðarlaganna svokölluðu. Því þykir stofnfjáreigendum furðu sæta að nú séu sett

ný skilyrði að hálfu ríkissjóðs og að þessu nýju skilyrði séu allt í einu orðin forsenda stofnfjárframlags frá ríkissjóði – sérstaklega í ljósi þess að stjórnvöld höfðu þegar kynnt sér fjárhagsstöðu sparisjóðanna.

Stofnfjáreigendur í Sparisjóði Bolungarvíkur fara fram á að ákvæði um heimild til niðurfærslu á stofnfé verði felld úr frumvarpinu.

2. Stofnfjáreigendur í Sparisjóði Bolungarvíkur gera einnig athugasemdir við 8. grein frumvarpsins þar sem fjallað er um ráðstöfun hagnaðar.

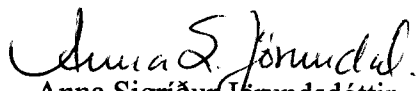
Stofnfjáreigendur telja að með ákvæði um 5 ára meðaltalshagnað sé verið að setja ráðstöfun hagnaðar til stofnfjáreigenda alltof þröngar skorður. Önnur ákvæði 8. greinar, s.s. að óráðstafað eigið fé þurfi að vera til staðar ætti að duga eitt og sér, enda miðar það að sama marki. Einnig telja stofnfjáreigendur ekki æskilegt að hluta hagnaðar sé ráðstafað til hækkunar á nafnverði stofnfjár þar sem með því er verið að fjarlægast upprunalegu hugsjón sparisjóðanna. Æskilegra væri að hverfa til fyrra horfs þar sem eingöngu verðlagsbreytingar gátu hækkað nafnverð stofnfjárbréfa. Jafnframt viljum við lýsa ánægju okkar með að skilgreind séu hófleg viðmið fyrir aðgreiðslur líkt og gert er í 2. mgr. 8. gr. frumvarpsins.

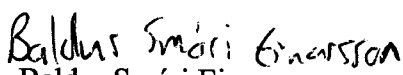
Rétt er að geta þess að í athugasemdum með frumvarpinu er sagt að niðurfærsla stofnfjár skv. 7. gr. frumvarpsins sé til þess fallin að laða fjárfesta að sparisjóðum. Ef ákvæði 8. gr. frumvarpsins um 5 ára meðaltalshagnað er skoðað, kemur þar berlega í ljós að slíkt ákvæði gerir hið gagnstæða, þ.e. að fæla fjárfesta frá sparisjóðum. Stofnfjáreigendur vilja benda á þá staðreynd.

Stofnfjáreigendur í Sparisjóði Bolungarvíkur fara fram á að ákvæði um 5 ára meðaltals hagnað verði felld úr frumvarpinu.

Ljóst er að núverandi stofnfjáreigendur verða ekki viljugir til að leggja meira fé til rekstrar sparisjóða þegar búið er að færa niður núverandi eign þeirra og möguleikar til ávöxtunar stofnfjár hafa verið útilokaðir næstu 5 árin. Þá eru gefin skilaboð um að til frekari niðurfærslu gæti komið síðar gagnvart nýju stofnfé. Í ljósi þessa er vart hægt að reikna með nýjum fjárfestum að sparisjóðum, þeir áhættusæknu munu fjárfesta í hlutabréfum en þeir áhættufælnu munu leita í skjól þess öryggis sem ríkistryggðar bankainnistæður veita.

Fyrir hönd fundar stofnfjáreigenda í Sparisjóði Bolungarvíkur,

Anna Sigríður Jónsdóttir
kt. 221158-5399
Miðstræti 16
415 Bolungarvík

Baldur Smári Einarsson
kt. 210476-4079
Völusteinsstræti 13
415 Bolungarvík

Björgvin Bjarnason
kt. 140149-7219
Hjallastræti 14
415 Bolungarvík

Alþingi
Erindi nr. P 137/459
komudagur 29.6.2009

Nefndasvið Alþingis
Viðskiptanefnd
b/t Selmu Hafliðadóttur
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 26. júní 2009.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum (53. mál). 85. mál

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp sem felur í endurskoðun á ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki um sparisjóði.

Viðskiptaráð hefur áður látið sig varða málefni sparisjóðanna og bent á talsverð vandkvæði á núverandi starfsumhverfi þeirra. Lagaumhverfi sparisjóðanna hefur breyst með tíð og tíma og það sama er, eða öllu heldur var, að segja um þátttöku þeirra á fjármálamörkuðum. Það er mat ráðsins að mörg skref hafi verið tekin í rétta átt, en að núverandi fyrirkomulag væri vart til þess fallið að stuðla að frekari framþróun þeirra. Í skoðun ráðsins frá 9. ágúst 2007 voru helstu vandkvæði þessi reifuð, en þau eru:

- Erfitt er fyrir sparisjóði að auka við eigin fé umfram uppsafnaðan hagnað vegna reglna um útgáfu stofnfjár, sem einungis má gefa út á nafnverði að viðbætti ónýttri heimild til endurmats.
- Reglur um arðgreiðslur af stofnfjárbréfum leiða til þess að argreiðslustefna miðast undantekningalítið við hámarksútgreiðslu.
- Lagaumhverfið leiðir til umtalsverðs ógagnsæis og óhagræðis, en þar má einkum nefna bann við framsal stofnfjár án leyfis stjórnar viðkomandi sjóðs, innherjareglur eiga ekki við um viðskipti með stofnfé, bann við að stofnfjáraðili geti eignast virkan eignarhlut og 5% þak á heildaratkvæðavægi.
- Óskýrt hlutverk varasjóðs sparisjóðanna, sem hefur verið helsti þrándur í götu á leið sparisjóðakerfisins til nútímavæðingar.
- Óheppileg aðferðafræði við hlutafjávæðingu, þar sem stjórn sjálfseignarstofnunar yrði að fullu skipuð opinberum aðilum sem ætti jafnvel bróðurpart hins hlutafjávædda sparisjóðs.

Í meginráttum var það álit ráðsins að fjöldi sparisjóða hefði fjarlægst upphaflegt fyrirkomulag með viðamikilli þátttöku á fjármálamörkuðum. Augljósir annmarkar voru á löggjöf þeirra í þessum tilvikum og taldi ráðið mikilvægt væri að tryggja snuðrulausa starfsemi þeirra, t.a.m. með skilvirkri og hagkvæmri hlutafjávæðingu, og samhliða tryggja vöxt sparisjóðakerfisins.

Vegna fyrrgreindra annmarka taldi ráðið afar brýnt að taka lagaumhverfi sparisjóðanna og fyrirkomulag kerfisins til endurskoðunar, til að tryggja vöxt og viðgang þess, styrkja byggðir sem sjóðirnir tilheyra og varðveita hagsmuni stofnfjáraðila. Af þessum sökum fagnar ráðið frumvarpi þessu og tekur undir meginatriði þess, þar bera hæst breytingar á meðferð og útgáfu stofnfjárhluta, skýrari félagaréttarleg staða sparisjóðanna, breytingar á ákvæðum um virka eignarhluti og atkvæðamagn. Eftir sem áður telur ráðið tilefni til nokkurra athugasemda.

Hlutafjávæðing

Í 10. gr. frumvarpsins eru felld brott ákvæði sem heimiluðu sparisjóðum að hlutafjávæðast og það án teljandi rökstuðnings. Þrátt fyrir það er gert ráð fyrir að sparisjóðum verði gert heimilt, skv. 12. gr., að sameinast öðrum fjármálafyrirtækjum og við það umbreytist sjóðurinn í

hlutafélag. Að auki er endurgjald fyrir óráðstöfu eigin fé sjóðsins lagt inn í sérstaka sjálfseignarstofnun, sem hefur samfélagslegum skyldum að gegna.

Að mati ráðsins ættu núverandi sparisjóðir að hafa frjálsar hendur með það hvort þeir vilji hlutafjárvæðast eður ei. Hlutafélagiformið hentar mun betur þeim sjóðum sem ætla sér að veita viðskiptaböndum samkeppni á flestum sviðum fjármálaþjónustu. Leikreglur hlutafélagaförmisins eru þekktar og það þykir almennt betur til þess fallnar að gilda um fjármálaþjónustu en önnur, sem staðfest er í lögum um fjármálafyrirtæki en þar segir í 13. gr. að þau skuli starfa sem hlutafélög. Mörg af þeim vandamálum sem ráðið fjallaði um í skoðun sinni má jafnframt leysa með hlutafjárvæðingu.

Löggjafanum er í lófa lagt að vernda varasjóðinn við hlutafjárvæðingu með því að kveða á um að við hlutafjárvæðingu verði til sjálfseignarstofnun með samfélagslegt hlutverk, líkt og gert er í áðurnefndri 12. gr. frumvarpsins.

Viðskiptaráð leggur til að fallið verði frá því að fella brott ákvæði um hlutafjárvæðingu sparisjóða.

Sérreglur um viðskipti með stofnfé

Í 3. mgr. 6. gr. frumvarpsins er kveðið á um að framsal og önnur ráðstöfun stofnfjárluta sé heimil án takmarkana. Hér er um verulega breytingu að ræða frá því sem var og ber að fagna henni. Þó skýtur skökku við að tækfærið sé ekki nýtt til fulls, en eins og segir í ákvæðinu þá eiga sparisjóðir að setja sér reglur um viðskipti með stofnfé sem samþykktar skulu af Fjármálaeftirlitinu.

Að mati ráðsins hefði legið beinast við að kveða svo á um að viðskipti með stofnfé fari eftir almennum verðbréfavíðskiptareglum og löggjöf þar að lútandi. Með því væri tryggt að innherjareglur ættu við um viðskipti með stofnfé og greitt væri fyrir að stofnfé yrði tekið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Viðskiptaráð leggur til að kveðið verði á um í frumvarpinu að um viðskipti með stofnfé fari samkvæmt almennum verðbréfavíðskiptareglum.

Arðgreiðslur háðar 5 ára hagnaðarrekkstri

Afar mikilvægt er fyrir sparisjóði, líkt og aðra, að geta laðað til sín nýrri fjárfestingu í því árferði sem nú er. Í 8. gr. frumvarpsins er vegið verulega að þessum möguleika en þar er kveðið á um að til grundvallar arðgreiðslu þurfi að liggja meðaltalshagnaður eftir skatta síðustu fimm reikningsára. Þessi ráðstöfun er ekki rökstudd í greinargerð frumvarpsins, sem er miður, en ljóst er að núverandi og nýir stofnfjáreigendur geta ekki átt von á fjárfesting þeirra beri arð á næstu árum.

Viðskiptaráð leggur til að 2. máls. 1. mgr. 8. gr. verði felld brott úr frumvarpinu.

Að mati ráðsins er tækifærið nú til að stíga skrefið til fulls og falla frá þeim skammtíma sjónarmiðum sem hingað til hafa ráðið breytingum á löggjöf um sparisjóði. Það óljósa millibilsástand sem ríkt hefur undanfarin ár þjónar hvorki hagsmunum sparisjóðana né stofnfjáreigenda. Þeir sparisjóðir sem hafa hug á að vaxa og útvíkka starfsemi sína, með háþörfun arðs að leiðarljósi, eiga með auðveldum hætti að geta farið í þau félagaform sem henta slíkri starfsemi best. Að sama skapi þarf hlutverk og félagaform sparisjóðanna, þeirra sem ætla að sinna hefðbundinni bankastarfsemi með samfélagsleg sjónarmið að leiðarljósi, að vera skýrt.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið nái fram að ganga, en hvetur til þess að tekið verði tillit til framangreindra athugasemda.

Virðingarfyllst,

Haraldur I. Birgisson

Haraldur I. Birgisson
Lögfræðingur Viðskiptaráðs

Alþingi
Erindi nr. P 137/327
komudagur 22.6.2009

Case Handler: Jóhannes Sigurðsson
Tel: (+32)(0)2 286 1867
e-mail: jsi@eftasurv.int

Brussels, 19 September 2003
Doc. No: 03-5566-D
Ref. No: CFS020.000.010

EUROPEAN
AUTHORITY

Dear Sir/Madam,

Subject: Review of the Icelandic Financial Legislation.

Reference is made to the Authority's services letter from 11 April 2003 (Doc. No 03-2042-D) in particular point 1, sections b and c on saving banks. Reference is also made to the discussions at the package meeting in Iceland on 27 May 2003 and the reply letter from Iceland, dated 27 May 2003 and received by the Authority on 4 June 2003 (your ref. IVR03040085/66.010/BÁ).

After having assessed the information and observations presented by Iceland the Authority services state as a preliminary opinion that provisions in Articles 70(2-3) and 75(1) in the Icelandic Act on Financial Institutions no. 161/2002 are in breach of Article 40 of the EEA Agreement on the free movement of capital and the Capital Movements Directive 88/361/EEC. Following are the arguments for this preliminary opinion on each of the provisions.

At the end of the letter, there is a list of issues raised in the Authority's services letter of 11 April 2003, on which the Authority services are waiting for further information from the Icelandic Government on possible changes in the legislation.

I. Prior approval on acquisition of a qualifying holding in a savings bank

In Article 70 paragraph 2 of Act 161/2002 on Financial Institutions (*Lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki*) the prior approval of the Financial Supervisory Authority (*Fjármálaeftirlitið*) is required before a qualifying holding in a savings bank can be acquired. The approval is subject to that either; a) the activity is part of a necessary financial restructuring of the savings bank and such financial restructuring is not possible without the depositor gaining a qualifying holding, or b) it is shown that the acquisition of the shares is part of an increased cooperation between savings banks in Iceland.

Icelandic Mission to the European Union
Rue de Trèves, 74
1040 Brussels

BRU 03040085
MOTT.: 22-09-2003

In the Authority's services letter questions were raised concerning the conformity of Article 70 paragraph 2 with the fundamental freedom of free movement of capital in Article 40 of the EEA Agreement, Article 16 paragraph 1 of the Banking Directive 2000/12/EC and the Capital Movements Directive 88/361/EEC.¹ The Authority's services considered the provision of Article 70 paragraph 2 a restriction to the free movement of capital and invited Iceland to explain any justification it had for the restriction.

The Icelandic Government argued that the guarantee capital certificates (GCC's) in saving banks are not equivalent to ordinary shares in companies. The value of the certificates is limited since it reflects only part of the saving bank own funds and restrictions have been on transfers of the certificates. The main justifications put forward by Iceland for the restricting rules are to safeguard the "own funds" of the savings banks as well as the independence and competitiveness of savings banks against other financial institutions. To this end and to ensure the important economic and social role of the saving banks the Icelandic government considers it necessary to ensure dispersed ownership of savings banks. In order to achieve these aims the Icelandic Government considers it necessary to have some form of takeover defence in the legislation on saving banks. The Icelandic Government has also pointed out that saving banks are normally local financial institutions with strong ties to their local community and therefore not a target for cross-border acquisition. Accordingly, the restrictions are not likely to have any effect on the free movement of capital within the EEA.

The Authority services remain unconvinced by the arguments provided by Iceland and do not consider these restrictions justified under EEA law. First, on the question whether the GCC are subject to the free movement of capital since its character may differ from ordinary shares in companies. It should be stressed at the outset that the Authority services do not agree that there is such difference between the character of GCC's and ordinary shares which justifies the restrictions in Icelandic law. The holder of GCC's has the right to attend a participants meeting and cast his vote at the meeting. The GCC's has certain value and it is transferable. According to Article 1(1) of Directive 88/361/EEC the categories of capital movements that are subject to the Directive are classified in the Nomenclature in Annex 1 of the Directive. Section I 2 of the Nomenclature provides that participation in a new or existing undertaking with a view to establishing or maintaining lasting economic links falls under the scope of the Directive. In the explanatory notes, in Annex 1, it is stated that when establishing whether a transaction is considered a participation in the nature of direct investment the main criteria is whether the investor can acquire shares which gives him the right "*to participate effectively in the management of the company or its control*". Since voting rights are attached to GCC's this criteria is fulfilled. Moreover, Section III (a) stipulates that "*shares and other securities of participating nature*" fall under the scope of the Directive. Based on this the principle of free movement of capital applies to other participating interest than shares.

The Authority services are of the opinion that the restriction laid down in Article 70 paragraph 2 of the Icelandic Act on Financial Institutions is not in line with measures compatible with Article 16 paragraph 1 of the Banking Directive 2000/12/EC since the aims are not to ensure sound and prudent management of the bank.

The Authority services do not agree that the reasons given by the Icelandic Government justify the restriction under the criteria of general good as the aims pursued by Iceland can

¹ See Case C-483/99 *Société Nationale Elf Aquitaine* [2001] ECR I 04791 – 25 45

be obtained by a less restrictive rules and that the restriction is not necessary to attain the aims.

The Authority services point out that the rules of the Banking Directive 2000/12/EC are considered sufficient to secure the financial status of credit institutions and to ensure that credit institutions are managed in a prudent manner. Iceland's concerns about the own funds of saving banks should therefore be protected sufficiently under the rules of the Banking Directive.

As regards Iceland's reference to safeguarding the independence of saving banks and ensure competition on the financial market it, the Authority services maintain that such aims cannot legally serve as justification grounds. In this respect reference is made to case C-376/98 *Commission v. Portuguese Republic* [2002] ECR I-4731, where the ECJ stated that the aim of "*strengthening the competitive structure of the market ... is not a valid justification for restrictions on the fundamental freedom concerned*" and case C-422/01 *Skandia v. Sweden*, judgment of 26 June 2003, not yet reported, where the Court held that "*considerations of equality of competition between different national forms of guaranteeing undertakings on occupational pensions could not be upheld at the cost of restricting the free movement of services*".

This view is reinforced by the fact that, until now, the ECJ has considered the aim of strengthening the competitive structure of a market as constituting an economic aim. It is, however, generally accepted that economic grounds cannot constitute a matter of overriding general interest, which would justify a restriction of a fundamental freedom.² It follows from the overall aim and structure of the EEA Agreement that competition in the EEA market shall, as a general rule, be achieved on the basis of market economy, and that the opening up of the EEA market for foreign capital is an important aspect thereto. Competition issues must therefore be handled within the framework of EEA competition law, cf. Part IV of the EEA Agreement, and national competition law.

On the argument that saving banks are local institutions with strong ties to their local community and that they serve an important economic and social role would justify the restriction, the Authority services point out that the Banking Directive 2000/12/EC does not provide for a different treatment of saving banks in this or any other respect. Even though the Authority services do not wish to dispute that many saving banks may have important role in their local community, some saving banks are fully comparable to other commercial banks in this respect. If the aim is to ensure banking service to certain local communities it is possible to obtain that aim by less restrictive measures. The takeover defence is not necessary nor proportionate to obtain that aim.

Finally, on the argument that GCC's are not targets for cross-border investments, the Authority services do not agree with that assumption. The GCC's have a value and as mentioned earlier qualify as subjects of the Capital Movements Directive 88/361/EEC.

Another argument for the conclusion that the said provision in Article 70 paragraph 2 of Act 161/2002 on Financial Institutions is in breach of EEA law is that it only permits acquisition if there is a cooperation between Icelandic saving banks but not between Icelandic and foreign saving banks. This is a clear national discrimination in violation of Article 4 of the EEA agreement.

² Cf. Case C-265/95 *Commission v. France* [1997] ECR I-6959, paragraph 62 and case C-398/95 *Syndesmos*

With a reference to the observations above the Authority services must currently conclude that Article 70 paragraph 2 of the Icelandic Act on Financial Institutions is in breach of Article 4 and 40 of the EEA Agreement and Article 1 of the Capital Movements Directive 88/361/EEC.

II. Ceilings on the acquisition of voting rights within savings banks

According to Article 70 paragraph 3 and Article 75 paragraph 1 of Act 161/2002 no GCC holder in a savings bank can, on his own behalf or on behalf of others carry more than 5% of the voting rights in the savings bank. This restriction applies both to direct and indirect investments.

In its letter the Icelandic government argues that the limitations on voting rights have been in place for a long time to safeguard the dispersed ownership, which Iceland considers a basic feature of the Icelandic savings banks system. The Icelandic government then argues that these restrictions have not made savings banks shares unattractive as an investment alternative and considers the restrictions fully compatible with the EEA Agreement and Directive 88/361/EEC.

The Authority's services remain unconvinced by the arguments provided by Iceland and do not consider these restrictions justified under EEA law. In this respect the Authority's services would like to restate that the European Court of Justice has defined capital movements and direct investment within the EU law in case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781 as follows:

"36 Although the Treaty does not define the terms 'movements of capital' and 'payments', it is settled case-law that Directive 88/361, together with the nomenclature annexed to it, may be used for the purposes of defining what constitutes a capital movement (Case C-222/97 Trummer and Mayer [1999] ECR I-1661, paragraphs 20 and 21).

*37 Points I and III in the nomenclature set out in Annex I to Directive 88/361, and the explanatory notes appearing in that annex, indicate that direct investment in the form of participation in an undertaking by means of a shareholding or the acquisition of securities on the capital market constitute capital movements within the meaning of Article 73b of the Treaty. The explanatory notes state that direct investment is characterised, in particular, by the possibility of participating effectively in the management of a company or in its control."*³

Restrictions of voting rights are liable to dissuade investments and as such constitute a restriction of the principle of free movement of capital within the EEA, cf. Article 40 of the EEA Agreement and the Capital Movement Directive 88/361/EEC.⁴

In its letter the Icelandic government also argues that savings banks have the option of converting themselves into limited liability companies, cf. Article 73 of Act 161/2002. In this respect the Authority's services would like to point out that according to Article 75 of

³ Case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-36.

⁴ See Case C-222/97 *Trummer and Mayer* [1999] ECR I-1661, para 26, and Case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-36.

the Act the 5% ceiling on the acquisition of voting rights still appears to apply to the limited liability company.

With a reference to the observations above and the arguments laid down in the chapter on the prior approval for acquisition of GCC's it is the opinion of the Authority services that Article 70 paragraph 3 and Article 75 of the Icelandic Act on Financial Institutions is in breach of Article 40 of the EEA Agreement and Article 1 of the Capital Movement Directive 88/361/EEC.

III. Other outstanding issues

a. Regulation on Branches and Agency of Credit Institution Established in Another State within the European Economic Area no. 308/1994.

The Icelandic Government has informed the Authority that the language requirement will be repealed. The Icelandic Government is invited to inform the Authority when the requirement has been repealed.

b. Notification procedure for UCITS

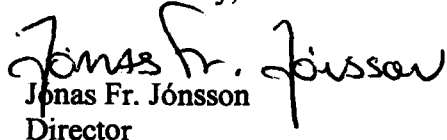
The Icelandic Government has informed the Authority that rules on notification procedure will be adopted by a regulation. The Government is invited to inform the Authority when the rules have been adopted.

c. Rules on Reserves no. 388/2002 and Liquidity Ratio no. 386/2002.

The Authority has been informed by the Icelandic Government that the new rules on liquidity ratio and reserves are being drafted. The Icelandic Government is invited to inform the Authority when the new rules will be issued.

The Authority services invite the Icelandic Government to submit its observations on the content of this letter no later than *17 November 2003*. After that date the Authority will proceed to consider, in light of any observations received from Iceland, whether to initiate infringement proceedings in accordance with Article 31 of the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and Court of Justice.

Yours faithfully,

Jónas Fr. Jónsson
Director

Internal Market Affairs Directorate

IÐNAÐAR - OG VIÐSKIPTARÁÐUNEYTI
Ministries of Industry and Commerce

Icelandic Embassy
Guðjón Axel Guðjónsson
Rue de Trèves 74, 1040 Bruxelles
Belgium

Amarhvoli 150 Reykjavík
tel: (354) 545 8500 fax: (354) 562 1289
e-mail: postur@ivr.stjr.is
website: <http://www.government.is>

Reykjavík, 27 May 2003
Ref : IVR03040085/66.010/BÁ

Vinsamlegast komið meðfylgjandi bréfi til ESA við fyrstu hentugleika.

E.h.r.

Benedikt Arnason / Jónína S. Lárusdóttir

To: EFTA Surveillance Authority
Rue de Trèves 74
1040 Brussels

From: Iceland (Ministry of Commerce)

Date: May 27th. 2003.

Subject: Review of Icelandic Legislation in the Financial Sector.

The Ministry has received your letter of 11 April 2003 on the review of Icelandic Legislation in the Financial Sector. Following is the Ministry's response.

1. Act on Financial Institutions no. 161/2002

a. Restrictions on the scope of activities of non-Icelandic Electronic Money Institutions

Icelandic Authorities recognise that foreign electronic money institutions' (EMI) activities are restricted to issuing electronic money, according to Article 24(2) of the Act 161/2002 on Financial Undertakings. Icelandic authorities are of the believe that this provision is in line with Article 2(2) of Directive 2000/46/EC, in which it is stated that the mutual recognition arrangements provided for in Directive 2000/12/EC shall not apply to electronic money institutions business activities other than the issuance of electronic money. Icelandic authorities also point out that the said Icelandic provision is in line with Article 9 of the Danish Act on Electronic Money institutions no. 502/2001 and Article 3-3(1), (4) and (5) of the Norwegian Draft Act on the same.

Remarks common to b-d.

Icelandic Authorities would like to point out that attraction of capital is one of the most vital interests of any credit institution, including savings banks. It is thus highly unlikely that the Icelandic savings banks and their association would have submitted to the provisions of Act. no. 161/2002 without comment, had there been any probability that their guarantee capital financing would be hampered as a result. Already for this reason, it is unlikely that the Act's provisions on savings banks have the effect of restricting free movement of capital.

b. Restrictions to the acquisition of a qualifying holding in a savings bank (Article 70 (2)).

Icelandic Authorities would respectfully like to submit its views on this matter. First, some legal and factual explanation of the circumstances surrounding the recent amendment to the savings bank legislation will be offered. Subsequently, the provisions will be viewed in an EEA perspective.

Icelandic legislation concerning savings banks has always contained provisions aimed at securing dispersed ownership, thus reflecting one of the most important underpinnings of the savings bank network in the country. In accordance with this principle, guarantee capital

certificates (GCCs) in savings banks were non-assignable up to 1985. This restriction has gradually been lifted in subsequent legislation. The assignment of GCCs has, however, to this day been subject to approval by the board of the savings bank.

In the summer of 2002, Iceland's largest savings bank became a target for a hostile takeover bid, engineered by one of the country's commercial banks with a number of guarantee capital holders acting as intermediaries. This episode demonstrated weaknesses, as well as a degree of legal uncertainty, in the legal environment for savings banks. It was thus deemed necessary to strengthen the powers of savings banks' boards to reject assignment of GCCs in connection with takeover attempts, by clarifying the legislation's tenet of dispersed ownership. Furthermore, bearing in mind the possibility that a group of guarantee capital holders connected to a takeover company could attain a majority in the board, it was considered necessary that a GCC assignment resulting in a qualifying holding would additionally be subject to the prior consent of the Financial Supervisory Authority (FME), in order to guarantee compliance with the substantive provisions of Art. 70 (2).

When assessing this requirement from a free movement of capital perspective, it must be emphasised that GCCs cannot be regarded as being equivalent to shares in limited liability companies. Their fundamental difference consists of the fact that ownership of a GCC does not entail ownership of the savings bank as such. Accordingly, ownership of a GCC does not correspond to a claim to a share of the savings bank's assets, unlike the ownership of a share in a limited liability company. An important feature of most Icelandic savings banks is the fact that the largest part of the capital consists of own funds, acquired over time, while guarantee capital constitutes a relatively small part of the total capital. Hence, most of the capital is owned by the savings bank itself without the guarantee capital owners having any right or claim thereto. In that respect, GCCs are more akin to debt certificates.

However, it is equally clear that control of the board of a savings bank entails the power to manage these funds. In the absence of safeguards relating to dispersed ownership, control over a savings bank's entire capital could be acquired by purchasing the rights to the disproportionately small amount thereof that consists of guarantee capital. In the Icelandic Authorities' view, this would run counter to the very purpose of the savings bank system and indeed the *ratio legis* of the savings bank legislation. The organizational structure of savings banks makes them ill-equipped to fend off such unwanted takeover bids. Consequently, some form of takeover defence is required.

An additional consideration is the fact that the competitiveness of the savings banks rests on their ability to achieve economies of scale through co-operation. In this respect, Iceland's 2-3 largest savings banks play a pivotal role, allowing the savings bank network to offer an alternative to consumers in an otherwise quite concentrated retail banking sector. It is equally clear that in the absence of any legal protection against hostile takeover, the larger savings banks will, one by one, become takeover targets while the smaller ones will not be able to compete without the synergies of the network. The end result would be lessened competition and reduced consumer choice. Additionally, the smaller savings banks are in many cases the only financial institutions with a presence in Iceland's smaller and more remote communities.

As regards the compatibility of the above-described provisions with EEA law, Icelandic Authorities would like to point out the following:

Firstly, the attainment of a qualifying holding in a savings bank has hitherto been subject to restrictions, in particular board approval and ceiling on voting rights, without this having been considered by ESA to be a violation of the Agreement.

National legislation and regulation concerning savings banks is only harmonized to a limited extent within the EEA. The legal environment concerning savings banks is for the most part national. Savings banks are regarded to have an important economic and social role, and most legal systems feature special rules that take into account the special functions and purposes of the savings banks as financial institutions. These include various restrictions concerning, ownership, organization, activities and/or geographical sphere of operation of savings banks, and, most importantly, immunity to hostile takeover. Therefore, the underpinnings of the Icelandic legislation appear to correspond to legal principles that are well-known and recognised throughout the EEA (see *European Savings Banks - Coming of Age*, Lafferty Publications 1999). Icelandic Authorities is not aware of any precedent challenge to the compatibility of such legislation with the principle of free movement of capital.

It should also be observed that Directives 88/361/EEC and 2000/12/EC were intended to attain a minimum of harmonization in their field. Neither directive purports to eliminate all restrictions contained in the savings bank legislation of the member states. For this reason, it would seem incongruous to interpret Article 16 (1) of Directive 2000/12/EC to exclude any regulation pertaining to ownership of savings banks at national level. The use in Art. 70 (2) of Act. 161/2002 of the term “qualified holding” should not detract from this. That Article uses the concept of qualifying holding as a yardstick to determine the existence of a concentration of ownership that might be detrimental to a savings bank’s purpose and functioning.

Furthermore, the Icelandic Government is of the opinion, that when assessing the conformity of Art. 70 (2) to the EEA principle of free movement of capital, the actual role of European savings banks as economic operators and investment targets has to be taken into account. Although savings banks within the EEA form a fairly heterogeneous group that does not readily lend itself to generalization, some common elements may be identified.

Most significantly, savings banks are overwhelmingly local financial institutions with strong ties to their local community. They tend to be based on common ideologies, i.e. mutual status and support for their community. For this reason, their cross-border activities tend to be negligible.

For similar reasons, savings banks tend not to be targets for cross-border investment. Generally speaking, European savings banks have either committed themselves to their core principles of mutuality and proximity or converted themselves into purely commercial entities (in this context, it should be pointed out that Icelandic savings banks have the option of converting themselves into limited liability companies, cf. Arts. 73 et. seq.). Non-converted savings banks have not been involved in significant cross-border investment. Rather, consolidations and mergers have primarily taken place between savings banks within the same Member State, and most of what cross-border investment there has been has consisted of “strategic” cross-shareholding between savings banks in different countries, rather than e.g. mergers with commercial banks.

In general, it thus appears that restrictions on the acquisition of interests in savings banks are

generally not likely to affect free movement of capital within the EEA to an appreciable extent. Specifically, foreign investment in the Icelandic financial sector has been virtually non-existent. It is thus submitted that if the provisions of Art. 70 (2) are at all found to contain restrictions, these would in any case fall under the *de minimis* doctrine, as they are not capable of affecting movement of capital within the EEA.

c. Ceilings on the acquisition of voting rights within savings banks (Arts. 70 (3) and 75 (1)).

The limitation on voting rights in Art. 70 (3) is equivalent to the provision contained in Art. 35 of Act. no. 43/1993 and subsequent legislation. The provision in Art. 75 (1) corresponds to the provision contained in Art. 37 (A) (9) of the Act on Commercial Banks and Savings Banks no. 113/1996 as amended by Act. no. 71/2001.

In the opinion of the Icelandic government, the aforementioned ceiling is wholly compatible with the provisions of the EEA agreement and Directive 88/361/EEC. As previously explained, dispersed ownership is a basic feature of the Icelandic savings banks system, and limitations on voting rights have been in force ever since the legalisation of GCC assignments. These restrictions have to this day not made savings banks' shares unattractive as an investment alternative. On the contrary, for the last few years the yield on GCCs has in general been better than on shares and demand for new GCCs has been significant. Furthermore, it should be pointed out that the revised provisions on revaluation of guarantee capital featured in Art. 67 of the new legislation will certainly make these shares more desirable as an investment.

d. Approval of the board of a savings bank for the sale of shares in the bank (Art. 64).

At the outset, it should be emphasised that a refusal on part of the board of a savings bank activates an obligation for the savings bank to redeem the guarantee capital holding in accordance with the provisions of Art. 65, cf. Art. 64 (4). Furthermore, the board of a savings bank may in other circumstances redeem a guarantee capital holding in the savings bank at the request of a guarantee capital owner, cf. Art. 65 (1). Hence, it may be argued that a GCC holder has a better possibility of liquidating his asset than, for example, a shareholder in a limited liability company.

As previously mentioned, the assignment of GCCs has been subject to board approval ever since it was legalised in 1985. It has thus been a feature of Icelandic savings bank legislation since the inception of the EEA agreement.

Again, there is no indication that the provision has in fact impeded investments in GCCs or liquidation thereof.

The substantive *raison d'être* for this provision is related to the special characteristics and purpose of the savings banks, which necessitates that they retain a degree of control over the ownership of holdings. The provision is intrinsically linked to the present organisation of savings banks in Iceland.

2. Regulation on Branches and Agency of Credit Institution Established in Another State within the EEA, no. 308/1994.

Icelandic Authorities would like to state that the abovementioned Regulation is currently being revised. It is envisaged that the requirement at issue will be abolished in the proposed Regulation.

3. Act on UCITS no. 30/2003.

Icelandic Authorities would like to point out that the requirements of Icelandic UCITS marketed in other EEA states are stipulated in the UCITS act of the host state. Art. 45 of the Act on UCITS no. 30/2003 only states that a simple notification to relevant authorities is necessary, but does not provide further details on the requirements for marketing UCITS in the host country. Hence, the penalty for not notifying relevant authorities is a fine. However, Art. 43 stipulates more detailed requirements for marketing UCITS in Iceland, based on the UCITS directive. The Financial Supervisory Authority may refuse to allow a UCITS if it fails to fulfil the requirements set for UCITS and it can cease the activities of a UCITS if it is pursued without the required authorization. Thus, the sanctions due to violation of Art. 43 are in conformity with the line taken in the revision of the law in the financial sector, namely that an activity pursued without authorisation should be subject to imprisonment, whereas less serious breach, such as lack of sending notices, activities outside the scope of the authorisation given, should be subject to a fine. Icelandic Authorities kindly point out the remarks on Art. 105 and 106 of the Bill of Law on Financial Firms in this respect.

4. Act on Currency Issues No 87/1992 and Regulation on Currency Issues No 679/1994.

Please be informed that the Central Bank has issued various rules in connection with the Act on Currency Issues No 87/1992 (the Act) and the Regulation on Currency Issues No 679/1994 (the Regulation). However, it has not issued any rules in connection with Article 3 of the Act.

As regards the implementation of Article 3 of the Directive, the Icelandic Authorities would like to call attention to that the Article is implemented in Icelandic Law with Article 3 of the Act and Article 8 of the Regulation. The procedure provided for in Article 43 to 45 of the EEA Agreement is not implemented in the Act itself. However, According to Article 2 of the Act No 2/1993 on the European Economic Area, the EEA Agreement shall have legal status in Iceland. Furthermore, in Article 3 of Act No 2/1993, it is stated that laws and regulations shall be interpreted in accordance with the EEA Agreement and the rules based on the Agreement. The Central Bank and the Ministry of Commerce would therefore have to apply the procedure provided for in the EEA Agreement when restricting or suspending capital movements in accordance with Article 3 of the Act, cf. Article 8 of the Regulation.

As to the conditions in Article 3 of the Directive, which must be fulfilled in order to justify restrictions on capital movements, Article 3 of the Act and Article 8 of the Regulation state that the Central Bank may decide in consultation with the Ministry of Commerce to restrict or

suspend certain categories of capital movements for a period of up to six months, if, in the Bank's opinion, short-term capital movements to and from Iceland create exchange-rate and monetary instability. In the comments of the bill to Article 3 it is furthermore stated that the Article is a safety-clause which the Central Bank can only resort to in consultation with the Ministry of Commerce, when no other traditional measures suffice. It is therefore clear when interpreting the Act and the comments to the Act together that Article 3 is only a safety-clause, which can be applied in exceptional circumstances.

As regards the Authority's question whether a regulation has been issued based on Article 4 of the Act, the Icelandic Authorities can inform the Authority that the Minister of Commerce issued a Regulation on Foreign exchange No 679/1994 on 29 December 1994. Restrictions on Foreign Direct Investment are based on the Act No 34/1991 on Investments by Non-residents in Business Enterprises as later amended.

With regard to the charge provided for in Article 7 of the Act, Icelandic Authorities would like to point out that the charge has never been applied. The provisions on the charge stem from an older versions of the Act and are mostly connected with restrictions, which ceased to exist 1 January 1995.

5. Act on Insurance Activity No 60/1994.

There are no compulsory life insurances in Iceland. Thus, the Third Life Assurance Directive 92/96/EEC is irrelevant in this context. Articles 55 and 58 of the Insurance Activity Act No 60/1994 (the Act) provides that policy terms of a compulsory insurance must be sent to the Financial Supervisory Authority (FME) prior to the insurance being offered on the insurance market. The same applies to any amendments to the policy terms. In the general comments to the bill, it is stated that Icelandic Authorities' general prior approval of insurance policy terms and scales of premiums is abolished. Furthermore, it is stipulated that domestic and foreign insurance companies can offer insurance products and close insurance contracts in coherence with their own policy terms, irrespective of the Insurance Supervisory Authority's (currently the FME) approval of the policy terms. In the comments to Article 55 of the bill, it is pointed out that it will nevertheless still be the role of the Insurance Supervisory Authority (now FME) to supervise that policy terms and premiums are in compliance with national laws and regulations.

Article 30(2) of the Third Non-life Directive 92/49/EEC states "Notwithstanding any provisions to the contrary, a Member State which makes insurance compulsory may require that the general and special conditions of the compulsory insurance be communicated to its competent authority before being circulated". Articles 55 and 58 do not require prior approval of the policy terms and conditions. The provisions only state that an insurance company must send policy terms to the FME no later than them being offered on the market, cf. Article 30 (2) of the Directive. Icelandic Authorities are therefore of the opinion that Articles 55 and 58 comply with the Third Non-life Assurance Directive.

Articles 64 and 65 of the Act concern establishment of branches and the freedom to provide services. It is the understanding of the Icelandic Authorities that Article 30 (2) of the Third Non-life Assurance Directive covers all provisions of the Directive, cf. the wording: "*Notwithstanding any provision...*". Therefore, the Icelandic Authorities maintain that

Articles 55, 58, 64 (2) 6 and 65 (2) 5 of the Act comply with the directive.

6. Rules on Reserves no. 388/2002 and Liquidity Ratio no. 386/2002.

Icelandic Authorities would like to state that the Central Bank of Iceland is currently revising the abovementioned Rules, taking into account the rules on reserves and liquidity ratio for branches of Icelandic credit institutions in another EEA state and of branches of EEA credit institutions in Iceland.

Case Handler: Jóhannes Sigurdsson
Tel: (+32)(0)2 286 1867
e-mail: jsi@eftasurv.int

Brussels, 11 April 2003
Doc. No: 03-2042-D
Ref. No: CFS020.000.010

EUROPEAN
AUTHORITY

Dear Sir,

Subject: Review of Icelandic Legislation in the Financial Sector

With respect to the increasing focus in the European Union on reforms of legislation in the financial sector, as has been presented in the European Commission's Financial Service Action Plan, the EFTA Surveillance Authority has decided to review various legislation in the financial sector of the Icelandic legal order. Similar review was performed on the financial services legislation in Norway in 2001 and in Liechtenstein in 2002.

In the review the Authority's services have come across several provisions in the Icelandic legislation which merit further assessment in the light of Iceland's obligations under the EEA Agreement. The provisions are in the following Acts:

- *Act on Financial Institutions no. 161/2002.*
- *Regulation on Branches and Agency of Credit Institution Established in Another State within the European Economic Area no. 308/1994.*
- *Act on UCITS no. 30/2003.*
- *Act on Currency Issues no. 87/1994 and Regulation on Currency Issues no. 679/1994.*
- *Act on Assurance Business no. 60/1994.*
- *Rules on Reserves no. 388/200 and Liquidity Ratio no. 386/2002.*

Based on preliminary examination of the legislation, referred to above, the Authority's services find that several provisions in this legislation require further investigation and explanation. The provisions that need to be addressed are listed below with comments to each of the provisions.

Icelandic Mission to the European Union
Rue de Trèves, 74
1040 Brussels

BRU 03040048

MÓTT.: 14-04-2003

BRL: 89.1.320

1. Act on Financial Institutions no. 161/2002.

a. Restrictions on the scope of activities of non-Icelandic Electronic Money Institutions.

According to Article 24(2) of Act 161/2002 on Financial Institutions (*Lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002*) the business activities of foreign electronic money institutions (EMI) are restricted to issuing electronic money. Icelandic EMI's on the other hand are in addition allowed to operate closely related financial and non-financial services and the storing of data on the electronic device on behalf other undertakings or public institutions, cf. Article 24(1) 1 and 2. Therefore it appears that more restrictions apply to foreign than domestic EMI's.

First, this appears not to be compatible with Article 4 EEA, which provides that within the scope of the Agreement any discrimination on grounds of nationality shall be prohibited and Articles 31 and 36 of the EEA Agreement which provide for the freedom of establishment and freedom to provide and receive services within the EEA area.

Second, Article 1 of Directive 2000/34/EC on the taking up, pursuit of and prudential supervision of the business of electronic money institutions sets out the scope, definitions and restrictions of activities for EMI's according to the Directive. Paragraph 5 of Article 1 of the Directive reads:

"The business activities of electronic money institutions other than the issuing of electronic money shall be restricted to:

- a. the provision of closely related financial and non-financial services such as the administering of electronic money by the performance of operational and other ancillary functions related to its issuance, and the issuing and administering of other means of payment but excluding the granting of any form of credit; and*
- b. the storing of data on the electronic device on behalf of other undertakings or public institutions."*

Accordingly, the Directive requires that EMI's are permitted to engage in the activities cited in Article 1 paragraph 5 a and b. The Directive does not permit any discrimination based on nationality as regards the scope of permissible activities. Therefore, it appears that restricting the activities listed in Article 1 paragraph 5 a and b of the Directive only to Icelandic EMI's is not in accordance with the Directive and Articles 4, 31 and 36 of the EEA Agreement.

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations and comments on this issue.

b. Restrictions to the acquisition of a qualifying holding in a savings bank.

According to Article 70 paragraph 2 of the Act 161/2002 on Financial Institutions, approval of the Financial Supervisory Authority (*Fjármálaeftirlitið*) is required, if endorsement of shares (*stofnfjárhlutum*) or a share increase results in an individual depositor (*stofnfjáreigandi*), or a depositor and a natural or legal person whom he is affiliated with according to Article 18 paragraph 2, acquiring a qualifying holding in the savings bank. The approval can not be granted unless one of the two following conditions are met:

- a) the activity is part of a necessary financial restructuring of the savings bank and it is apparent that such financial restructuring is not possible without the depositor gaining a qualifying holding,
- b) it is shown that the acquisition of the shares is a part of an increased cooperation between savings banks in Iceland.

In Article 16 paragraph 1 of the Consolidated Banking Directive 2000/12/EC only a prior notification to the competent authorities is required when a natural or legal person proposes to hold a qualifying holding in a credit institution. The competent authorities have three months to oppose such a plan, if, in view of the need to ensure sound and prudent management of the credit institution, they are not satisfied as to the suitability of the person proposing to hold the qualifying holding. The restrictions in Article 70 paragraph 2 of the Act, cited above, appear to go beyond the scope of the sound and prudent management proviso in the Directive, since the conditions for the approval do not appear to be formulated in order to guarantee sound and prudent management of savings banks. Therefore, it appears that Article 70 paragraph 2 is not in accordance with Directive 2000/12/EC and the fundamental principle of free movement of capital within the EEA area, cf. Article 40 of the EEA Agreement and Capital Movements Directive 88/361/EEC.¹

Furthermore, as regards the condition in Article 70 paragraph 2(b), it appears to be limited to the increased cooperation of Icelandic banks, and as such not to be in accordance with Article 4 of the EEA Agreement, which provides that within the scope of the Agreement any discrimination on grounds of nationality shall be prohibited.

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations for imposing the above-mentioned restrictions as well as its comments on this issue.

c. Ceilings on the acquisition of voting rights within savings banks

According to Article 70 paragraph 3 and Article 75 paragraph 1 of Act 161/2002 no depositor in a savings bank can, on his own behalf or on behalf of others carry more than 5% of the voting rights in the savings bank. This restriction applies both to direct and indirect investments. The European Court of Justice has defined capital movements and direct investment within the EU law in case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781 as follows:

“36 Although the Treaty does not define the terms ‘movements of capital’ and ‘payments’, it is settled case-law that Directive 88/361, together with the nomenclature annexed to it, may be used for the purposes of defining what constitutes a capital movement (Case C-222/97 Trummer and Mayer [1999] ECR I-1661, paragraphs 20 and 21).

37 Points I and III in the nomenclature set out in Annex I to Directive 88/361, and the explanatory notes appearing in that annex, indicate that direct investment in the form of participation in an undertaking by means of a shareholding or the acquisition of securities on the capital market constitute capital movements within the meaning of Article 73b of the Treaty. The explanatory notes state that direct investment is characterised, in particular, by the possibility of participating effectively in the management of a company or in its control.”²

¹ See Case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-45.
² C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-45.

Restrictions of voting rights are liable to dissuade investments and as such constitute a restriction of the principle of free movement of capital within the EEA, cf. Article 40 of the EEA Agreement and the Capital Movement Directive 88/361/EEC.³

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations for imposing the above-mentioned restriction as well as its comments on this issue.

d. Approval of the board of a savings bank for the sale of shares in the bank.

According to Article 64 of Act 161/2002 on Financial Institutions the approval of the board of savings bank is required for the sale of shares in the bank. Since this measure will restrict the possibility for a depositor to sell his share in the bank it could be considered a restriction to the principle of free movement of capital within the EEA area, cf. Article 40 of the EEA Agreement and the Capital Movement Directive 88/361/EEC.⁴

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations for imposing the above-mentioned restriction as well as its comments on this issue.

2. Regulation on Branches and Agency of Credit Institution Established in Another State within the European Economic Area no. 308/1994.

Article 2 of Regulation 308/1994 on branches and agencies of credit institutions established in another state within the EEA area (*Reglugerð um útibú og umboðsskrifstofu lánastofnunar með staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins nr. 308/1994*) requires the manager of a branch to be able to speak the Icelandic language. This requirement appears to represent a restriction of the fundamental rights of free movement of workers, cf. Article 28 of the EEA Agreement, and the freedom of establishment, cf. Article 31 of the EEA Agreement, which appears to be disproportionate and therefore not in accordance with the EEA Agreement.

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations and comments on this issue.

3. Act on UCITS no. 30/2003.

Article 68 point 3 of Act 30/2003 on UCITS funds (*Lög um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði nr. 30/2003*) provides that a violation of the provisions on the marketing of Icelandic funds outside Iceland in Article 45 of the Act is subject to fines if stricter sanctions are not provided for in other Acts. In contrast, Article 69 point 6 provides that a violation of the provisions of Article 43(1) on the marketing in Iceland of funds established in another State within the EEA area, is subject to fines or up to one year in prison.

The Icelandic Government is invited to submit to the Authority its explanations and comments on why stricter sanctions are applied to the violation of the provisions of Article 43(1) than Article 45 of the Act on UCITS funds.

³ See Case C-222/97 *Trummer and Mayer* [1999] ECR I-1661, para 26, and Case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-45.

⁴ See here Case C-222/97 *Trummer and Mayer* [1999] ECR I-1661, para 26, and Case C-483/99 *Société Nationale Elf-Aquitaine* [2002] ECR I-04781, para 35-45.

4. Act on Currency Issues no. 87/1992 and Regulation on Currency Issues 679/1994.

Our review of the Icelandic currency legislation has raised questions concerning restrictions of the freedom to move capital in the European Economic Area as provided for in Chapter 4 of the EEA Agreement and the implementation of the Capital Movement Directive 88/361/EEC.

Article 3 of the Act on Currency Issues no. 87/1992 states that the Central Bank of Iceland can limit or stop movement of capital to and from Iceland in certain categories of transactions for up to six months. Such decision must, according to the provision, be done by a regulation. A similar provision is in the Regulation on Currency Issues no. 679/1994.

Article 3 of the Directive 88/361/EEC provides the following rule:

"1. Where short-term capital movements of exceptional magnitude impose severe strains on foreign-exchange markets and lead to serious disturbances in the conduct of a Member State's monetary and exchange rate policies, being reflected in particular in substantial variations in domestic liquidity, the Commission may, after consulting the Monetary Committee and the Committee of Governors of the Central Banks, authorize that Member State to take, in respect of the capital movements listed in Annex II, protective measures the conditions and details of which the Commission shall determine." (emphasises added)

According to point 1.(b) in Annex XII to the EEA Agreement application of measures referred to in Article 3 of the Directive shall follow the procedure set out in Protocol 18 of the EEA Agreement. Protocol 18 provides that the EFTA States shall notify the Standing Committee of the EFTA States of measures to implement Article 43 of the EEA Agreement. Article 44 of the EEA Agreement also stipulates that the internal procedures provided for in Protocol 18 shall be applied to implement Article 43.

Several questions arise regarding the above provisions. Have any rules been issued by the Central Bank in this context? If so please furnish the Authority with a copy of the regulation. Are there any rules in Icelandic legislation or practice that provide for a notification procedure in accordance with Article 43 to 45 of the Agreement and Article 3 of Directive 88/361/EEC? Moreover, the conditions in Article 3 of the Directive, of "exceptional magnitude", "severe strains", "serious disturbances" and "substantial variations in domestic liquidity", which must be fulfilled in order to justify restrictions on capital movements are not reflected in the Icelandic provisions. Therefore it seems that the said provision of the Directive is not clearly implemented into the national law.

Article 4 of the Act on Currency Issues empowers the Minister with the right to issue a regulation in order to restrict currency transaction on certain categories of capital movements. Article 7 of the Act on Currency Issues authorises the Central Bank to grant exemptions from the restriction issued in accordance with Article 4 of the Act provided that a 1% charge is paid.

Please inform the Authority if any regulation has been issued based on Article 4 of the Act. Please explain how Article 7 of the Act complies with the aforementioned provisions of the EEA Agreement and Capital Movement Directive 88/361/EEC.

5. Act on Assurance Business no. 60/1994.

Article 55 of the Icelandic Assurance Business Act no. 60/1994 requires providers of assurance services to send policy conditions to the Financial Supervisory Authority prior to offering of an insurance product on the market. Similar provisions are in Article 58 on compulsory assurances, Article 64 paragraph 2(6) and 5 on the establishment of branches, Article 65 paragraph 2(5), 3 and 4 on provision of assurance services.

The Third Life Assurance Directive 92/96/EEC stipulates in Article 5 the following rule regarding the authorisation of life assurance companies:

“Member States shall not adopt provisions requiring the prior approval or systematic notification of general and special policy conditions, of scales of premiums, of the technical bases, used in particular for calculating scales of premiums and technical provisions or of forms and other printed documents which an assurance undertaking intends to use in its dealings with policy-holders.”

Similar provisions are in Article 29, on provision of services, and Article 39(2), on establishment of branches, of the Third Life Assurance Directive 92/96/EEC. Moreover, the Third Non-life Assurances Directive 92/47/EEC has identical provisions concerning non-life assurance business in Article 8, Article 29 and Article 39(2).

It appears that the provisions in the Icelandic Assurance Business Act, referred to above, do not comply with the provisions in the directives prohibiting prior approval and systematic notification of policy terms and conditions. The Icelandic Government is invited to give its opinion on the issue.

6. Rules on Reserves no. 388/2002 and Liquidity Ratio no. 386/2002.

Article 27 of the Consolidated Banking Directive 2000/12/EEC states that home Member States shall have the responsibility for the supervision of the liquidity of branches and measures resulting from the home Member States monetary policies. Reserve requirements for credit institutions fall under the latter measures.

The Icelandic Rules on Reserves no. 388/2002 and Liquidity Ratio no. 386/2002 do not clearly state how the reserves and the liquidity ratio shall be calculated when a credit institution has a branch in another EEA State or in cases where a foreign credit institution has a branch in Iceland. A consistent line of case law from the Court of Justice of the European Communities makes it clear that each Member State is obliged to implement directives in a manner which satisfies the requirements of clarity and legal certainty and thus transpose the provisions of the directive into national provisions having binding force.⁵ This principle also applies to the provisions of the EEA Agreement.

In order to assess the implementation, the Icelandic Government is invited to describe the rules and administrative practice that applies to the situation where an Icelandic credit institution has a branch in another EEA State and also where a credit institution authorised in another EEA State opens up a branch in Iceland.

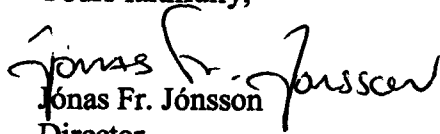
⁵ See, for example, Case C-280/95, *Commission v. Italy*, [1997] ECR I-1149.

Conclusion

As its information currently stands, the Authority's services are of the preliminary opinion that some of the provision referred to above, do not conform with Iceland's obligations under the EEA Agreement. In order to examine further this issue and with reference to Article 6 of the ESA/Court Agreement, Iceland is invited to submit further information and observation on these provisions and the comments set forth concerning each provision.

May I ask your Government to provide the above information so that it reaches the Authority at the latest by *19 May 2003*.

Yours faithfully,

Jónas Fr. Jónsson

Director

Internal Market Affairs Directorate

SPARISJ. PAPEY

Frá viðskiptamáttuneyti

3. júlí 2009

Alþingi

85.mál

EIGNIR:

10.000.000.-

SKULDIR: Erindi nr. D 137/810

INNLAN komudagur

3.7.09

9.000.000.-

EIGID FÉ:

VARASJÓÐIR

500.000.-

STOFNFÉ

500.000.-

10.000.000.-

SPARISJ. HROLLAUGSEY

EIGNIR:

10.000.000.-

SKULDIR:

INNLAN

9.000.000.-

ADRAR SKULDIR

500.000.-

EIGID FÉ:

STOFNFÉ

500.000.-

10.000.000.-

SPARISJ. KOLBEINSEY

EIGNIR:

10.000.000.-

SKULDIR:

INNLAN

9.000.000.-

ADRAR SKULDIR

3.000.000.-

EIGID FÉ:

STOFNFÉ

500.000.-

VARASJÓÐUR

-2.500.000.-

10.000.000.-